

EUROOPA KESKPANK

EUROSÜSTEEM

Majandusülevaade

6 / 2018

Sisukord

Majandusareng	2
Ülevaade	2
1 Väliskeskkond	5
2 Finantsareng	12
3 Majandusaktiivsus	17
4 Hinnad ja kulud	21
5 Raha ja laenud	26
6 Eelarve areng	33
Infokastid	36
1 Suureneva proteksionismi makromajanduslik mõju	36
2 Likviidsuskeskkond ja rahapoliitilised operatsioonid 2018. aasta 3. maist 31. juulini	40
3 Naftahind, kaubandustingimused ja eratarbimine	45
4 Finantssektori toetusmeetmete mõju eelarvele: missugune on olukord kümme aastat pärast finantskriisi?	48
Statistika	S1

Majandusareng

Ülevaade

EKP nõukogu leidis oma 13. septembri 2018. aasta rahapoliitika istungil, et laekunud andmed, sealhulgas EKP ekspertide 2018. aasta septembri ettevaade, kinnitavad üldjoontes EKP nõukogu varasemat hinnangut, et euroala majanduse laiapõhjaline elavnemine jätkub ja inflatsioon kiireneb tasahaaval. Majanduse üldine tugevus toetab endiselt EKP nõukogu veendumust, et inflatsioonimäärade püsiv lähenemine seatud eesmärgile jätkub ning jääb püsima isegi pärast netovaraostude järkjärgulist lõpetamist. Teisalt on viimasel ajal veelgi suurenenud süveneva proteksionismi, arenevate turgude haavatavuse ja finantsturgude volatiilsusega seotud ebakindlus. Et toetada euroalasisese hinnasurve jätkuvat süvenemist ja koguinflatsiooni arengut keskmise aja jooksul, on seetõttu endiselt vaja märkimisväärseid rahapoliitilisi stiimuleid. Seda tuge pakuvad edaspidigi käesoleva aasta lõpuni tehtavad netovaraostud, omandatud varade märkimisväärne hulk ja nendega seotud reinvesteeringud ning EKP nõukogu tõhustatud eelkommunikatsioon EKP baasintressimäärade kohta. EKP nõukogu on igal ajal valmis kõiki oma rahapoliitilisi instrumente vajadust mööda kohandama, et tagada inflatsioonitaseme püsiv lähenemine seatud eesmärgile.

Majandus- ja rahapoliitiline hinnang EKP nõukogu 13. septembri 2018. aasta istungi ajal

Kuigi 2018. aasta esimesel poolel püsis maailmamajanduse kasv kindel, eeldatakse selle hoo aeglustumist. Arenenud riigid saavad endiselt kasu toetavast rahapoliitikast ja USA eelarvepoliitilistest stiimulitest. Tooret eksportivate riikide majandusaktiivsust on soodustanud ka viimase aasta jooksul taastunud toormehinnad. Rahastamistingimused on siiski karmistunud, eriti mõnes arenevas riigis. Lisaks on maailmakaubanduse kasv raugenud ja suurenenud on ebakindlus edasiste kaubandussuhete pärast. Keskmise aja jooksul peaks üleilmne majandustegevus jääma oma potentsiaalse kasvukiiruse lähedale. Negatiivne kogutoodangu lõhe on enamikus arenevates riikides juba peaaegu või täielikult kadunud. Üleilmne inflatsioonisurve peaks vähehaaval suurenema sedamööda, kuidas kasutamata tootmisvõimsus kahaneb.

Finantsturgudel on euroala pikaajalised riskivabad intressimäärad alates EKP nõukogu 2018. aasta juuni istungist püsinud üldiselt muutumatud.

Riigivõlakirjade tulususe vahe on olnud volatiilne ja seda on põhjustanud kestev poliitiline ebakindlus Itaalias. Ehkki ettevõtete tulud on endiselt toekad, on euroala finantsettevõtete aktsia- ja võlakirjahinnad alanenud. Selle põhjuseks on geopoliitiline ebakindlus ja mõnes arenevas riigis suurenev volatiilsus. Väliskaubanduse osatähtsusega kaalutuna on euro valuutaturgudel ulatuslikult kallinenud.

Viimased majandusnäitajad ja küsitlustulemused kinnitavad seda, et euroala majanduse kasv on endiselt laiapõhjaline, kuigi 2017. aasta jõulisele kasvule on järgnenud mõningane aeglustumine. Euroala SKP reaalkasv kiirenes 2018. aasta teises kvartalis 0,4% ehk sama palju kui esimeses kvartalis. EKP rahapoliitilised meetmed peaksid taas sisenõudlust soodustama. Eratarbimisele annavad hoogu tööhõive jätkuv kasv – mis omakorda kajastab osaliselt varasemaid tööturureforme – ja palgakasv. Ettevõtlusinvesteeringuid toetavad soodsad rahastamistingimused, ettevõtete suurenev kasumlikkus ja tugev nõudlus. Eluasemeinvesteeringuid tehakse endiselt jõudsas tempos. Lisaks peaks jätkuma üleilmse majandusaktiivsuse kasv, mis toetab euroala ekspordi.

EKP ekspertide 2018. aasta septembri makromajanduslikus ettevaates euroala kohta nähakse ette, et SKP aastane reaalkasv on 2018. aastal 2,0%, 2019. aastal 1,8% ja 2020. aastal 1,7%. Võrreldes eurosüsteemi ekspertide 2018. aasta juuni makromajandusliku ettevaatega on SKP reaalkasvu väljavaadet 2018. ja 2019. aastaks pisut allapoole korrigeeritud ning selle peamine põhjus on väiksem välisnõudlus. Ehkki viimasel ajal on veelgi suurenenud süveneva proteksionismi, arenevate turgude haavatavuse ja finantsturgude volatiilsusega seotud ebakindlus, võib euroala majanduskasvu väljavaadet ohustavaid riske siiski hinnata endiselt üldjoontes tasakaalustatuks.

Eurostati kiirhinnangu kohaselt oli euroala aastane ÜTHI-inflatsioon 2018. aasta augustis 2,0% ehk madalam kui juuli 2,1%. Nafta praeguste futuurihindade põhjal võib eeldada, et koguinflatsiooni aastamäär püsib ülejäänud aasta jooksul ligikaudu praegusel tasemel. Ehkki alusinflatsiooni näitajad on üldjoontes endiselt tagasihoidlikud, on need varasema madala tasemega võrreldes tõusnud. Euroalasisene kulururve tugevneb ja laieneb tootmisvõimsuse kõrge rakendusastme ja tööturutingimuste pingestumise keskkonnas, hoogustades palgakasvu. Alusinflatsioon peaks aasta lõpu poole tempot tõstma ja seejärel keskmise aja jooksul järk-järgult kiirenema, saades toetust EKP rahapoliitilistest meetmetest, majanduse jätkuvast elavnemisest ja kiiremast palgakasvust.

Samasugune hinnang kajastub üldjoontes ka EKP ekspertide 2018. aasta septembri makromajanduslikus ettevaates euroala kohta, kus prognoositakse, et aastane ÜTHI-inflatsioon püsib 2018., 2019. ja 2020. aastal 1,7% tasemel. Võrreldes eurosüsteemi ekspertide 2018. aasta juuni makromajandusliku ettevaatega on ÜTHI-inflatsiooni väljavaade jäänud üldjoontes muutumatuks. ÜTHI-inflatsioon (v.a energia ja toiduained) kiireneb 2018. aasta 1,1%lt 2019. aastal eeldatavasti 1,5%ni ja 2020. aastal 1,8%ni.

Euroala üldine eelarvepoliitiline hoiak on 2018. aastal eelduste kohaselt üldiselt neutraalne, 2019. aastal mõõdukalt ekspansiivne ning 2020. aastal taas üldjoontes neutraalne. Euroala eelarvepuudujääk peaks ettevaateperioodil veelgi kahanema esmajoonel tänu soodsatele tsüklilistele tingimustele ja intressimaksete vähenemisele. Kuigi euroala valitsemissektori võla suhe SKPsse kahaneb veelgi, püsib see ka edaspidi suur.

Laia rahapakkumise (M3) kasv on aeglustunud, kuna varaostukava raames tehtavad igakuised netovaraostud on kahanenud. Laia rahapakkumise (M3)

aastane kasvumäär oli 2018. aasta juunis 4,5% ja juulis 4,0%. Kuiste voogude mõningasest volatiilsusest hoolimata saab M3 kasv üha rohkem tuge pankade krediidiloomest. Endiselt oli laia rahapakkumise kasvu peamiseks tõukejõuks kitsa rahaagregaadi M1 areng. Erasektorile pakutavate laenude kasv on taastunud alates 2014. aasta algusest ja see jätkub. Nii mittefinantsettevõtetele kui ka kodumajapidamistele antud laenude aastakasv püsis 2018. aasta juulis eelmise kuuga võrreldes muutumatuna ehk vastavalt 4,1% ja 3,0%. Alates 2014. aasta juunist rakendatavate rahapoliitiliste meetmete mõju ülekandumine toetab endiselt märkimisväärselt ettevõtete ja kodumajapidamiste laenuitingimusi, juurdepääsu rahastamisele (eriti väikeste ja keskmise suurusega ettevõtete jaoks) ning laenuvooge kogu euroalal. 2018. aasta teises kvartalis kiirenes tublisti euroala mittefinantsettevõtetele pakutava välisrahastamise aastane koguvoog.

Rahapoliitilised otsused

Korraliste majandus- ja monetaaranalüüside põhjal tegi EKP nõukogu

järgmised otsused.

Esiteks otsustas EKP nõukogu jätta EKP baasintressimäärad muutmata ja eeldab taas, et need püsivad praegusel tasemel veel vähemalt 2019. aasta suvelgi, aga igal juhul seni, kuni see on vajalik, et tagada inflatsioonimäärade püsiv lähenemine tasemele, mis on keskmise aja jooksul 2%st allpool, ent selle lähedal. Teiseks jätkab EKP nõukogu varaostukava raames praegu iga kuu 30 miljardi euro ulatuses tehtavaid netovaraoste kuni 2018. aasta septembri lõpuni. Pärast 2018. aasta septembrit vähendab nõukogu netovaraostude mahtu 15 miljardi euronni kuus kuni 2018. aasta detsembri lõpuni. EKP nõukogu eeldab, et kui laekuvad andmed kinnitavad nõukogu keskmise aja inflatsiooniväljavaadet, siis netovaraostud lõpetatakse. Kolmandaks kavatseb EKP nõukogu jätkata varaostukava raames ostetud aegumistähtajani jõudnud väärtpaberitelt laekuvate põhiosa tagasimaksete reinvesteerimist pikema aja jooksul pärast netovaraostude lõppemist, ja igal juhul seni, kuni see on vajalik soodsate likviidsustingimuste ja küllaldaselt toetava rahapoliitilise kursi hoidmiseks.

2018. aasta esimesel poolel püsis maailmamajanduse kasv kindel, kuid eeldatakse selle hoo aeglustumist, sest süveneva proteksionismi tõttu kuhjuvad riskid ja suureneb ebakindlus, arenevad turud on haavatavad ja finantsturud volatiilsed. Arenenud riigid saavad endiselt kasu toetavast rahapoliitikast ja USA eelarvepoliitilistest stiimulitest. Tooret eksportivate riikide majandusaktiivsust on soodustanud ka viimase aasta jooksul taastunud toormehinnad. Rahastamistingimused on siiski karmistunud, eriti mõnes arenevas riigis. Lisaks on maailmakaubanduse kasv raugenud ja suurenenud on ebakindlus edasiste kaubandussuhete pärast. Keskmise aja jooksul peaks üleilmne majandustegevus jääma oma potentsiaalse kasvukiiruse lähedale. Suuremas osas arenenud riikidest on kogutoodangu lõhe juba peaaegu või täielikult kadunud, poliitiline tugi väheneb järk-järgult ja Hiina läheb üle aeglasemale kasvutempole. Üleilmne inflatsioonisurve peaks vähehaaval suurenema sedamööda, kuidas kasutamata tootmisvõimsus kahaneb. Üleilmse majandusaktiivsuse puhul on ülekaalus langusriskid.

Üleilmne majandustegevus ja kaubandus

Hoolimata riskide ja ebakindluse suurenemisest jätkas maailmamajandus

2018. aasta esimesel poolel kindlat kasvu. USAs ja Jaapanis hoogustus majandusaktiivsuse kasv pärast esimeses kvartalis toimunud aeglustumist teises kvartalis juuliselt. Ka Ühendkuningriigis taastus SKP kasv veidi. Arenevates riikides soodustas majandusaktiivsust Indias ja Hiinas jätkuv majandustegevuse kiire elavnemine. Aasta esimesel poolel kiirenes kasvuhoo naftahinna toel Venemaal, kuid kahanes Brasiilias, kus streikide ja poliitilise ebakindlusega seotud häired andsid hoobi kindlustundele.

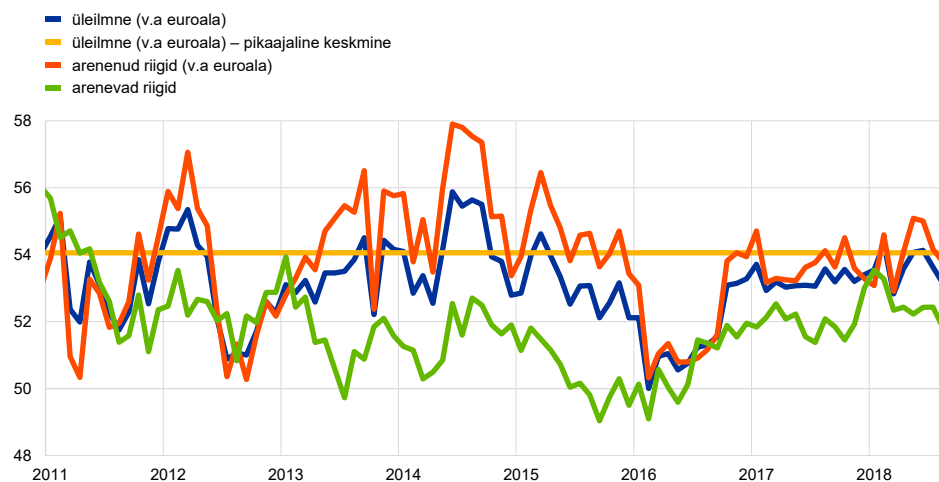
Küsitluste järgi peaks üleilmse majandusaktiivsuse kasvukiirus mõnevõrra

aeglustuma. Mõne viimase kuu jooksul on üleilmse töötleva tööstuse toodang kahanenud. Üleilmne (v.a euroala) toodangut kajastav ostujuhtide liitindeks kukkus augustis pisut allapoole oma pikaajalist keskmist (vt joonis 1). Tarbijate kindlustunde näitajad püsivad aga endiselt erakordselt optimistlikud, ehkki viimasel ajal on need langenud.

Joonis 1.

Üleilmne ostujuhtide liitindeks

(hajuvusindeks)

Allikad: Haver Analytics, Markit ja EKP ekspertide arvutused.

Märkused. Viimased andmed pärinevad 2018. aasta augustist. Pikaajaline keskmine näitaja kätkeb ajavahemikku 1999. aasta jaanuarist 2018. aasta augustini.

Maailmamajanduse kasvu pidurdavad tulevikus tõenäoliselt imporditariifide jätkuv tõstmine ja ebakindlus edasiste kaubandussuhete pärast. Viimase kolme kuu jooksul on USA kehtestanud järjest kõrgemaid imporditariife. ELi, Kanadat ja Mehhikot terase ja alumiiniumi imporditariifide suurenemise eest esialgu kaitsnud erandid kaotasid juunis kehtivuse. Asjaomased riigid on teatanud vastumeetmete võtmisest. Lisaks jõustusid juulis ja augustis USA 1974. aasta kaubandusseaduse §-ga 301 seotud tariifid, mille tingis mure Hiinasse mineva tehnosiirde pärast ning mis mõjutavad Hiina kaupade eksporti USAsse kokku 50 miljardi USA dollari ulatuses. Hiina reageeris sellele USAst imporditavatele kaupadele määratud tariifide suurendamisega samas mahus. Ehkki seni rakendatud tariifid mõjutavad suhteliselt väikest osa maailmakaubandusest, on kaubanduspinged suured ja see on kasvatanud ebakindlust väljavaadete suhtes. Need pinged USA ja Hiina vahelistes kaubandussuhetes jäävad püsima, sest USA valitsus koostab nimekirja veel 200 miljardi USA dollari väärtuses Hiinast imporditavatest kaupadest, millele kehtestatakse tariifid teises etapis. Teadaanne uute tariifide kohta oli EKP nõukogu septembrikuise istungi ajal peatselt saabumas.¹ USA on alustanud ka autokaubanduse uurimist, et selgitada välja selle mõju riiklikule julgeolekule.

Mure kaubanduse pärast, rahapoliitika samm-sammuline normaliseerumine arenenud riikides ja poliitiline ebakindlus mõnes arenevas riigis on viimastel kuudel süvendanud pingeid finantsturgudel. USAs kestab rahapoliitika järkjärguline normaliseerumine. Pärast 2018. aasta juunikuist intressimäärade tõusu näitab föderaalreservi fondide futuuride kõver, et turgudel oodatakse järgnevate kuude jooksul intressimäärade edasist kerkimist. Tõusvad intressimäärad koos tugevama dollariga tingisid suve alguses rahastamistingimuste mõningase

¹ Pärast EKP nõukogu 13. septembril toimunud istungit teatas USA valitsus tariifide kehtestamisest Hiinast USAsse eksporditavatele kaupadele veel 200 miljardi USA dollari väärtuses. Hiina vastas sellele teatega tariifide kehtestamise kohta USAst eksporditavatele kaupadele veel 60 miljardi USA dollari väärtuses. Mõlemad tariifid kehtivad alates 24. septembrist 2018.

karmistumise arenevates riikides. Mõnes arenevas riigis, eriti Argentinas ja Türgis, on täheldatud tõsiseid pingeid, mis kajastavad kahtlusi poliitika usaldusväärsuse suhtes ja rangeid välisrahastamismõudeid. Ehkki suur volatiilsus piirdub nende riikidega, on näha olnud selle mõju teatud ülekandumist ka teistesse haavatavatesse arenevatesse riikidesse, kus riigivõlakirjade tulususe vahe suureneb ja valuutasurve kasvab.

Lähiajal peaks maailmamajanduse hoog aeglustuma. Arenenud riigid saavad ikka veel kasu toetavast rahapoliitikast. Ka USA ulatuslikud eelarvepoliitilised stiimulid tõukavad maailmamajanduse kasvu tagant. Lisaks on kõrgem naftahind aidanud stabiliseerida investeerimist paljudes nafta eksportivates riikides. Siiski on oodata, et maailmakaubanduse kasvu aeglustumine ja suurenev ebakindlus edasiste kaubandussuhete pärast kahandavad kindlustunnet ja investeerimist. Samuti peaks maailmamajanduse hoogu pidurdama mõnes arenevas riigis viimastel kuudel karmistunud rahastamistingimused.

Keskmise aja jooksul peaks üleilmne majandustegevus jääma oma potentsiaalse kasvukiiruse lähedale. Kogutoodangu lõhe on paljudes arenenud riikides juba kadunud. Lisaks väheneb sammhaaval poliitiline toetus. Üleilmset nõudlust mõjutab ka Hiina suund loiuma kasvutempo poole, mis sõltub vähem krediidi- ja eelarvepoliitilistest meetmetest. Teisalt pakub kaugemas plaanis üleilmsele majandustegevusele edaspidi mõningast tuge väljavaadete stabiliseerumine arenevates riikides. Keskmise aja jooksul peaks maailmamajanduse kasvukiirus jõudma allapoole kriisieelset taset.

Kui tulla riigiti täheldatavate muutuste juurde, siis USA majandusaktiivsus peaks püsima sel aastal suur. Kodumajapidamiste sissetulekuid ja kulutusi peaksid toetama pingelised tööturutingimused koos enneolematult väikese töötusega, stabiilne tööturul osalemise määr ja palkade kasvusuundumus. Ettevõtete kindel kasum ja endiselt soodsad rahastamistingimused edendavad investeerimist. Maksureformidel ja kulude suurendamisel põhinevad eelarvepoliitilised meetmed peaksid sel ja järgmisel aastal kasvuväljavaatele kaasa aitama. 2020. aastal nende mõju kaob.

Jaapanis aeglustub majanduskasv eeldatavasti vähehaaval. Kuigi toetav rahapoliitika peaks majandusaktiivsust tagant tõukama, võib eelarvepoliitilise toe vähenemise ja üha koormavamate tootmisvõimsuse piirangute tõttu oodata kasvu pidurdumist. Pingelise tööturu tingimustes palgad pisut tõusevad ja see peaks andma hoogu kodumajapidamiste kulutustele. Inflatsioon aga jääb hinnangute kohaselt allapoole Jaapani keskpanga 2%list eesmärki.

Ühendkuningriigis on kasvuväljavaade tagasihoidlik, sest sisenõudlus jääb vaoshoituks. Sedamööda, kuidas inflatsioon aeglustub, peaks eratarbimine kasvama ebakindlast majandusväljavaatest hoolimata. Vahepealsel ajal mõjutab investeerimist siiski Brexiti läbirääkimistega seotud ebakindlus.

Kesk- ja Ida-Euroopa riikides peaks SKP kasv jääma lähiajal hoogsaks. Aktiivsuse taga on ulatuslik investeerimine, mis on seotud ELi vahendite, suurte

tarbimiskulutuste ja tööturu olukorra paranemisega. Keskmise aja jooksul peaks majandusaktiivsus langema oma potentsiaalse taseme ligidale.

Värskeimad andmed näitavad, et Hiina majandustegevus lähiajal raugneb.

Majanduskasvu võivad aeglustada jahtuv eluasemeturg ja varem karmistunud rahastamistingimuste viitajaga mõju. Kaubandust pidurdavad eelduste kohaselt USA kehtestatud kõrgemad imporditariifid. Siiski peaks soodne rahapoliitika ja mõningane eelarvepoliitiline tugi aitama lähiajal majandusaktiivsuse kasvu hoida. Keskmise aja jooksul peaks struktuurireformide jätkamine tooma eelduslikult kaasa Hiina majanduse korrapärase soikumise ja teatava tasakaalustumise.

Suurte tooret eksportivate riikide majandusaktiivsus peaks pisut kasvama.

Venemaal toetavad väljavaadet naftahinna tänavune tõus, suhteliselt rahulik inflatsioon ning ettevõtete ja tarbijate kindlustunde paranemine. Teisalt avaldavad USA hiljuti määratud sanktsioonid majanduskasvule lähiajal tõenäoliselt kahjulikku mõju, sest poliitiline ebakindlus on süvenenud. Keskmise aja vältel peaks majandusaktiivsus suurenema tagasihoidlikus tempos, sest ettevõtluskeskkond on pingeline, põhivarainvesteeringuid tehakse vähe ja struktuurireforme ei ole, mistõttu napib Venemaal kasvupotentsiaali. Brasiilias mõjutavad lühiajalist väljavaadet poliitiline ebakindlus ja streikidest tingitud häired. Kaugemas tulevikus aga peaksid tööturu olukorra paranemine ja endiselt toetav rahapoliitika tarbimist edendama, sest inflatsioonisurve püsib väike.

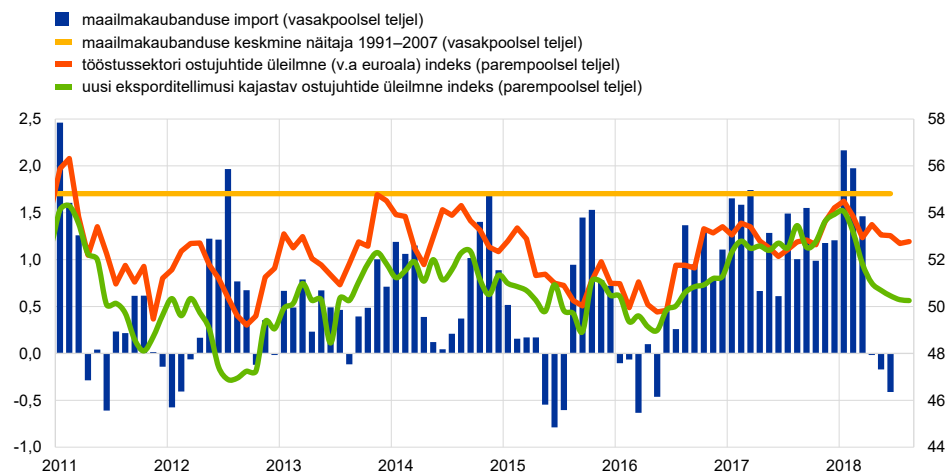
Türgis leiab lähikuudel eelduste kohaselt aset keeruline muutus. Möödunud aasta kiire majanduskasv tõi kaasa märkimisväärse ülekuumenemise. Valuuta hiljutine odavnemine koos kapitali väljavoolu ja suure inflatsioonisurvega näitab majanduskeskkonna järsku halvenemist. Märgid viitavad juba majandusaktiivsuse vähenemisele, mis peaks lähiajal veelgi süvenema.

2017. aastal jõuliselt kasvanud maailmakaubandus on näitajate järgi selle aasta esimesel poolel tempot aeglustanud. Madalmaade majanduspoliitika analüüsi büroo andmetel kahanes kaubanduse impordimaht juunis 0,4% (kolme kuu võrdluses). Maailmakaubanduse hoo raugemisele viitavad ka teised näitajad (vt joonis 2).

Joonis 2.

Maailmakaubandus

(vasakpoolsel teljel: kolme kuu võrdluse muutus protsentides; parempoolsel teljel: hajuvusindeks)

Allikad: Markit, Madalmaade majanduspoliitika analüüsi büroo ja EKP arvutused.

Märkus. Viimased andmed pärinevad 2018. aasta augustist (tööstussektori ostujuhtide üleilmne indeks ja uusi eksporditellimusi kajastav ostujuhtide üleilmne indeks) ning 2018. aasta juunist (kaubandus).

Lähitulevikus jääb maailmakaubandus tõenäoliselt vaoshoituks.

Kaubandusväljavaadet varjutab tõenäoliselt ulatuslikum kaubandusproteksionism. Seni rakendanud imporditariifid mõjutavad suhteliselt väikest osa maailmakaubandusest. Ent ehkki suuremate tariifide otsene kaubandusmõju on enamiku riikide jaoks väike, on nende riikide mure kaubanduspoliitika ja maailmamajanduse üldise väljavaate pärast siiski kasvanud. See ebakindlus edasiste kaubandussuhete pärast kahandab eeldatavasti kindlustunnet ja investeerimist, mis halvendab ka maailmakaubanduse väljavaadet. Keskmise aja jooksul peaks maailmakaubandus kasvama üldjoontes kooskõlas majandusaktiivsusega.

Kokkuvõttes eeldatakse, et üleilmne kasv hakkab ettevaateperioodil

aeglustuma. EKP ekspertide 2018. aasta septembri makromajandusliku ettevaate kohaselt peaks euroalavälise maailmamajanduse SKP reaalkasv kiirenema, kerkides 2018. aastal 3,9%ni ning langedes seejärel 2019. ja 2020. aastal 3,7%ni. Niisugune ettevaade kajastab majanduskasvu lähiaja oodatavat aeglustumist mõnes arenevas riigis, sest rahastamistingimused on karmistunud. Kaugemas tulevikus peaks kasv arenenud riikides pidurduma ja jääma potentsiaalse piirimaile. Samal ajal peaks Hiina majanduskasvu kiirus eeldatavasti vähehaaval raugema. Euroala välisnõudluse prognoositav kasv ulatub 2018. aastal 4,1%ni ning 2019. ja 2020. aastal kahaneb see 3,6%ni. Võrreldes 2018. aasta juuni ettevaatega on üleilmset SKP kasvu 2018. ja 2019. aastaks allapoole korrigeeritud. Selle põhjuseks on kehvem väljavaade mõnes arenevas riigis. Ka euroala välisnõudluse kasvu on allapoole korrigeeritud. See kajastab kaubandusandmete põhjal täheldatud aeglustumist ning majandusaktiivsuse prognoositava vähenemise mõju.

Üleilmset majandusaktiivsust vaadeldes on ülekaalus langusriskid.

Tõusupoolelt võib USA eelarvepakett majandusaktiivsust oodatust rohkem mõjutada. Siiski püsib ulatuslikuma kaubandusproteksionismi võimalus lähiajal suur ning see

võib üleilmset majandusaktiivsust ja kaubandust tugevasti mõjutada. Muud langusriskid on seotud üleilmsete rahastamistingimuste edasise karmistamise võimalusega (eriti arenevates riikides), Hiina reformidest tingitud häiretega ja geopoliitilise ebakindlusega, mille taga on eelkõige Brexitist tulenevad riskid.

Üleilmsed hinnamuutused

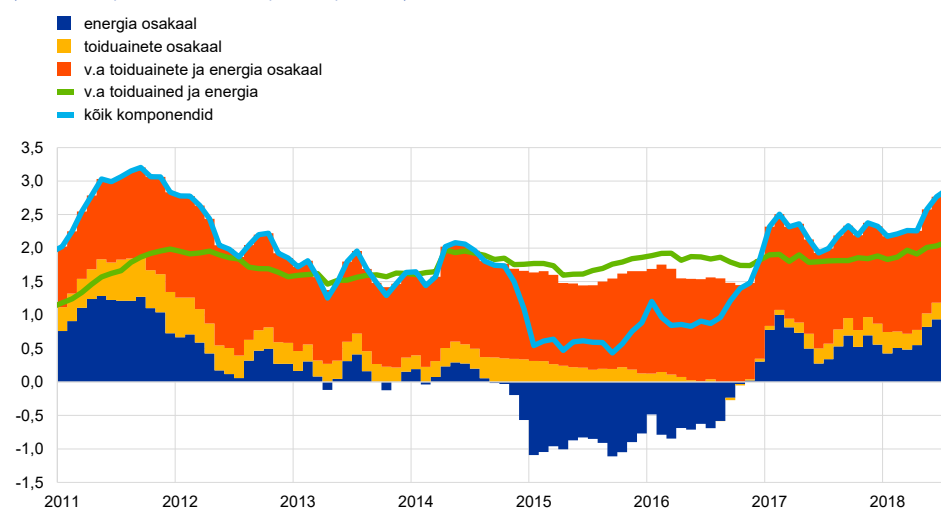
Naftahind on viimastel nädalatel olnud volatiilne. Suve alguses see alanes, sest häirete lõppemine Liibüas ning võimalus, et OPEC ja Venemaa suurendavad pakkumist, parandasid pakkumisväljavaadet. See tähendab, et EKP ekspertide septembri makromajandusliku ettevaate aluseks olev eeldatav lühiajaline naftahind oli ligikaudu 7,5% madalam kui eelmises ettevaates. Pärast ettevaate koostamise kuupäeva tõusis naftahind aga taas ja ulatus 12. septembril 80 USA dollarini barreli kohta. Viimane tõus kajastas turu reaktsiooni toornafta oodatust väiksemale varule USAs, mis viitas turuolukorra arvatust kiiremale pingestumisele.

Naftahinna varasem kallinemine on avaldanud üleilmsele tarbijahindade inflatsioonile tõusurvet. OECD riikides kasvas tarbijahinnaindeksi (THI) inflatsioon juulis 2,9%ni. Inflatsioon (v.a toiduained ja energia) kiirenes pisut ja ulatus 2,1%ni, jätkates viimase aasta jooksul täheldatud väga tagasihoidlikku tõususuundumust (vt joonis 3). Samal ajal on palgasurve jäänud suhteliselt leebeks, hoolimata tööturutingimuste karmistumisest arenenud riikides.

Joonis 3.

OECD riikide tarbijahinnainflatsioon

(aastamuutus protsentides; osakaal protsendipunktides)

Allikad: OECD ja EKP ekspertide arvutused.
Märkus. Viimased andmed pärinevad 2018. aasta juulist.

Tulevikku vaadates püsib üleilmne inflatsioonisurve eeldatavasti mõõdukas.

Lühikese aja vältel peaksid euroala konkurentide ekspordihinnad hiljutise naftahinna kallinemise tuules tõusma hakkama. Kaugemas tulevikus aga näitab praegune naftafutuuride kõver, et naftahind peaks veidi langema, mis tähendab, et

energiahindade osakaal üleilmses inflatsioonis väheneb. Teisalt peaks kahanev kasutamata tootmisvõimsus maailma tasandil inflatsiooni kiirenemist mõningal määral toetama.

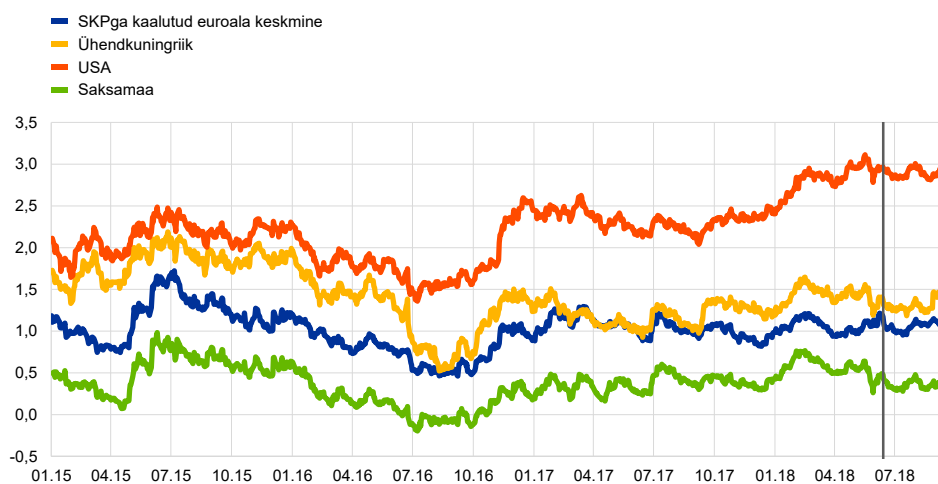
Euroala pikaajalised riskivabad intressimäärad on alates EKP nõukogu 2018. aasta juuni istungist püsivad üldiselt muutumatud. Riigivõlakirjade tulususe vahe on olnud volatiilne ja seda on põhjustanud kestev poliitiline ebakindlus Itaalias. Ehkki ettevõtete tulud on endiselt toekad, on euroala finantsettevõtete aktsia- ja võlakirjahinnad alanenud. Selle põhjuseks on geopoliitiline ebakindlus ja arenevates riikides suurenev volatiilsus. Väliskaubanduse osatähtsusega kaalutuna on euro valuutaturgudel ulatuslikult kallinenud.

Pikaajaline tulusus on euroalal ja USAs üldiselt samaks jäänud. Vaatlusalusel perioodil (14. juunist kuni 12. septembrini) jäi euroala kümneaastase tähtajaga riskivabade üleõoturu vahetustehingute intressimäär ning SKPga kaalutud euroala kümneaastase tähtajaga riigivõlakirjade tulusus samaks, püsides vastavalt 0,75% ja 1,10% juures. USA kümneaastase tähtajaga riigivõlakirjade tulusus kerkis 3 baaspunkti, jõudes 2,96%ni, mistõttu selle vahe euroala vastava tulususega suurenes veelgi ja jõudis enneolematult kõrgele tasemele.

Joonis 4.

Kümneaastase tähtajaga riigivõlakirjade tulusus

(protsentides aasta kohta)

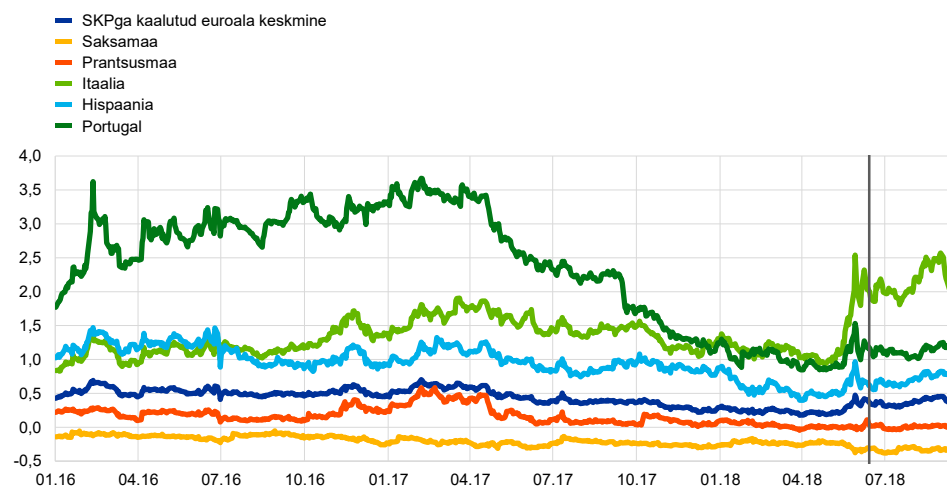
Allikad: Thomson Reuters ja EKP arvutused.
Märkused. Päevased andmed. Vertikaalne hall joon tähistab vaatlusperioodi algust 14. juunil 2018. Viimased andmed pärinevad 12. septembrist 2018.

Euroala riigivõlakirjade tulususe vahe riskivabade üleõointressi vahetustehingute intressimäärade suhtes on olnud volatiilne, ent püsib võrreldes juuniga üldiselt muutumatu. Riigivõlakirjaturu tingimused olid kogu vaatlusperioodil heitlikud, kuna Itaalia riigivõlakirjade tulususe vahe laieneb uute turupingete tõttu (vt joonis 5). Eri tugevusega mõju on avaldunud ka teiste euroala riikide riigivõlakirjaturgudele. Kokkuvõttes on kümneaastase tähtajaga riigivõlakirjade tulususe vahe SKPga kaalutud keskmine jäänud alates 14. juunist üldjoontes samaks ja oli 12. septembril 36 baaspunkti.

Joonis 5.

Euroala riigivõlakirjade tulususe ja indeksipõhiste üleööintressi-vahetustehingute intressimäära vahe

(protsentides aasta kohta)

Allikad: Thomson Reuters ja EKP arvutused.

Märkused. Vahe arvutamiseks lahutatakse riigivõlakirjade tulususest kümneaastase tähtajaga indeksipõhiste üleööintressi-vahetustehingute intressimäär. Vertikaalne hall joon tähistab vaatlusperioodi algust 14. juunil 2018. Viimased andmed pärinevad 12. septembrist 2018.

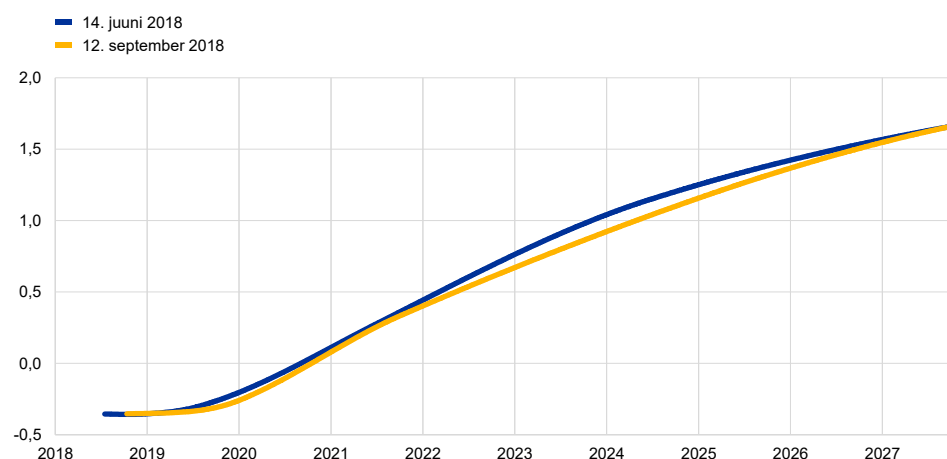
Euroala pankadevahelise üleöoturu aastaintressimäära (EONIA) forvardkõver jäi vaatlusperioodil üldiselt muutumatuks.

Turuosalised korrigeerisid oma keskmise tähtaja intressimäära ootusi, mis muutis forvardkõvera mõnevõrra laugemaks (vt joonis 6). Kõver püsib enne 2020. aastat saabuvate tähtaegade puhul alla nulli, kajastades turu ootusi, et negatiivne intressimäär jääb pikemalt kestma.

Joonis 6.

EONIA forvardmäärad

(protsentides aasta kohta)

Allikad: Thomson Reuters ja EKP arvutused.

Euroala aktsiahindade üldindekseid on suureneva ge poliitilise ebakindluse

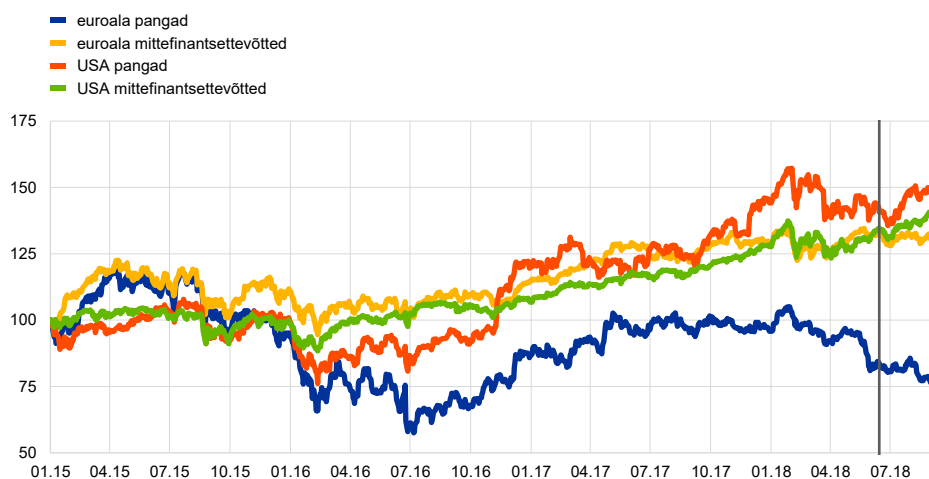
keskkonnas korrigeeritud. Vaatlusperioodil langesid euroala finants- ja mittefinantsettevõtete aktsiahinnad vastavalt ligikaudu 4% ja 5% (vt joonis 7).

Euroala aktsiaturu volatiilsus suurenes vaatlusperioodil, sest riigivõlakirjaturgudel esines pidev kõikumine, valitses geopoliitiline ebakindlus ja arenevatel turgudel kasvas volatiilsus. Üldiselt toetab ettevõtete kindel kasumiväljavaade taas euroala aktsiahindu, kajastades euroala soodsat makromajanduslikku keskkonda.

Joonis 7.

Euroala ja USA aktsiahindade indeksid

(indeks: 1. jaanuar 2015 = 100)

Allikad: Thomson Reuters ja EKP arvutused.

Märkused. Vertikaalne hall joon tähistab vaatlusperioodi algust 14. juunil 2018. Viimased andmed pärinevad 12. septembrist 2018.

EONIA liikus vaatlusperioodil –36 baaspunkti läheduses. Ülelikviidsus suurenes ligikaudu 87 miljardit eurot, ligikaudu 1909 miljardi euroni. Selle kasvu on tinginud eurosüsteemi varaostukava alusel jätkuvalt tehtavad väärtpapieristud ja autonoomsete tegurite vähenemine.

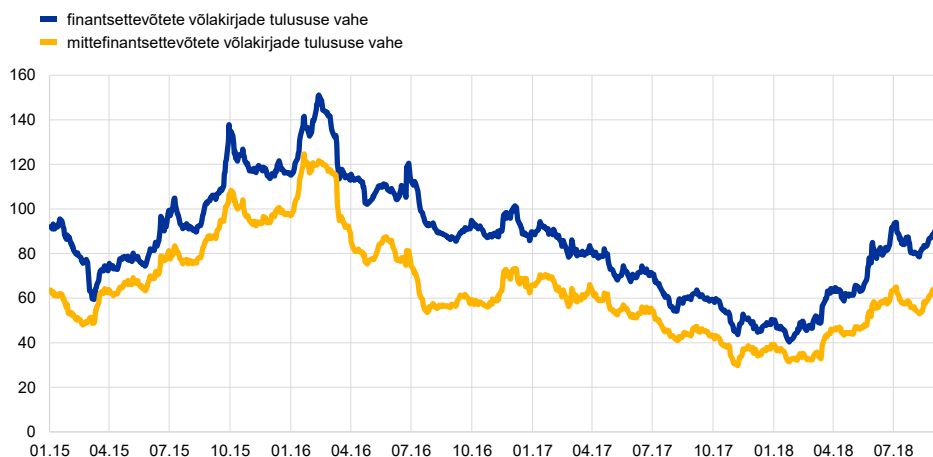
Euroala ettevõtete võlakirjade hinnavahe suurenes vaatlusalusel perioodil.

Alates juunist on investeerimisjärgule vastavate mittefinantsettevõtete võlakirjade tulususe vahe riskivaba intressimäära suhtes kasvanud 10 baaspunkti ja on nüüd 69 baaspunkti (vt joonis 8). Finantssektori võlakirjade tulusus on mõnevõrra rohkem suurenenud, tuues kaasa ligikaudu 12 baaspunkti suuruse laienemise. See suurenemine kajastab pigem riski ümberhindamist kui kohustuste täitmata jätmise tõenäosust. Kokkuvõttes jääb ettevõtete võlakirjade tulususe vahe märkimisväärselt allapoole taset, mida täheldati 2016. aasta märtsis enne ettevõtlussektori varaostukava väljakuulutamist ja kasutuselevõttu.

Joonis 8.

Euroala ettevõtete võlakirjade tulususe vahe

(baaspunktides)

Allikad: iBoxx indeksid ja EKP arvutused.

Märkused. Vertikaalne hall joon tähistab vaatlusperioodi algust 14. juunil 2018. Viimased andmed pärinevad 12. septembrist 2018.

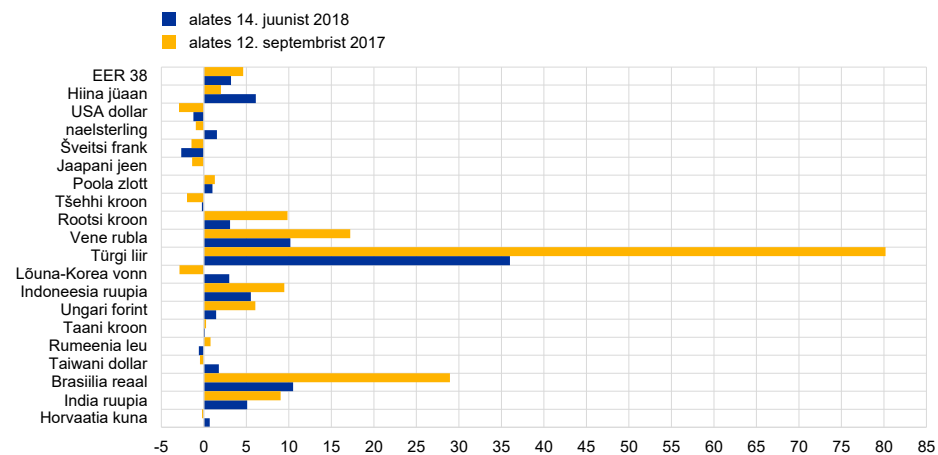
Valuutaturgudel tugevnes euro märgatavalt, kaalutuna väliskaubanduse osatähtsusega (vt joonis 9).

Vaatlusperioodil tõusis euro nominaalne efektiivne vahetuskurss 3,3%, mõõdetuna euroala 38 kõige olulisema kaubanduspartneri vääringu suhtes. Euro efektiivne vahetuskurss kallines hoolimata selle odavnemisest USA dollari ja Šveitsi frangi suhtes, sest investorite soov turvaliste vääringute järele tugevnes ja mõne areneva majandusega riigi vääring odavnes järsult. Kui heita pilk kahepoolsetele vahetuskurssidele, siis euro nõrgenes USA dollari suhtes (1,2%), kajastades osaliselt föderaalreservi ja EKP tulevase rahapoliitilise kursi puhul esinevaid ootusi, samuti Šveitsi frangi suhtes (2,7%), ent jäi Jaapani jeeni suhtes muutumatuks. Seevastu kallines euro suurel määral enamiku arenevate riikide vääringute, sealhulgas Hiina jüaani (5,4%) ja eelkõige Türgil liiri, Brasiilia reaali ja Vene rubla suhtes, mis on nende arenevate riikide vääringute seas, millel on euro efektiivse vahetuskursi puhul suurim väliskaubanduse osakaal. Samal ajal kallines euro ka naelsterlingi suhtes (1,5%) ning enamiku teiste euroalavälise ELi liikmesriikide vääringute suhtes.

Joonis 9.

Euro ja valitud väeringute vahetuskursi muutused

(muutus protsentides)

Allikas: EKP.

Märkused. EER 38 on euro nominaalne efektiivne vahetuskurss euroala 38 kõige olulisema kaubanduspartneri vääringu suhtes. Kõikide muudatuste arutamiseks on kasutatud 12. septembril 2018 kehtinud vahetuskursse.

Kuigi 2017. aasta jõulisele kasvule on järgnenud mõningane aeglustumine, kinnitavad viimased majandusnäitajad ja küsitlustulemused üldjoontes seda, et euroala majanduse kasv on endiselt laiapõhjaline. Euroala SKP reaalkasvu toetab eeskätt eratarbimise ja investeerimise kasv. EKP ekspertide 2018. aasta septembri makromajanduslikus ettevaates euroala kohta nähakse ette, et SKP aastane reaalkasv on 2018. aastal 2,0%, 2019. aastal 1,8% ja 2020. aastal 1,7%. Võrreldes eurosüsteemi ekspertide 2018. aasta juuni makromajandusliku ettevaatega on SKP reaalkasvu väljavaadet 2018. ja 2019. aastaks pisut allapoole korrigeeritud ning selle peamine põhjus on mõnevõrra väiksem välisõudlus.

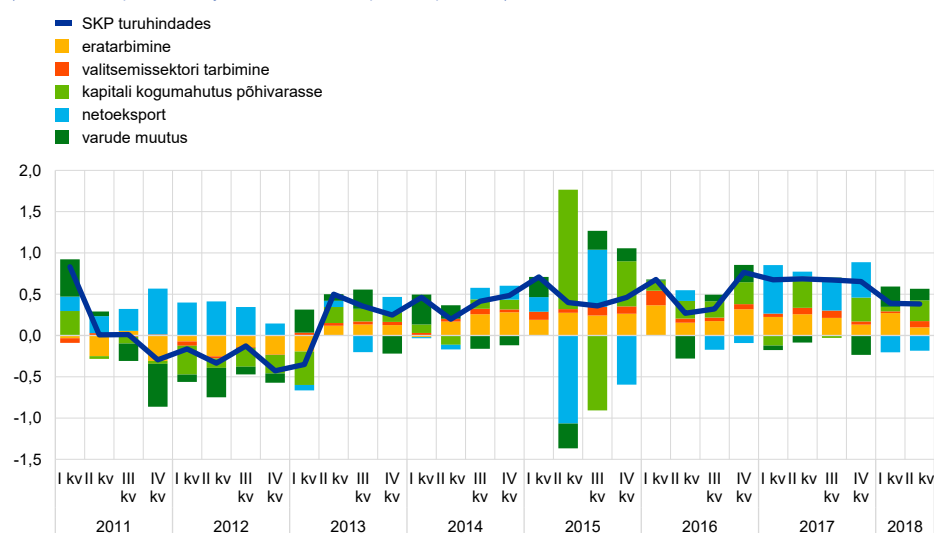
2018. aasta esimeses kahes kvartalis kasv küll aeglustus, kuid jäi kõikides euroala riikides ulatuslikuks. SKP kvartaalse reaalkasvu määr kerkis

käesoleva aasta kahes esimeses kvartalis 0,4%. Sellele eelnenud viies kvartalis oli keskmine kasv olnud 0,7% (vt joonis 10). Kasvu soikumine aasta alguses näib suuresti olevat tingitud väiksemast välisõudlusest, samal ajal kui tootmisvõimsuse piirangud on järk-järgult karmistunud. 2018. aasta teises kvartalis oli kasvu peamine tõukejõud endiselt sisenõudlus (eeskätt põhivarainvesteeringud). Nagu kvartal varem, soodustasid ka teises kvartalis SKP reaalkasvu jõudsalt varude muutused; seevastu netokaubanduse mõju oli negatiivne. Tootmise poolel toetas majandusaktiivsust teises kvartalis peamiselt ehitus- ja teenindussektori hoogne kasv, ent tööstussektoris (v.a ehitus) suurenes lisaväärtus mõnevõrra aeglasemalt.

Joonis 10.

Euroala reaalne SKP ja selle komponendid

(kvartalimuutus protsentides ja kvartaalne osakaal protsendipunktid)

Allikas: Eurostat.

Märkus. Viimased andmed pärinevad 2018. aasta teisest kvartalist.

Hõivekasv jäi ka teises kvartalis hoogsaks. Tööhõive kasvas veelgi, kerkides 2018. aasta teises kvartalis eelmise kvartaliga võrreldes 0,4% (vt joonis 11), ja on nüüd 2008. aasta esimeses kvartalis registreeritud kriisieelsest tasemest 2,4% kõrgem. Hõivekasv hõlmas kõiki riike ja sektoreid. Pärast viimast madalseisu

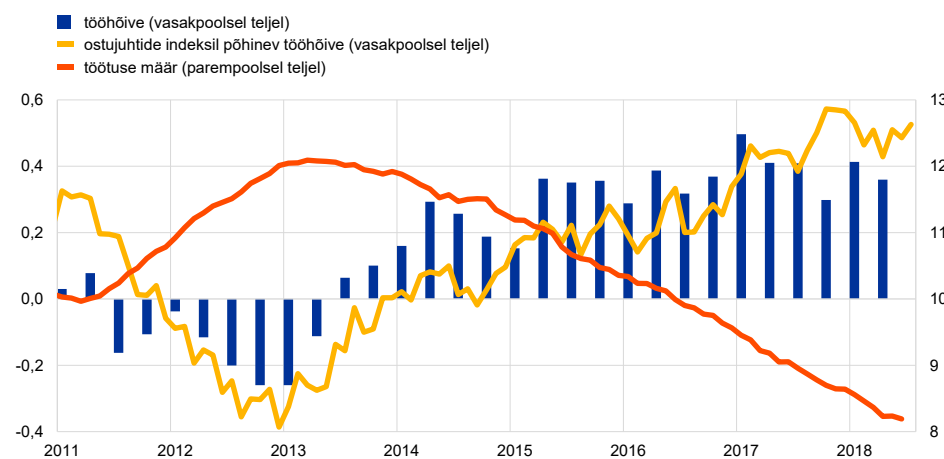
2013. aasta teises kvartalis on euroala hõivatud isikute arv kasvanud kumulatiivselt 9,2 miljonini. Töötatud tundide arv töötaja kohta kerkis pärast esimeses kvartalis täheldatud langust teises kvartalis 0,3%. Seni on taastumisaegne keskmine töötatud tundide arv olnud enam-vähem ühesugune. Selle põhjuseks on eeskätt mitme struktuurse teguri mõju, näiteks osalise tööajaga töötajate suur osakaal koguhõives ja muud struktuursed muutused.

Lühiajaliste näitajate kohaselt on tööturg tugev ka 2018. aasta kolmandas kvartalis. Euroala töötuse määr oli juulis 8,2%, st madalaimal tasemel pärast 2008. aasta novembrit. Küsitlusnäitajad on erakordselt kõrgelt tasemelt mõnevõrra taandunud, kuid viitavad endiselt sellele, et 2018. aasta kolmandas kvartalis tööhõive kasv jätkub. Ehkki tööjõupuuduse näitajad on mõnes sektoris ja riigis pisut alanenud, on need endiselt enneolematult kõrgel tasemel.

Joonis 11.

Euroala tööhõive, ostujuhtide indeksil põhinev hõive ja töötuse määr

(kvartalimuutus protsentides; hajuvusindeks; protsent tööjõust)

Allikad: Eurostat, Markit ja EKP arvutused.

Märkused. Ostujuhtide indeksi puhul on esitatud kõrvalekalde 50st jagatuna 10ga. Viimased andmed tööhõive kohta pärinevad 2018. aasta teisest kvartalist, ostujuhtide indeksi kohta 2018. aasta augustist ja töötuse määra kohta 2018. aasta juulist.

Eratarbimise muutusi tõukavad endiselt tagant tööturu taastumine ja kodumajapidamiste bilansside tugevnemine. Eratarbimine kasvas 2018. aasta teises kvartalis kvartali arvestuses 0,2%; sellele eelnes mõnevõrra tugevam kasv 2018. aasta esimeses kvartalis. Viimased muutused jaekaubanduses ja sõiduautode registreerimises on üldjoontes kooskõlas lähitulevikus stabiilsena püsiva tarbimiskasvuga. Kui heita pilk pikemale ajaplaanile, siis toetab kerkiv tööjõutulu tarbimiskulutuste tempokat kasvu ja see avaldub ka tarbijate kindlustunde suurenemises. Lisaks on kodumajapidamiste bilansi paranemine ka edaspidi tähtis stabiilset tarbimiskasvu mõjutav tegur, sest kodumajapidamiste krediitdivõime mõjutab märgatavalt nende laenusaaamisvõimalusi. Naftahinna hiljutine tõus ei pärsi tõenäoliselt eriti reaalse kasutatava tulu ja eratarbimise kasvu (vt infokast 3).

Eluasemeturu jätkuv taastumine peaks endiselt majanduskasvu soodustama, ehkki mõõdukamas tempos. Eluasemeinvesteeringud suurenesid 2018. aasta teises kvartalis 0,8%, andes märku, et taastumine jätkub paljudes euroala riikides ja ka euroalal tervikuna. Hiljutised lühiajalised näitajad ja küsitlusandmed osutavad, et

taastumine jätkub, kuid aeglustub tempos. Ehitussektori toodangumaht hakkas taas kasvama ja küündis juunis peaaegu seitsme aasta kõrgeimale tasemele, kerkides maiga võrreldes 0,1% ja kvartali arvestuses 0,3% võrra. Euroopa Komisjoni ehitussektori viimase paari kuu kindlustunde näitajad osutavad positiivsele, ehkki mõõdukamale arengule 2018. aasta kolmandas kvartalis. Seevastu ostujuhtide indeksi näitaja ehitussektori kohta langesid juulis 50,3ni, mis oli 21 kuu nõrgim kasvutulemus, kuid kerkisid siis augustis 51,0 tasemele. Eluasemekomponent kukkus viimasel kahel kuul kiiremas tempos. Nii ostujuhtide indeks kui ka kindlustunde näitaja püsivad siiski selgelt oma pikaajalisest keskmisest kõrgemal.

Äriinvesteeringute maht peaks taas kasvama ning seda edendavad soodsad kasumiootused, toetavad rahastamistingimused ja ettevõtete vajadus suurendada oma tootmisvõimsust. Äriinvesteeringud peaksid kooskõlas ettevõtete väärtuse kasvuga jõudsalt kasvama. Euroala noteeritud ettevõtete tuluootused toetavad endiselt investeeringuid ja samal ajal suureneb soodsate rahastamistingimuste toel mittefinantsettevõtetele antavate laenude maht. Investeeringud hoogustuvad ka sektorites, mis seisavad silmitsi tootmisvõimsuse piirangutega. Näiteks transpordisektoris suurendavad masinate ja seadmete tootjad oma tootmiskahtu, et kasvavat nõudlust rahuldada.

Euroala eksport taastus pisut, jõudes pärast 2018. aasta esimese kvartali langust teises kvartalis 0,6%ni. Taastumise taga oli kaupade ja vähemal määral ka teenuste eksport (kvartali arvestuses vastavalt 0,7% ja 0,3%), mis oli peamiselt tingitud euroalasisest ekspordi elavnemisest. Euroalaväline eksport jäi tagasihoidlikuks. Eksport Aiasse taastus vaid mõnevõrra ja eksport Põhja-Ameerikasse kahanes. See tasakaalustas eelmistes kvartalites täheldatud jõudsat arengut. Tulevikku vaadates näivad maailma ja euroala uute töötleva tööstuse tellimuste arvu kohta saadud küsitlusandmed prognoosivat seda, et ekspordi kasv aeglustub kolmandas kvartalis veelgi.

Viimased majandusnäitajad ja küsitlustulemused kinnitavad üldjoontes, et euroala majanduse kasv on endiselt laiapõhjaline. Tööstustoodang (v.a ehitus) kahanes juulis, kuid eri sektorites ja suuremates euroala riikides esinevad vastuolulised suundumused. Küsitlusandmeid vaadeldes ilmneb, et Euroopa Komisjoni majandusosaldu näitaja langes ka juulis ja augustis madalamale, kuid on endiselt oma pikaajalisest keskmisest kõvasti kõrgemal. Toodangut kajastav ostujuhtide liitindeks stabiliseerus terve teise kvartali vältel ning jäi juulis ja augustis üldjoontes püsima, viidates tugeva kasvu jätkumisele.

Eelduste kohaselt praegune kindel ja laiapõhjaline majanduskasv jätkub. EKP rahapoliitilised meetmed soodustavad taas sisenõudlust. Eratarbimisele annavad hoogu tööhõive jätkuv kasv – mis omakorda kajastab osaliselt varasemaid tööturureforme – ja palgakasv. Ettevõtlusinvesteeringuid toetavad head rahastamistingimused, ettevõtete suurenev kasumlikkus ja kindel nõudlus. Eluasemeinvesteeringuid tehakse endiselt jõudsas tempos. Lisaks peaks jätkuma üleilmse majandusaktiivsuse kasv, mis toetab euroala ekspordi.

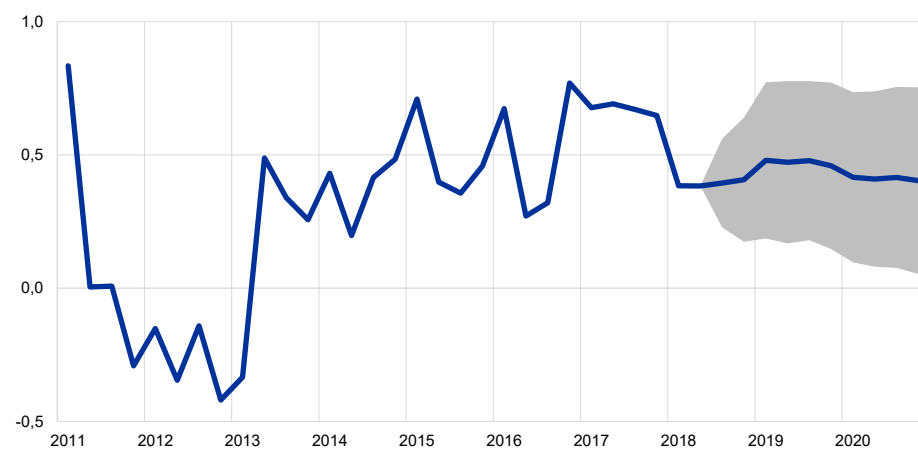
EKP ekspertide 2018. aasta septembri makromajanduslikus ettevaates euroala kohta nähakse ette, et SKP aastane reaalkasv on 2018. aastal 2,0%,

2019. aastal 1,8% ja 2020. aastal 1,7% (vt joonis 12). Võrreldes eurosüsteemi ekspertide 2018. aasta juuni makromajandusliku ettevaatega on SKP reaalkasvu väljavaadet 2018. ja 2019. aastaks pisut allapoole korrigeeritud ning selle peamine põhjus on mõnevõrra väiksem välisnõudlus. Siiski võib euroala majanduskasvu väljavaadet ohustavaid riske hinnata endiselt üldjoontes tasakaalustatuks. Teisalt on viimasel ajal veelgi suurenenud süveneva protektsionismi, arenevate turgude haavatavuse ja finantsturgude volatiilsusega seotud riskid.

Joonis 12.

Euroala reaalne SKP (sh prognoosid)

(kvartalimuutus protsentides)

Allikad: Eurostat ja EKP ekspertide 2018. aasta septembri makromajanduslik ettevaade euroala kohta, avaldatud 13. septembril 2018 EKP veebilehel.

Märkused. Esitatud väärtusvahemikud põhinevad eelmiste aastate ettevaadete ja tegelike tulemuste vahelistel erinevustel. Väärtusvahemike ulatus vastab nende erinevuste absoluutväärtuse kahekordsele keskmisele. Väärtusvahemike arvutamise meetodit (k.a korrigeerimine erandjuhtude suhtes) käsitletakse 2009. aasta detsembris avaldatud EKP väljaandes „New procedure for constructing Eurosystem and ECB staff projection ranges”, mis on kättesaadav EKP veebilehel.

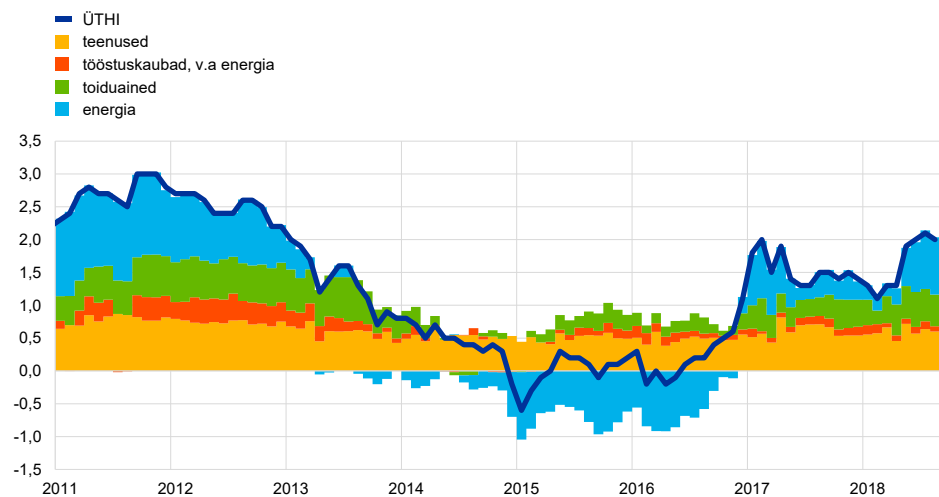
Eurostati kiirhinnangu kohaselt aeglustus euroala aastane ÜTHI-inflatsioon pisut, jõudes 2018. aasta juuli 2,1%lt augustis 2,0%ni. Ehkki alusinflatsiooni näitajad on üldjoontes endiselt tagasihoidlikud, on need varasema madala tasemega võrreldes tõusnud. Euroalasisene kulusurve tugevneb ja laieneb tootmisvõimsuse kõrge rakendusastme ja tööturutingimuste pingestumise keskkonnas, mis hoogustab palgakasvu. Alusinflatsioon peaks aasta lõpu poole tempot tõstma ja seejärel keskmise aja jooksul järk-järgult kiirenema, saades toetust EKP rahapoliitilistest meetmetest, majanduse jätkuvast elavnemisest ja kiiremast palgakasvust. Samasugune hinnang kajastub üldjoontes ka EKP ekspertide 2018. aasta septembri makromajanduslikus ettevaates euroala kohta, kus prognoositakse, et aastane ÜTHI-inflatsioon püsib 2018., 2019. ja 2020. aastal 1,7% juures, st samal tasemel, mida prognoosisid eurosüsteemi eksperdid 2018. aasta juuni makromajanduslikus ettevaates.

Koguinflatsioon aeglustus augustis veidi. Eurostati kiirhinnangu kohaselt pidurdus euroala aastane ÜTHI-inflatsioon 2018. aasta juulikuise 2,1%lt augustis 2,0%ni (vt joonis 13). See annab märku aeglasemast ÜTHI-inflatsioonist (v.a energia ja toiduained), kuid ka loiumast energiahinna inflatsioonist. Siiski mõjutas energiahinna inflatsioon oma ligikaudu 9% muutusega koguinflatsiooni märgatavalt. See oli tingitud nii viimastel kuudel täheldatud naftahinna tõusust kui ka baasefektist.

Joonis 13.

Eri komponentide osakaal euroala ÜTHI-koguinflatsioonis

(aastamuutus protsentides; osakaal protsendipunktides)

Allikad: Eurostat ja EKP arvutused.

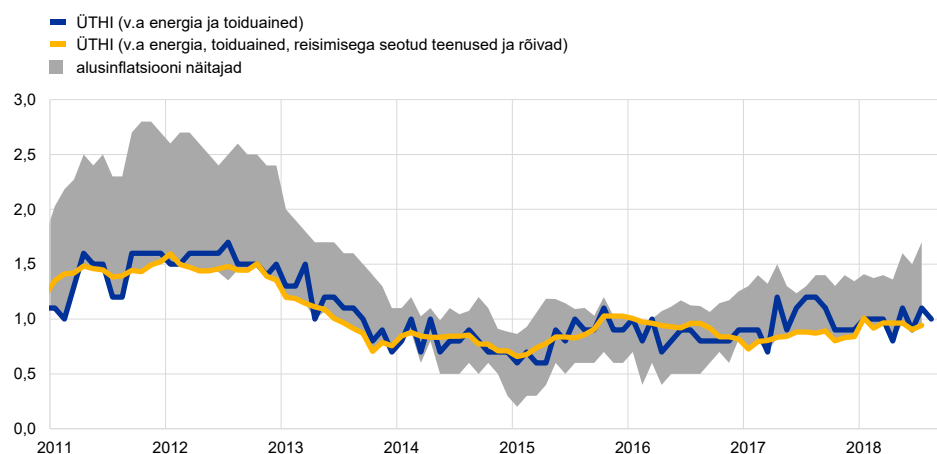
Märkus. Viimased andmed pärinevad 2018. aasta augustist (kiirhinnang).

Alusinflatsiooni näitajad jäid üldjoontes tagasihoidlikuks, kuid paranevad tasapisi. ÜTHI-inflatsioon (v.a energia ja toiduained) alanes juulikuise 2,1%lt augustis 1,0%ni. Augustis mõjutas ÜTHI-inflatsiooni aeglustumist nii tööstuskaupade (v.a energia) kui ka teenuste inflatsioon. Olemasoleva teabe põhjal on see kerge langus vähemalt osaliselt tingitud üleminekuteguritest, näiteks reisimisega seotud teenusekomponendi või rõivakomponendi kalendripõhisest volatiilsusest, mida

mõjutasid muutused suviste allahindluste ajastuses. Kui heita pilk lühiajalistest igakuistest muutustest kaugemale, võib alusinflatsiooni näitajate puhul täheldada, et need on alates 2016. aasta madalseisust ülespoole liikunud (vt joonis 14). Tulevikku vaadates on tõenäoline, et varasem energiahinna tõus toob kaasa ka alusinflatsiooni näitajate kerkimise, arvestades energia kõikehõlmavat mõju muude kaupade tootmisele ja teenuste osutamisele. Selle kaudse mõju avaldumine inflatsiooninäitajates võtab kauem aega kui otsese mõju avaldumine ÜTHI energiakomponentidele, näiteks transpordile või kütteõlile, sest see peab kanduma läbi tarneahelate.²

Joonis 14. Alusinflatsiooni näitajad

(aastamuutus protsentides)

Allikad: Eurostat ja EKP arvutused.

Märkused. Alusinflatsiooni näitajad on järgmised: ÜTHI (v.a energia); ÜTHI (v.a energia ja töötlemata toiduained); ÜTHI (v.a energia ja toiduained); ÜTHI (v.a energia, toiduained, reisimisega seotud teenused ja rõivad); 10% kohandatud keskvaartus; 30% kohandatud keskvaartus ja ÜTHI kaalutud keskvaartus. ÜTHI (v.a toiduained ja energia) viimased andmed pärinevad 2018. aasta augustist (kiirhinna) ja kõigi teiste näitajate omad 2018. aasta juulist.

ÜTHI tööstuskaupade (v.a energia) hinnasurve jätkas järkjärgulist süvenemist.

Ehkki üleminekutegurid mõjutasid tarbijate tasandil tööstuskaupade (v.a energia) inflatsioonimäära alanemist juulikuise 0,5%lt augustis 0,3%ni, kasvas surve hinnaahelas edasi. Juulis kerkis aastane tarbekaupade (v.a toiduained) tootjahinna inflatsioonimäär juunikuise 0,5%lt 0,6%ni. See on parim tulemus pärast 2012. aasta lõppu ja märk sellest, et 2016. aasta ligikaudu 0,0% madalseisule järgnenud samsammuline hoogustumine jätkub. Impordihinna inflatsioon on alates 2018. aasta maist liikunud negatiivsel poolel, kuid üha ülespoole. Juulis jõudis see 0,0% tasemele, vähendades selle komponendi langussurvet tööstuskaupade (v.a energia) üldises hinnakujundusahelas. Tarneahela kaugemas etapis kiirenes vahekaupade tootjahindade inflatsioon juunikuise 3,0%lt juulis 3,2%ni ning impordihinna inflatsioon 3,0%lt 3,4%ni.

Hiljutised palgakasvunäitajate muutused annavad märku kasvusuundumuse jätkumisest ja kinnitavad euroalasisese kulusurve järkjärgulist kasvu. Töötaja kohta makstava hüvitise aastakasv kerkis 2017. aasta viimase kvartali 1,8%lt

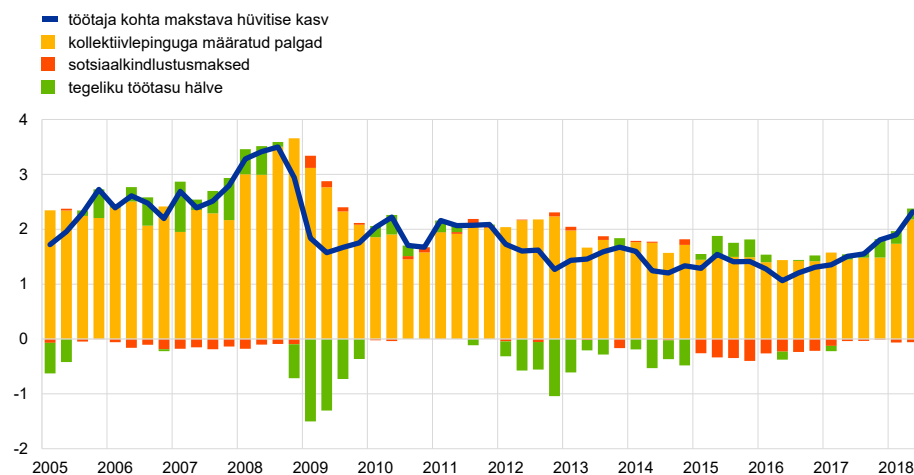
² Lisateavet leiab EKP 2014. aasta detsembri kuubülletääni infokastist „Naftahinna muutuste kaudne mõju euroala inflatsioonile“.

2018. aasta esimeses kvartalis 1,9%ni ja teises kvartalis 2,3%ni. Töötaja kohta makstava hüvitise kasv jääb nüüd 2016. aasta esimese poole näitajast kõvasti ülespoole (vt joonis 15). Selle hiljutise tõusu peapõhjuseks on kollektiivlepinguga määratud palkade aastakasvu kiirenemine 2017. aasta kahe viimase kvartali 1,5%lt 2018. aasta esimeses kvartalis 1,7%ni ja teises kvartalis 2,2%ni. Kui vaadata, mis saab edasi, siis parandavad palgakokkulepped ja palkakasvu levik kõigis sektorites palkakasvu edasise kiirenemise ootust. Kokkuvõttes on palkakasvu hiljutised muutused kooskõlas paranevate tööturutingimustega, sest teised palkakasvu pidurdanud tegurid, sealhulgas varasem aeglane inflatsioon ja mõningates riikides kriisi ajal elluviidud tööturureformide mõju, hakkavad kaduma.

Joonis 15.

Töötaja kohta makstava hüvitise komponentide osakaal

(aastamuutus protsentides; osakaal protsendipunktides)

Allikad: Eurostat ja EKP arvutused.

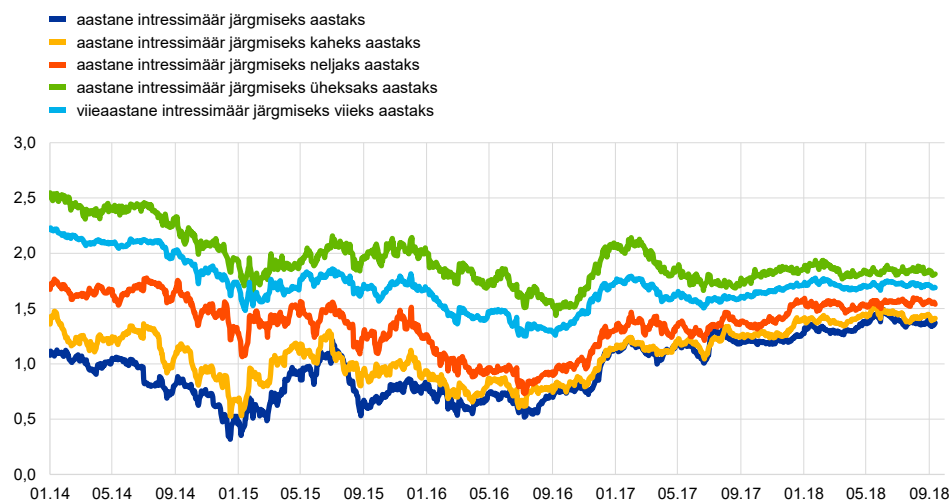
Märkus. Viimased andmed pärinevad 2018. aasta teisest kvartalist.

Pikemaajaliste inflatsiooniootuste turu- ja küsitluspõhised näitajad on püsinud stabiilsed. 12. septembril 2018 oli inflatsiooniga seotud viieaastaste vahetustehingute intressimäär viieks aastaks 1,69% (vt joonis 16). Inflatsiooniootuste turupõhiste näitajate tulevikku suunatus näitab taas, et aeglane inflatsioon jääb pikaks ajaks püsima ja sellega kaasneb väga rahulik naasmine tasemeni, mis on 2%st allpool, ent selle lähedal. Negatiivse keskmise inflatsiooni järgmise viie aasta riskineutraalsuse tõenäosus, millele viitavad inflatsiooni optsooniturud, on kaduvväike ja osutab sellele, et turud peavad praegu deflatsiooniriski väga tühiseks. EKP kutseliste prognoosijate 2018. aasta kolmanda kvartali küsitluse järgi on pikemaajalise inflatsiooni ootus jäänud üldjoontes stabiilseks, st 1,9% tasemele.

Joonis 16.

Inflatsiooniootuste turupõhised näitajad

(aastamuutus protsentides)

Allikad: Thomson Reuters ja EKP arvutused.

Märkus. Viimased andmed pärinevad 2018. aasta 12. septembrist.

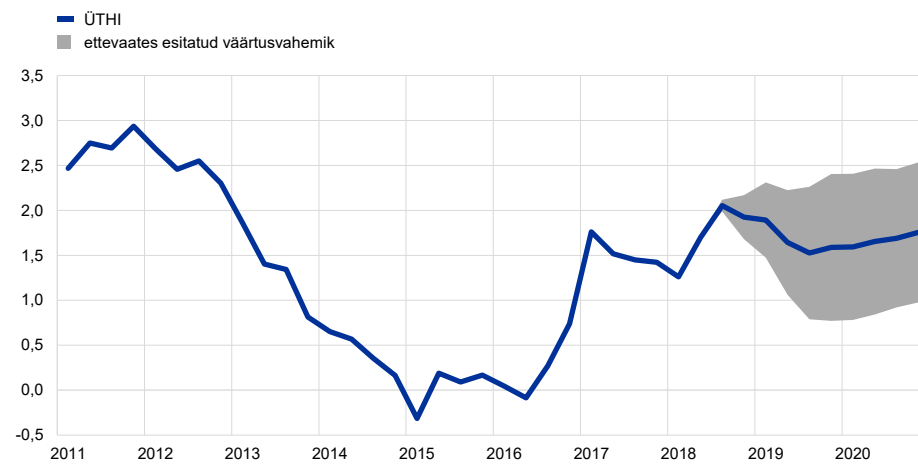
EKP ekspertide 2018. aasta septembri makromajanduslikus ettevaates eeldatakse, et ÜTHI-inflatsioon jääb stabiilseks ning alusinflatsioon hakkab ettevaateperioodi jooksul tasapisi kiirenema.

Augusti lõpu seisuga olemas oleva teabe põhjal eeldatakse nendes prognoosides, et ÜTHI-inflatsioon jääb ettevaateperioodi kõigil aastatel keskmiselt 1,7% tasemele, st muutumatuks võrreldes eurosüsteemi ekspertide 2018. aasta juuni makromajandusliku ettevaatega (vt joonis 17). Aastaste keskmiste inflatsioonimäärade kindel kulg peidab endas energiahinna komponendi aastamäärangust, sest naftahinna varasema tõusu mõju hajub; seda tasakaalustab tasahaaval hoogustuv alusinflatsioon, sest pakkumispääringud muutuvad üha koormavamaks. ÜTHI-inflatsioon (v.a energia ja toiduained) kiireneb 2018. aasta 1,1%lt 2019. aastal tõenäoliselt 1,5%ni ja 2020. aastal 1,8%ni.

Joonis 17.

Euroala ÜTHI-inflatsioon (sh prognoosid)

(aastamuutus protsentides)

Allikad: Eurostat ja EKP ekspertide 2018. aasta septembri makromajanduslik ettevaade euroala kohta, avaldatud 13. septembril 2018 EKP veebilehel.

Märkus. Viimased andmed pärinevad 2018. aasta teisest kvartalist (tegelikud andmed) ja 2020. aasta neljandast kvartalist (prognoos).

5 Raha ja laenud

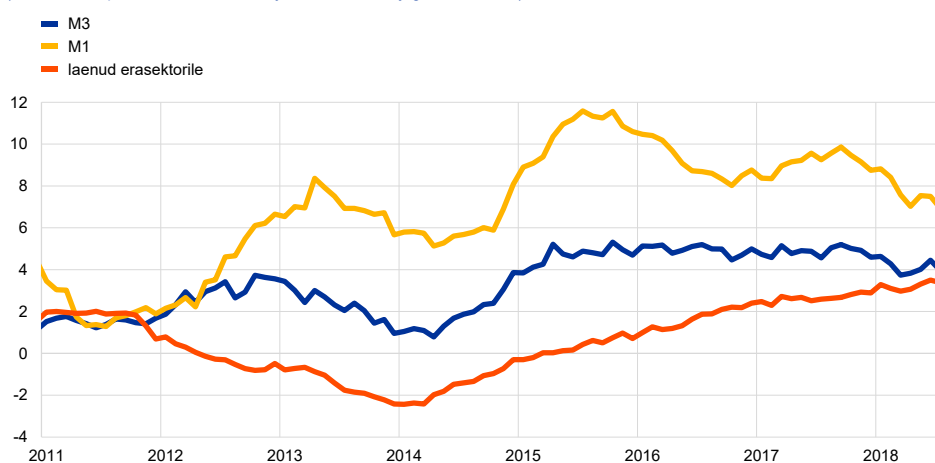
2018. aasta juulis laia rahapakkumise kasv aeglustus, kuna varaostukava raames tehtavad igakuised netovaraostud on kahanenud. Erasektorile antavate laenude kasv jätkus, näitamata mingeidki väsimusmärke. Sellega seoses kiirenes mittefinantsettevõtetele pakutava välisrahastamise aastane koguvoog 2018. aasta teises kvartalis märkimisväärselt.

Laia rahapakkumise kasv juulis aeglustus. Rahaagregaadi M3 aastane kasvumäär kukkus 2018. aasta juunikuiselt 4,5%lt juulis 4,0%ni (vt joonis 18). See muutus kajastab osalt viimaste kuiste voogude ja baasefektide mõningast volatiilsust. Ka netovaraostude kahanemine (80 miljardilt eurolt 2017. aasta aprillis 60 miljardi euroni ja seejärel 2018. aasta jaanuaris 30 miljardi euroni) on vähendanud varaostukava soodsat mõju M3 kasvule.³ M1 (koos M3 kõige likviidsemate komponentidega) aastakasvumäär mõjutas taas olulisel määral laia rahapakkumise kasvu, kuid vähenes juulis 6,9%ni (juunis oli see 7,5%). Olukorras, kus intressimäärad olid väga madalad, toetasid rahapakkumise kasvu endiselt püsiv majanduskasv ja likviidsemate komponentide hoidmise väikesed alternatiivkulud.

Joonis 18.

M3, M1 ja laenud erasektorile

(aastamuutus protsentides; sesoonse ja kalendrilise mõjuga kohandatud)

Allikas: EKP.

Märkused. Laene on kohandatud laenude müügi, väärtpaperistamise ja tingliku likviidsuse koondamisega. Viimased andmed pärinevad 2018. aasta juulist.

M3 kasvu põhivedajaks jäid endiselt üleöhoiused. Nende aastakasv aeglustus juulis 7,5%ni (juunis oli see 8,2%). Eeskätt vähenes järsult mitterahaloomesutustele kuuluvate üleöhoiuste kasvumäär, mis kipub olema suhteliselt volatiilne. Kahanes ka mittefinantsettevõtete üleöhoiuste aastakasv, kuid kodumajapidamiste oma püsis üldjoontes muutumatu. Ringluses oleva sularaha mahu aastakasv oli stabiilne, mis näitab, et väga madalate või negatiivsete intressimäärade tingimustes ei kipu raha hoidev sektor hoieuseid sularahaga asendama. Muud lühiajalised hoiused (st M2 – M1) avaldasid M3-le ikka veel negatiivset mõju, ehkki lühiajaliste hoiuste ja

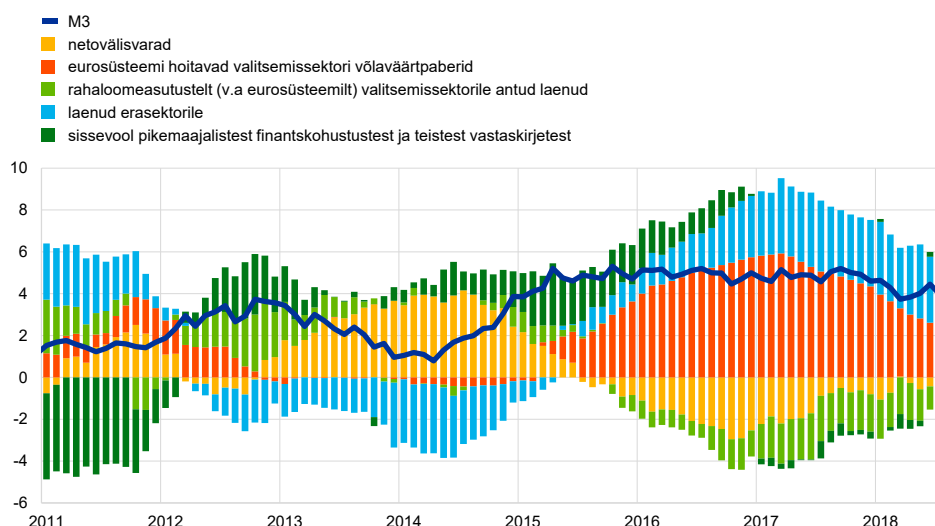
³ Vt nt EKP 2015. aasta seitsmenda majandusülevaate artikkel „The transmission of the ECB’s recent non-standard monetary policy measures“.

üleõhoiuste intressimäärade vahe on 2017. aasta lõpust saadik stabiliseerunud. M3s väikese komponendi moodustavad turukõlblikud instrumendid (st M3 – M2) kahanesid veelgi, kuna need ei ole praegu kuigi tulused.

Laia rahapakkumise kasvu tõukasid endiselt tagant esmajoones riigisisesed rahaloomeallikad (vt joonis 19). Vastaskirjetest vähenes eurosüsteemile kuuluvate valitsemissektori võlaväärtpaberite positiivne mõju M3 kasvule veelgi (vt joonise 19 tulpade punane osa), arvestades eespool mainitud tõika, et igakuised netosoetused varaostukava raames kahanevad. Eurosüsteemi varaostude kahanevat osa M3 kasvus on alates 2017. aasta lõpust tasakaalustanud erasektorile antud laenude suhteliselt püsiv ja jõuline panus (vt joonise 19 tulpade sinine osa). Siia alla kuuluvad nii rahaloomeasutustelt erasektorile väljastatud laenud kui ka rahaloomeasutustele kuuluvad euroala erasektori mitterahalooomeasutuste emiteeritud võlaväärtpaberid. Seega hõlmab see ka laene, mida pakutakse eurosüsteemi poolt ettevõtlussektori ostukava raames tehtud mitterahalooomeasutuste võlaväärtpaberite ostude kaudu. Rahaloomeasutuste pidevalt kahanevad pikemaajalised finantskohustused (v.a kapital ja reservid) euroala mitterahalooomeasutustest residentide vastu aitasid M3 kasvu suurendada (sisaldub koos teiste vastaskirjetega joonise 19 tulpade tumerohelises osas). Sellise arengu tingisid rahastamise asendamine suunatud pikemaajaliste refinantseerimisoperatsioonide atraktiivsemate vahenditega ja eurosüsteemi kaetud võlakirjade ostud kolmanda kaetud võlakirjade ostukava raames. Rahaloomeasutustelt (v.a eurosüsteemilt) valitsemissektorile antud laenude tõttu pidurdus M3 kasv taas (vt joonise 19 tulpade heleroheline osa). Viimaks aeglustasid M3 aastakasvu ka rahaloomeasutuste netovälisvarad (vt joonise 19 tulpade kollane osa).

Joonis 19. M3 ja selle vastaskirjed

(aastamuutus protsentides; osakaal protsendipunktides; sesoonse ja kalendrilise mõjuga kohandatud)

Allikas: EKP.

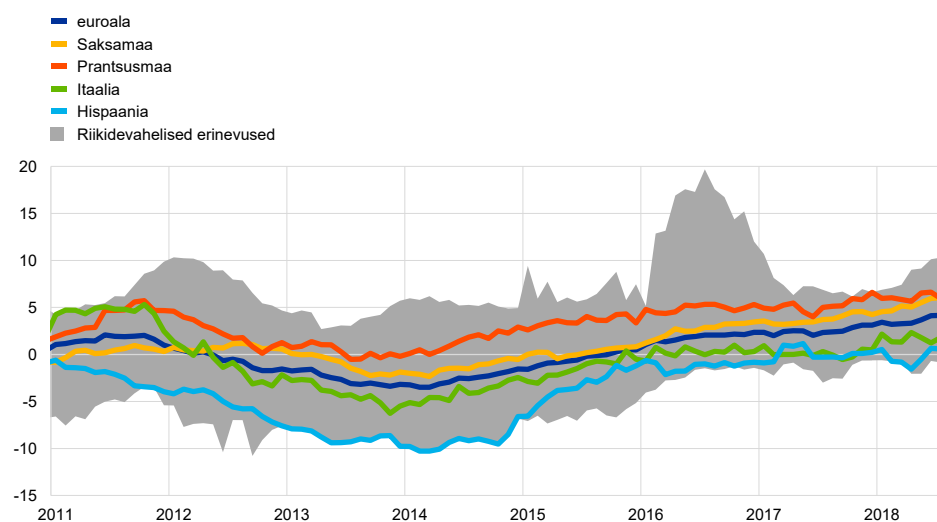
Märkused. Laenud erasektorile hõlmavad rahaloomeasutustelt erasektorile väljastatud laene ja rahaloomeasutustele kuuluvaid võlaväärtpabereid, mille on emiteerinud euroala erasektori mitterahalooomeasutused. Seega sisaldab see võlaväärtpabereid, mille eurosüsteem on omandanud ettevõtlussektori ostukava raames. Viimased andmed pärinevad 2018. aasta juulist.

Erasektorile pakutavate laenude kasv on taastunud alates 2014. aasta algusest ja see jätkub. Rahaloomeasutustelt erasektorile antud laenude aastakasv (mida on kohandatud laenude müügi, väärtpaberistamise ja tingliku likviidsuse koondamisega) oli juunis 3,5% ja juulis 3,4% (vt joonis 18). Pärast märgatavat taastumist 2014. aasta esimeses kvartalis täheldatud madalseisust püsis mittefinantsettevõtetele antud laenude aastane kasvumäär juulis kõikides sektorites stabiilselt 4,1%, kuid oli riigiti endiselt ebaühtlane (vt joonis 20). Mittefinantsettevõtetele antud laenude mahu suurenemist toetavad väga soodsad rahastamistingimused ja ettevõtlusinvesteeringute kindel kasv. Kodumajapidamistele antud laenude aastakasv püsis juulis muutumatult 3,0%, kuid erines riigiti märkimisväärselt (vt joonis 21). Laenude andmist kodumajapidamistele toetavad väga soodsad rahastamistingimused, tööturu olukorra paranemine, rahunenud eluasemeturg ning elamuehitusse tehtavate investeeringute ja eratarbimise kasv. Lisaks on pangad teinud edusamme oma bilansside konsolideerimisel, kasumlikkuse suurendamisel ja viivislaenude vähendamisel, ehkki selliste laenude maht on mõnes riigis ikka veel suur.

Joonis 20.

Rahaloomeasutuste laenud mittefinantsettevõtetele euroala valitud riikides

(aastamuutus protsentides)

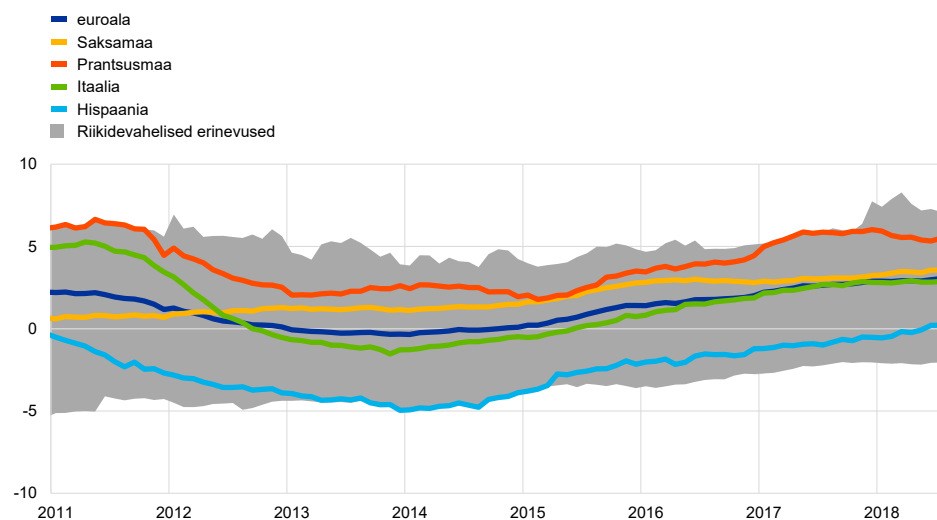
Allikas: EKP.

Märkused. Kohandatud laenude müügi, väärtpaberistamise ja tingliku likviidsuse koondamisega. Riikidevahelised erinevused on arvatud 12 euroala riigist koosneva püsivalimi miinimum- ja maksimumväärtuste alusel. Viimased andmed pärinevad 2018. aasta juulist.

Joonis 21.

Rahaloomeasutuste laenud kodumajapidamistele euroala valitud riikides

(aastamuutus protsentides)

Allikas: EKP.

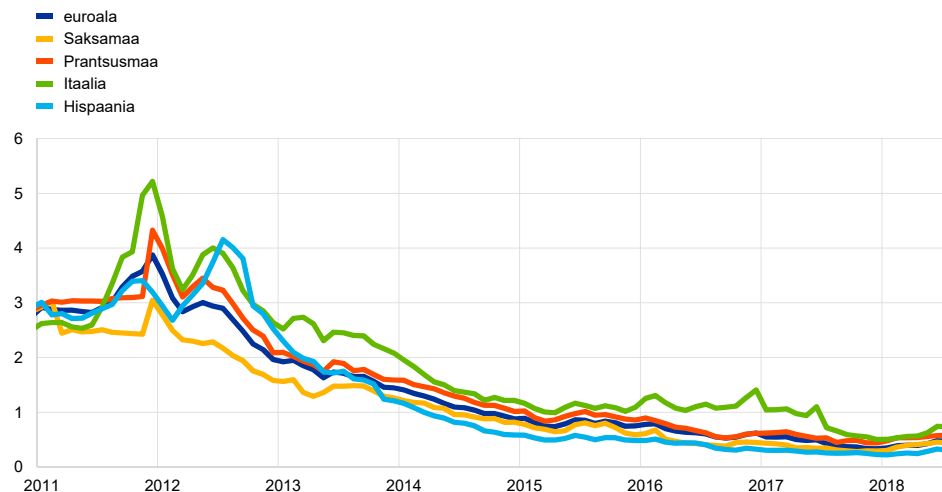
Märkused. Kohandatud laenude müügi ja väärtpaperistamisega. Riikidevahelised erinevused on arvutatud 12 euroala riigist koosneva püsivalimi miinimum- ja maksimumväärtuste alusel. Viimased andmed pärinevad 2018. aasta juulist.

Pankade rahastamistingimused püsisid soodsad. Euroala pankade laenuvahenditega rahastamise koondkulu jäi juulis üldjoontes samaks (vt joonis 22). See näitab, et pankade võlakirjade tulusus on stabiliseerunud ja hoiusepõhise rahastamise kulud on püsinud muutumatuna. 2018. aasta algusest on pankade keskmised rahastamiskulud euroalal kasvanud. See tõususuundumus kajastab peamiselt muutusi pankade võlakirjade tulususes, mille erinevus riigiti on suurema poliitilise ebakindluse tingimustes kasvanud. Kokkuvõttes aitasid pankade soodsatele rahastamistingimustele taas kaasa nii EKP toetav rahapoliitika kurss, rahaloomeasutuste pikemaajaliste finantskohustuste täitmine kui ka pankade bilansside tugevnemine.

Joonis 22.

Pankade laenuvahenditega rahastamise koondkulu

(hoiusepõhise rahastamise ja tagamata turupõhiste laenuvahenditega rahastamise koondkulu; protsentides aasta kohta)

Allikad: EKP, Markit iBoxx ja EKP arvutused.

Märkused. Hoiuste koondkulu on arvatud uute üleõhioiuste, tähtajaliste hoiuste ja nõudmiseni hoiuste intresside keskmisena, mida on kaalutud nende vastavate jääkide summadega. Viimased andmed pärinevad 2018. aasta juulist.

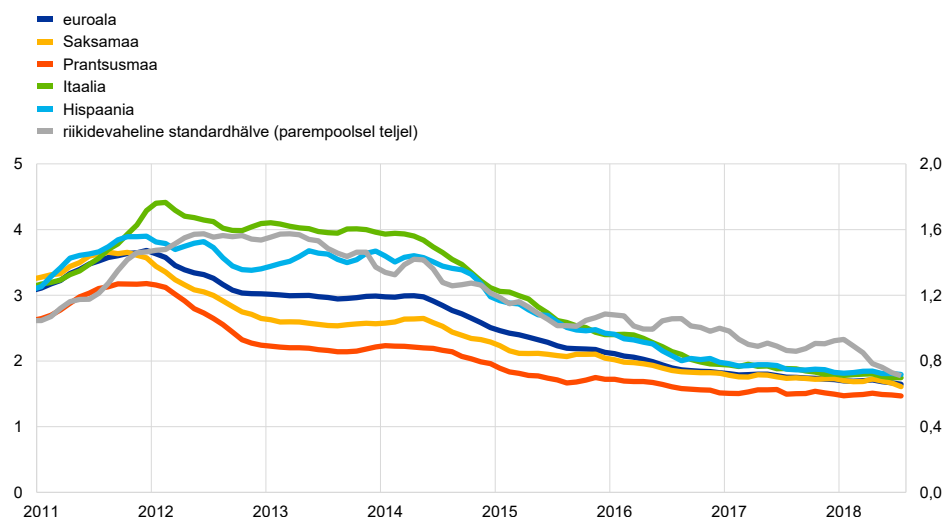
Mittefinantsettevõtetele ja kodumajapidamistele antud pangalaenude intressimäärad püsisid endiselt rekordmadala taseme lähedal.

Mittefinantsettevõtetele antud pangalaenude koondintressimäär (vt joonis 23) vähenes juulis 1,64%ni, mis on lähedal 2018. aasta mais saavutatud enneolematult madalale tasemele ehk 1,62%-le. Kodumajapidamistele kodu ostuks antud pangalaenude koondintressimäär (vt joonis 24) oli üldjuhul stabiilselt 1,81%, mis on vaid pisut kõrgemal 2016. aasta detsembris saavutatud madalseisust ehk 1,78%st. Pärast seda, kui 2014. aasta juunis kuulutati välja EKP krediitdileendusmeetmed, on pankadelt mittefinantsettevõtetele ja kodumajapidamistele antud laenude koondintressimäärad langenud üldiselt palju rohkem kui turuintressi viitemäärad. See näitab, et rahapoliitika meetmete mõju ülekandumine pangalaenude intressidesse on paranenud. Pankade rahastamise koondkulude eespool viidatud vähenemine on soodustanud ka laenude koondintressimäära langust. 2014. aasta maist kuni 2018. aasta juulini alanesid mittefinantsettevõtetele ja kodumajapidamistele antud laenude koondintressimäärad vastavalt 129 ja 110 baaspunkti. Mittefinantsettevõtetele antud pangalaenude intressimäärad on eriti palju langenud nendes euroala riikides, mida finantskriis puudutas kõige ulatuslikumalt, ning see on toonud kaasa rahapoliitika mõju ühtsema ülekandumise. Samal ajavahemikul vähenes märgatavalt euroalal väga väikestelt (kuni 0,25 miljoni euro suurustelt) laenudelt ja suurtelt (üle ühe miljoni euro suurustelt) laenudelt nõutavate intressimäärade vahe. See näitab, et väikesed ja keskmise suurusega ettevõtjad on madalamatest laenuintressimääradest lõiganud üldjuhul suuremat kasu kui suurettevõtjad.

Joonis 23.

Mittefinantsettevõtetele antud laenude koondintressimäärad

(protsentides aasta kohta; kolme kuu libisevad keskmised)

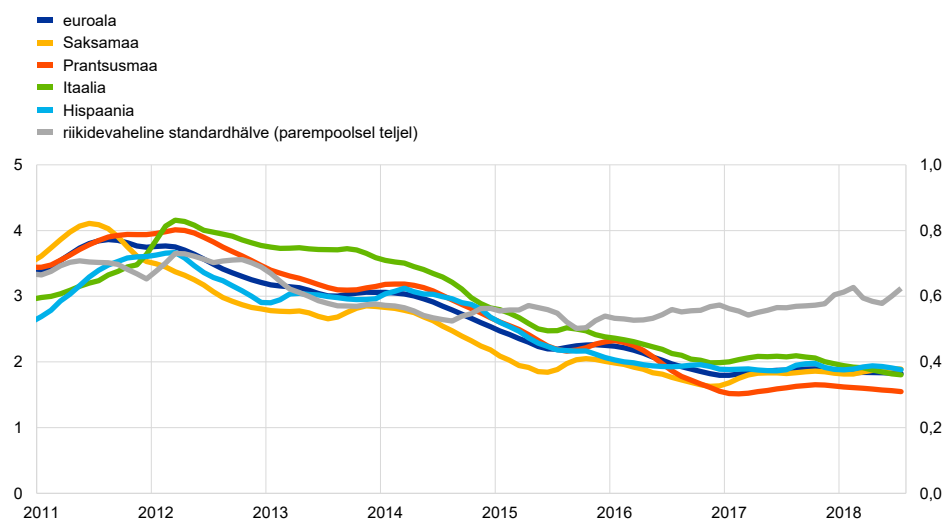
Allikas: EKP.

Märkused. Pangalaenude kogukulu näitaja on leitud lühi- ja pikaajaliste intressimäärade liitmisel, kasutades uute laenude mahu 24 kuu libisevat keskmist. Riikidevahelise standardhälbe leidmisel on lähtutud 12 euroala riigist koosnevast püsivalimist. Viimased andmed pärinevad 2018. aasta juulist.

Joonis 24.

Eluasemelaenude koondintressimäärad

(protsentides aasta kohta; kolme kuu libisevad keskmised)

Allikas: EKP.

Märkused. Pangalaenude kogukulu näitaja on leitud lühi- ja pikaajaliste intressimäärade liitmisel, kasutades uute laenude mahu 24 kuu libisevat keskmist. Riikidevahelise standardhälbe leidmisel on lähtutud 12 euroala riigist koosnevast püsivalimist. Viimased andmed pärinevad 2018. aasta juulist.

Hinnangute kohaselt kiirenes 2018. aasta teises kvartalis euroala mittefinantsettevõtetele pakutava välisrahastamise aastane koguvoog märkimisväärselt. Esmajoones näitab see pankade laenudünaamika edasist paranemist, mida muu hulgas soodustab laenutingimuste kestev leevenemine ja pangalaenudega rahastamise suhtelise kulu vähenemine. Üldiselt on mittefinantsettevõtete välisrahastamises alates 2014. aasta algusest täheldatud

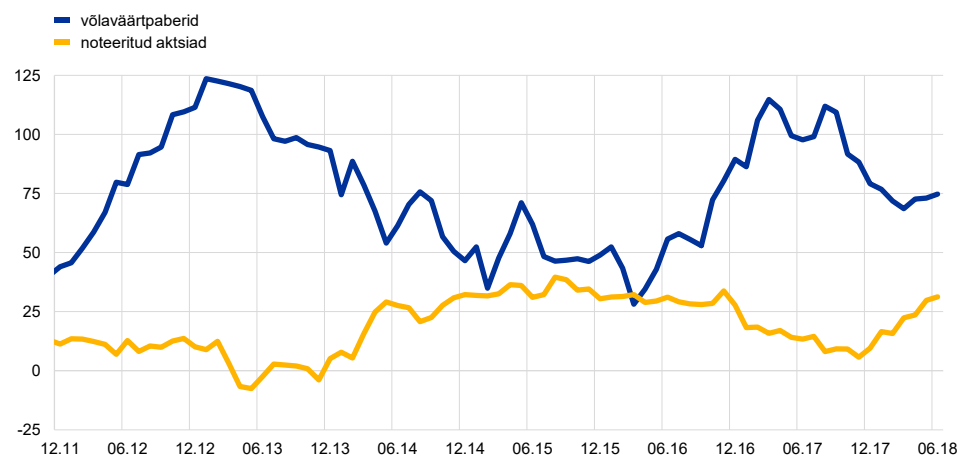
elavnemist toetanud majandusaktiivsuse kasv, kehtestatud rahapoliitiliste meetmete mõju ülekandumine (mis parandab laenuitingimusi) ning ühinemiste ja ülevõtmiste suurema arvuga seotud rahastamisvajadused. Samal ajal on mittefinantsettevõtete suur jaotamata kasum kahandanud vajadust välisrahastamise järele.

Mittefinantsettevõtete võlaväärtpaberite netoemiteerimine oli 2018. aasta teises kvartalis tagasihoidlikum kui esimeses kvartalis. Kui vaadata 2018. aasta teise kvartali kuiseid vooge, siis püsis netoemiteerimine aprillis ja mais jõuline, kuid kukkus juunis miinuspoolele, sest võlaväärtpaberite lunastamine ületas brutoemiteerimist. Võlaväärtpaberite netoemiteerimise aastavoog (vt joonis 25) stabiliseerus selle aasta algupoolel saavutatud taseme lähedal, kuid noteeritud aktsiate netoemiteerimine kasvas endiselt. Turuandmed näitavad, et juuli- ja augustikuine emiteerimistegevus oli kooskõlas varasema sesoonse seaduspäraga. Seevastu mittefinantsettevõtete noteeritud aktsiate netoemiteerimine kasvas 2018. aasta teises kvartalis märkimisväärselt.

Joonis 25.

Euroala mittefinantsettevõtete võlaväärtpaberite ja noteeritud aktsiate netoemiteerimine

(aastased vood miljardites eurodes)

Allikas: EKP.

Märkused. Kuunäitajad põhinevad 12 kuu pikkusel ajavahemikul. Viimased andmed pärinevad 2018. aasta juunist.

Mittefinantsettevõtete rahastamiskulud on püsinud aasta alguses täheldatud soodsa taseme lähedal. Juulis oli mittefinantsettevõtete välisrahastamise üldine nominaalkulu, mis hõlmab pangalaene, võlakirjaemissioone turul ja omakapitaliga rahastamist, 4,4% ehk ligikaudu sama mis 2018. aasta juunis. Ka augustis jäid rahastamiskulud hinnangute kohaselt muutumatuks. Välisrahastamise praegune kulu on 2016. aasta juulis saavutatud madalseisust vaid ligikaudu 37 baaspunkti suurem ning püsib seega allpool taset, milleni see küündis 2014. aasta keskel, kui turul hakkasid ilmema avaliku sektori väärtpaberite ostukava kehtestamise ootused.

Euroala eelarvepuudujääk peaks ettevaateperioodil (2018–2020) veelgi kahanema esmajoones tänu soodsatele tsüklilistele tingimustele ja intressimaksete vähenemisele, sest jätkub vanade kulukate laenude asendamine uute, madalama intressimääraga väljastatud laenudega. Euroala üldine eelarvepoliitiline hoiak on 2018. aastal eelduste kohaselt üldjoontes neutraalne, 2019. aastal mõõdukalt ekspansiivne ja 2020. aastal taas valdavalt neutraalne. Kuigi euroala valitsemissektori võla suhe SKPsse kahaneb veelgi, püsib see ka edaspidi suur. Uued konsolideerimismeetmed oleksid kasulikud eeskätt suure võlaga riikides, et panna valitsemissektori võla suhe SKPsse kindlalt vähenema.

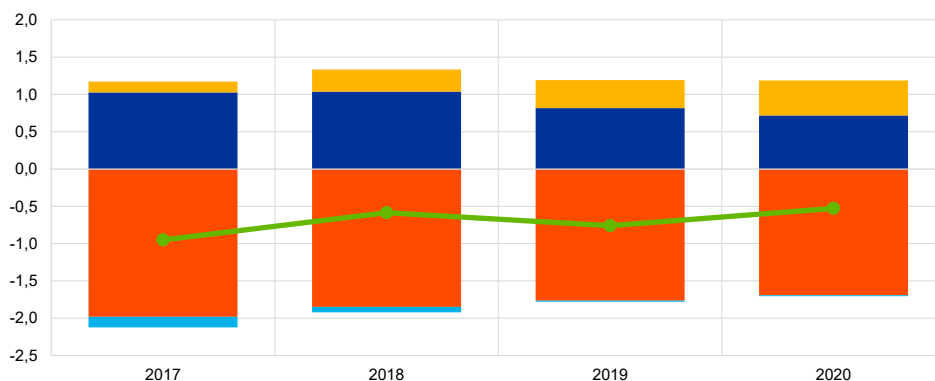
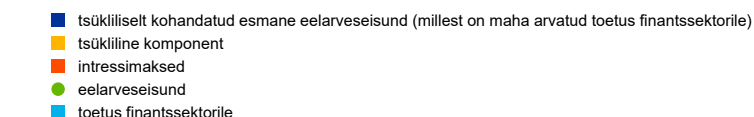
Euroala valitsemissektori eelarvepuudujääk peaks ettevaateperioodil (2018–2020) veelgi kahanema.

EKP ekspertide 2018. aasta septembri makromajanduslikust ettevaatest⁴ selgub, et euroala valitsemissektori eelarvepuudujääk väheneb 2017. aasta 1,0%lt SKPst⁵ 2020. aastal eeldatavasti 0,5%ni SKPst. See positiivne suundumus peatub tõenäoliselt korraks 2019. aastal, ehkki vaid ajutiste tegurite mõjul. Eelarveväljavaate üldist paranemist toetavad eeskätt soodsad tsüklilised tingimused ja kahanevad intressimaksed. Selle kaalub osaliselt üles tsükliliselt kohandatud esmase eelarveseisundi halvenemine 2019. ja 2020. aastal (vt joonis 26). Euroala valitsemissektori eelarvepuudujäägi väljavaade püsib eurosüsteemi ekspertide 2018. aasta juuni ettevaatega võrreldes üldjoontes muutumatuna.

Joonis 26.

Eelarveseisund ja selle komponendid

(protsentides SKPst)

Allikad: EKP ja EKP ekspertide 2018. aasta septembri makromajanduslik ettevaade.
Märkus: Tegu on koondandmetega euroala valitsemissektori kohta.

⁴ Vt EKP ekspertide 2018. aasta septembri makromajanduslik ettevaade euroala kohta.

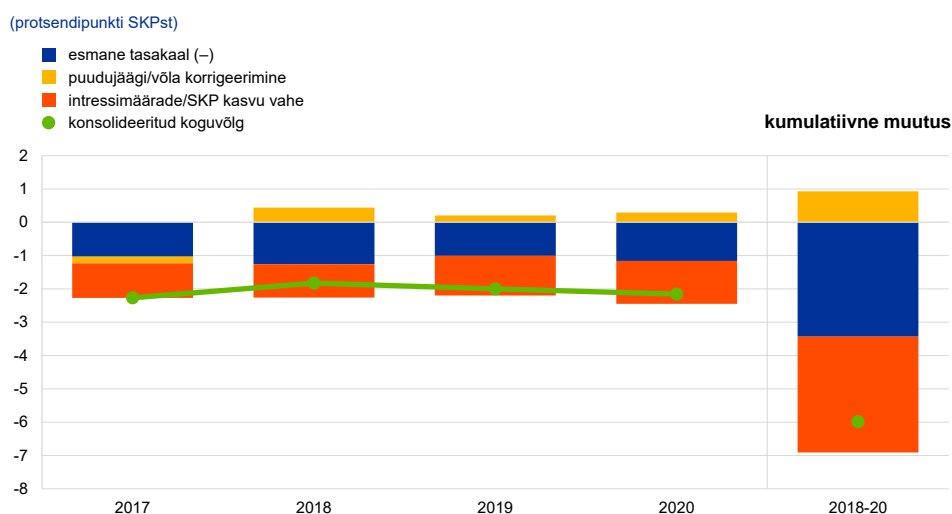
⁵ Kuna ettevaates võetakse tavaliselt arvesse kõige värskemaid kohandatud andmeid, võib esineda lahknevusi võrreldes Eurostati viimaste kinnitatud andmetega.

Euroala eelarvepoliitiline hoiak on 2018. aastal eelduste kohaselt üldjoontes neutraalne, 2019. aastal mõõdukalt ekspansiivne ja 2020. aastal taas valdavalt neutraalne.⁶ Oma osa eelarvepoliitilise hoiaku mõningases lõdvendamises kogu ettevaateperioodil ja eeskätt 2019. aastal on ilmselt otsuste maksude ja sotsiaalkindlustusmaksete kärbetel.

Eelduste kohaselt väheneb euroala valitsemissektori võla ja SKP suhe ka edaspidi. EKP ekspertide 2018. aasta septembri makromajanduslik ettevaade euroala kohta näitab, et euroala valitsemissektori võla suhe SKPsse kahaneb eeldatavasti 2017. aasta 86,6%lt SKPst⁷ 2020. aastal 80,6%ni SKPst. Valitsemissektori võla eeldatavat vähenemist toetavad nii intressimäärade/SKP kasvu vahe kui ka esmane eelarveülejäak (vt joonis 27). Ilmselt kahandab siiski osaliselt nende mõju puudujäägi/võla korrigeerimine. 2018. aasta juuni ettevaatega võrreldes peaks euroala võla kahanemine SKP suhtes olema pisut aeglasem. See tuleneb peamiselt suuremast intressimäärade/SKP kasvu vahest, mida tasandab ainult osaliselt suurem esmane eelarveülejäak. Võlaväljavaade paraneb tõenäoliselt enamikus euroala riikides, kuid mõnes riigis ületab võlatase edaspidigi kaugelt kontrollväärtust 60% SKPst.

Joonis 27.

Valitsemissektori võla muutumise põhjused

Allikad: EKP ja EKP ekspertide 2018. aasta septembri makromajanduslik ettevaade.
Märkus. Tegemine on koondandmetega euroala valitsemissektori kohta.

Riigid peavad jätkama oma eelarvepoliitiliste meetmete rakendamist, järgides täiel määral stabiilsuse ja kasvu pakti nõudeid. Uued konsolideerimismeetmed, mis paneksid valitsemissektori võla suhte SKPsse kindlalt alanema, on olulised eeskätt suure võlakoormusega riikides, sest kõrge võlatase teeb nad eriti

⁶ Eelarvepoliitiline hoiak peegeldab seda, millises suunas ja mahus mõjutavad eelarvepoliitilised meetmed majandust, kui jätta kõrvale riigi rahanduse automaatne reaktsioon majandustsüklile. Seda hinnatakse struktuurse esmase tasakaalu muutusena, mille puhul on tsükliliselt kohandatud esmase tasakaalu suhtarvust maha arvestatud valitsuse toetus finantssektorile. Täpsema ülevaate saamiseks euroala eelarvepoliitilise hoiaku mõiste kohta vt EKP 2016. aasta neljanda majandusülevaate artikkel „The euro area fiscal stance“.

⁷ Kuna ettevaates võetakse tavaliselt arvesse kõige värskemaid kohandatud andmeid, võib esineda lahknevusi võrreldes Eurostati viimaste kinnitatud andmetega.

haavatavaks juhul, kui majandust tabab tulevikus langus või finantsturgudel tekib taas ebastabiilsus. Üks tegur, millel on märkimisväärne osa võlataseme kasvus, on mitmes riigis seotud finantssektori toetusmeetmetega. Käesoleva majandusülevaate infokastist 4 selgub, et kuigi nende toetusmeetmete võlakoormusele avalduva mõju haripunkt näib olevat möödas, ei ole see mõju veel päris kadunud. Peale selle on mitmel riigil finantssektori vastu endiselt suured tingimuslikud kohustused, mis näitab, kui tähtis on range eelarvepoliitika jätkamine ja euroala institutsioonilise raamistiku edasine tugevdamine.

Infokastid

1 Suureneva proteksionismi makromajanduslik mõju

Koostanud Allan Gloe Dizioli ja Björn van Roye

Viimastel kuudel on üleilmne kaubanduskeskkond kiiresti muutunud. Teated USA valitsuse kehtestatud tariifide ja USA kaubanduspartnerite vastumeetmete kohta on suurendanud muret nii võimaliku kaubandussõja kui ka üleilmastumise ulatuslikuma tagasilanguse pärast. 1. märtsil teatas USA valitsus, et paljudest riikidest imporditava terase suhtes kehtestatakse 25% tariif ja alumiiniumi suhtes 10% tariif. 6. juulil jõustusid esimesed tariifid Hiinast imporditavatele tehnikakaupadele. Sellele järgnes Hiina ametiasutuste teade sarnaste vastumeetmete võtmise kohta. Vastuseks Hiina vastumeetmetele ähvardas USA valitsus kehtestada lisatariifid. Samal ajal rakendasid EL ja Kanada vastumeetmeid USA terase ja alumiiniumi imporditariifide suhtes. Peale selle alustas USA valitsus uut uurimist selle kohta, kuidas mõjutab sõiduautode, veokite ja autovaruosade import riiklikku julgeolekut. Uurimise tulemusena võidakse määrata lisatariifid. Viimasel ajal on siiski märgata kaubanduspingete teatavat vähenemist. See on tulenenud USA ja ELi ametnike koostumisest ning USA ja Mehhiko vaheliste uute kokkulepete saavutamisest seoses Põhja-Ameerika vabakaubanduslepinguga (NAFTA).

Selles infokastis vaadeldakse, milline võib olla kaubanduspingete hüpoteetilise süvenemise mõju maailmamajandusele. Eelkõige käsitletakse tegureid, mille kaudu võib proteksionism majandusele mõju avaldada, ning hinnatakse kvantitatiivselt selle võimalikku üleilmset mõju. Kvantitatiivse hindamise aluseks on EKP maailmamajandust hõlmav mudel⁸ aja IMFi üleilmne integreeritud raha- ja fiskaalnäitajaid sisaldav mudel (GIMF)⁹, mis hõlmab paljusid riike ja sektoreid. Nagu kõikide mudelite puhul, tähendab neis esinev määramatus seda, et vaatlusalustest stsenaariumitest saadavatesse hinnangutesse tuleb suhtuda küll ettevaatlikult, kuid neid saab siiski kasutada mõju avaldavate tegurite üldise mõõdupuuna.

Lühema aja jooksul sõltub kõrgemate kaubandustariifide mõju need kehtestanud riigi majandusaktiivsusele kahest põhitegurist: kulutuste ümbersuunamisest, millel on SKP-le positiivne mõju, ja kogutulust, millel on negatiivne mõju. Ühest küljest võivad kõrgemad imporditariifid vähendada kodumajapidamiste ostujõudu, piirates reaalselt kasutatavat tulu ning seeläbi ka sisetarbimist ja investeerimist ning kahandades SKPd. Teisalt võivad imporditud kaupade kõrgemad hinnad ärgitada tarbijaid ja ettevõtteid minema üle koduturul toodetud kaupadele, suurendades sisenõudlust ja vähendades importi. Nende kahe

⁸ Vt A. Dieppe, G. Georgiadis, M. Ricci, I. Van Robays ja B. van Roye, „ECB-Global: Introducing the ECB's global macroeconomic model for spillover analysis“, Economic Modelling, 72. köide, juuni 2018, lk 78–98.

⁹ Vt M. Kumhof, D. Laxton, D. Muir ja S. Mursula, „The Global Integrated Monetary and Fiscal Model (GIMF) – Theoretical Structure“, IMFi teadustoimetised, nr 10/34, veebruar 2010.

teguri suhteline tähtsus ja seega nende koondmõju SKP-le sõltub olulisel määral sellest, kui suures ulatuses on koduturul toodetud kaubad ja imporditud kaubad vastastikku asendatavad. Suurem asendatavus tähendaks, et üleminek koduturul toodetud kaupade tarbimisele on tarbija jaoks vähem kulukas ja see tugevdaks kulutuste ümbersuunamise tegurit. Kui aga kõrgemad tariifid kehtestatakse vahekaupadele, võivad need kasvatada ka koduturul tootmise kulu ja tuua kaasa investeringute edasilükkumise. Samal ajal võivad kaubanduslikud vastumeetmed vähendada eksporti ja süvendada kaubandusvaidluste kahjulikku mõju.

Ettevõtete ja tarbijate kindlustunde vähenemisest tingitud kaudsed negatiivsed tagajärjed võivad võimendada mõju majandusaktiivsusele.

Otsese kaubandusmõju puhul ei võeta arvesse kindlustundest tulenevat võimalikku lisamõju ega finantssektoris valitsevat pinget, mida põhjustab suurem ebakindlus tulevase poliitika suhtes. Ebakindlusest ja vähenenud kindlustundest tulenevad tagajärjed võivad avaldada märgatavalt ebasoodsat mõju üleilmsele investeerimis- ja majandusaktiivsusele. Ettevõtete investeerimisotsused ei sõltu üksnes praegusest kaubanduspoliitikast, vaid ka USA ja maailma tulevases kaubanduspoliitikast. Samamoodi võib ebakindlus tulevase kaubanduspoliitika suhtes mõjutada kodumajapidamiste tarbimiskäitumist. Tundes üha suuremat muret üha laieneva proteksionismi halbade tagajärgede pärast, võivad kodumajapidamised kasvatada ettevaatusabinõuks mõeldud sääste ja viivitada tarbimisega. Lisaks võivad negatiivsele reaalsele mõjule reageerida ka finantsturud. Kaubanduspoliitika järsk muutus võib põhjustada aktsiate ja võlakirjade hindade ümberarvestamise, mis võimendaks eespool kirjeldatud tagajärgi.

Seni võetud proteksionistlikud meetmed mõjutavad maailmamajanduse aktiivsust üksnes vähesel määral, sest tooted, mille vastu need meetmed on suunatud, moodustavad vaid väikese osa maailmakaubandusest.

Praegu rakendatud väga valikulised meetmed, näiteks imporditariifid terase (25%) ja alumiiniumi (10%) suhtes ning USA ja Hiina vahelise kaubanduse maksustamine (25%) 50 miljardi USA dollari ulatuses, esindavad vaid murdosa maailmakaubandusest. Lisaks on finantsturgude reaktsioon ning muutus ettevõtete ja tarbijate kindlustundes jäänud vaoshoituks.

Nagu aga nähtub hüpoteetilisest stsenaariumist, mille kohaselt tõstab USA kõikide kaupade imporditariife 10% võrra ja tema kaubanduspartnerid suurendavad vastumeetmena USA kaupade imporditariife samuti 10% võrra, võib kaubanduspingete süvenemine märgatavalt suurendada maailmakaubandusele avalduvat negatiivset mõju.¹⁰

Kirjeldatud otsest mõjukanalit on uuritud GIMF-mudelil, eeldades, et USA kehtestab 10% imporditariifi kõikide kaubanduspartnerite kõikidele lõpp- ja vahekaupadele ning kaubanduspartnerid reageerivad sellega, et kehtestavad samaväärsed tariifid USAst eksporditud kaupadele (kuid mitte üksteise kaupadele). Niisuguste imporditariifide kaudset mõju kindlustundele on väga keeruline leida. Seega on lihtsuse huvides eeldatud, et kõikide riikide võlakirjapreemiad suurenevad 50 baaspunkti ja aktsiaturgudel toimub langus kahe standardhälbe võrra. USAs tähendab see 16% langust aktsiaturul. Ehkki see näitab finantsturgude suurenenud volatiilsust, on see

¹⁰ Need kaks stsenaariumit on eraldiseisvad, nii et 10% imporditariif kehtib ka terase ja alumiiniumi kohta.

ikkagi väiksem kui üleilmse finantskriisi haripunktis (2008. aasta neljandas kvartalis), mil S&P 500 kukkus 28% ja võlakirjapreemiad kerkisid 230 baaspunkti.

Oma simulatsioonides teeme ka mõningaid olulisi modelleerimisvalikuid.

Esiteks eeldame, et kaubandusvaidlused kestavad vaid kaks aastat.¹¹ Teiseks eeldame, et kõrgematest tariifidest saadavat lisanduvat eelarvetulu kasutatakse eelarvepuudujäägi vähendamiseks, mitte nõudluse toetamiseks. Kolmandaks eeldatakse, et rahapoliitika ja vahetuskursid reageerivad kõikides riikides endogeenselt.¹² Neljandaks modelleerime kindlustunde mõju muutustena aktsiate ja võlakirjade riskipreemiat.

Kõikides stsenaariumites on mõju ülekandumise puhul kriitiline tähtsus sellel, millisel kujul vastumeetmeid eeldatavasti võetakse.

Kui näiteks Hiina ja USA vaheline kaubandusvaidlus süveneb ja sellesse ei ole kaasatud ühtki teist riiki, tuleb mängu kaubavoogude ümbersuunamise mõju. Niisuguse stsenaariumi korral muudavad kõrgemad tariifid USA kaubad Hiinas kallimaks ja Hiina kaubad USAs kallimaks. Selle tulemusena paraneb kaubandusvaidluses mitteosalevate kolmandate riikide kaupade konkurentsivõime USA kaupade suhtes Hiinas ja Hiina kaupade suhtes USAs. See, kui suures ulatuses kolmas riik niisugusest kaubavoogude ümbersuunamisest kasu lõikab, sõltub sellest, kui lihtsalt on riigil võimalik eri riikidest imporditavaid tooteid omavahel asendada. Kui kaubad ei ole kergesti asendatavad, tähendab see väiksemat kaubavahetuse ümbersuunamist. See mõju sõltub ka sellest, kas vahetuskursid liigub vastavalt mudeliga prognoositule.

Kaubavahetuse kanal

See stsenaarium näitab suurt negatiivset mõju USA-le. Otsese kaubavahetuse kanali mõjul kahaneb USA majandusaktiivsus esimesel aastal 1,5% (vt sinised tulbad joonisel A). Kahanenud eksport osutub ulatuslikumaks kui USA väiksem import ja USA tootjate turuosa napim kasv koduturul. Hindamistulemused näitavad, et USA ekspordi netopositsioon halveneks tuntavalt. Selle mudeli puhul teeks USA ettevõtted ka vähem investeeeringuid ja palkaks vähem töötajaid, mis võimendaks ebasoodsat mõju USA majandusele, kuna kodumaine nõudlus kahaneb. Järkjärguline kohanemine ja kaupade asendamine koduturul toodetuga korvaks kahju aja jooksul vaid piiratud ulatuses ning kõrgemate tariifide otsene kaubanduslik mõju tähendaks ikkagi seda, et SKP väheneks simulatsiooni kolmandaks aastaks 1% võrra.

Seevastu Hiinas on kaubanduse mõju SKP-le alguses pigem positiivne, ehkki aja jooksul kasu väheneb. Simulatsiooni esimesel aastal kahanevad Hiinas sisetarbimine ja investeeeringud. Selle ebasoodsa mõju korvab aga küllaga Hiina ekspordi netopositsiooni paranemine: USA impordib vähem Hiina tooteid, kuid seda

¹¹ Niisuguse modelleerimisvaliku on tinginud tehnilised kaalutlused. Eeldades, et tariifid on ajutised, mudeldame n-ö lühinägelikku käitumist.

¹² Riikides, kus intressimäärad jäävad allapoole alampiiriks olevat nulli, võib negatiivseid intressimäärasid tõlgendada kui variintressimäärasid, mis peegeldavad alternatiivseid rahapoliitilisi meetmeid.

leevendab kaubavoogude ümbersuunamine kolmandatesse riikidesse, kus Hiina eksportijad suurendavad turuosa USA eksportijate arvelt. Aja jooksul kuivab see saadav kasu siiski kokku – sedamööda kuidas USA tootmiskaht kohaneb kõrgemate tariifidega, väheneb nõudlus Hiina kaupade järele ja Hiina SKP kahaneb.¹³

Kindlustunde mõjukanal

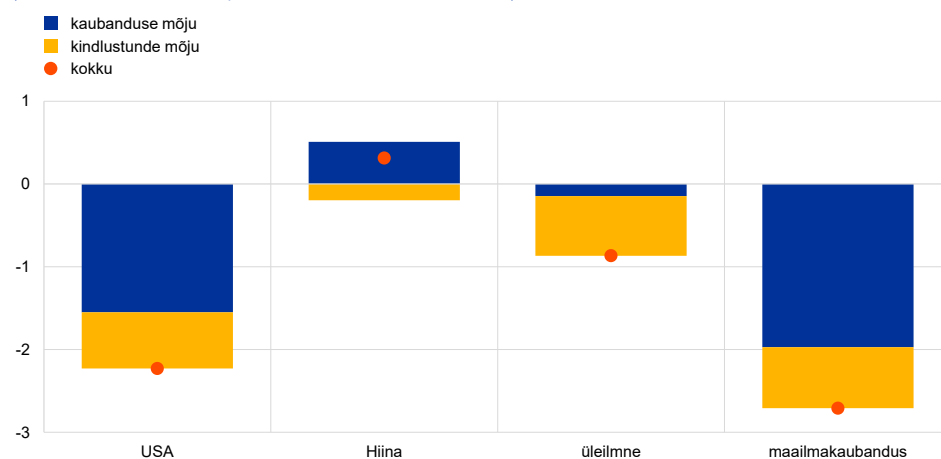
Kindlustunde vähenemine halvendab väga suurel määral üleilmset majandusaktiivsust. Maailma finantsturgude reaktsioonidel on riikide kogutoodangule märkimisväärne ja ulatuslikum mõju, nii et maailmamajanduse kogutoodang jääb esimesel aastal 0,75% võrra väiksemaks (vt kollased tulbad joonisel A). Rahastamistingimuste karmistumine kahandab USA SKPd ligikaudu 0,7% ja maailmakaubandust 0,75%. Suurem ebakindlus ja väiksem kindlustunne pidurdavad Hiina majandusaktiivsust.¹⁴

Kõik koos tähendab see, et USA reaalmajanduse aktiivsus võib ainuüksi esimesel aastal olla võrdlusalusest rohkem kui 2% väiksem ning maailmakaubandus võib võrdlusaluse suhtes kukkuda kuni 3%. Kokkuvõttes võib öelda, et ehkki mõlema eespool käsitletud mõjukanali osatähtsuse ja majandusaktiivsusele avalduva mõju üle võib vaielda, on kvalitatiivsed tulemused selged – riik, kes kehtestab tariifid, mille tõttu teised riigid võtavad vastumeetmeid, on vaieldamatult halvemas olukorras. Sealne elatustase langeb ja töökohtade arv väheneb.

Joonis A

Kaubanduspingete süvenemise hinnanguline mõju – tagajärjed esimesel aastal

(SKP reaktsioon 2018. aastal, protsentuaalne hälve võrdlusalasemest)

Allikas: EKP arvutused.

Märkus. Tulemused on GIMF-mudeli abil saadud otsese kaubandusmõju ja EKP üleilmse mudeli abil leitud kindlustunde mõju kombinatsioon.

¹³ Näiteks kulub tootjatel pisut aega, et leida varem imporditud vahekaupade tarnijad USAst, või tarbijatel selleks, et muuta oma harjumusi ja hakata ostma USAs toodetud kaupu.

¹⁴ GIMF-mudel reageerib Hiina eelarvepoliitika sellele tavapärasel moel.

2 Likviidsuskeskkond ja rahapoliitilised operatsioonid 2018. aasta 3. maist 31. juulini

Koostanud Dimitrios Rakitzis ja Mª Carmen Castillo Lozoya

Selles infokastis kirjeldatakse EKP rahapoliitilisi operatsioone 2018. aasta kolmandal ja neljandal arvestusperioodil, mis kestsid vastavalt 3. maist 19. juunini ja 20. juunist 31. juulini 2018. Kogu selle perioodi jooksul püsis põhiliste refinantseerimisoperatsioonide intressimäär muutumatult 0,00%, laenamise püsivõimaluse intressimäär 0,25% ja hoiustamise püsivõimaluse intressimäär – 0,40%.

Vaatlusperioodil jätkas eurosüsteem oma varaostukava osana avaliku sektori väärtpaberite, kaetud võlakirjade, varaga tagatud väärtpaberite ja ettevõtlussektori väärtpaberite ostmist sihttasemega keskmiselt 30 miljardit eurot kuus.

Likviidsusvajadus

Vaadeldaval perioodil oli pangandussüsteemi keskmine päevane likviidsusvajadus – mida määratakse autonoomsete netotegurite ja kohustusliku reservi summana – 1427,5 miljardit eurot ehk 64,5 miljardit eurot suurem kui eelmisel vaatlusperioodil (st 2018. aasta esimesel ja teisel arvestusperioodil). Likviidsusvajaduse sellise kasvu tingis peaaegu täielikult autonoomsete netotegurite taseme tõus, mis oli vaatlusperioodil keskmiselt 64,4 miljardit eurot, 1303,3 miljardi euron. Samal ajal suurenes kohustuslik reserv keskmiselt vähem kui 0,1 miljardit eurot, ulatudes 124,2 miljardi euron.

Autonoomsete netotegurite kasv, mis tähendab likviidsuse kahanemist, tulenes likviidsust suurendavate tegurite vähenemisest ja likviidsust vähendavate tegurite suurenemisest. Likviidsust suurendavate tegurite vähenemise tingis esmajoones keskmiste eurodes nomineeritud netovälisvarade vähenemine 21,6 miljardi euro võrra, 191,2 miljardi euron. See langus tulenes peamiselt eurosüsteemi suurematest eurodes nomineeritud kohustustest euroalaväliste residentide vastu. Kohustuste maht kasvas vaatlusajal perioodil keskmiselt 12,8 miljardit eurot, mõjutades keskmisi eurodes nomineeritud netovarasid seega negatiivselt¹⁵. Samuti põhjustas langust muudel kui rahapoliitilistel põhjustel eurosüsteemis hoitava finantsvarade väärtuse vähenemine keskmiselt 7,8 miljardi euro võrra. Kohustuste poolel tõukasid kõige suuremaid muudatusi taga ringluses olevad pangatähed, mille maht suurenes keskmiselt 22,5 miljardit eurot

¹⁵ Eurosüsteemi eurodes nomineeritud kohustused euroala residentide vastu koosnevad peamiselt eurodes nomineeritud hoiustest, mis paiknevad eurosüsteemis euroalaväliste keskpankade kontodel. Kvartali lõpu ja vähemal määral kuu lõpu näitajaid mõjutab tavaliselt just nende hoiuste kasv, sest kommertspangad on enne bilansiaruandluse kuupäevi vähem varmad tagatiseta või tagatisega turul sularaha aktsepteerima. Näiteks 29. märtsil 2018 suurenesid euroalaväliste residentide eurodes nomineeritud kohustused 339,8 miljardi euron võrreldes keskmiselt 270,4 miljardi euroga teisel arvestusperioodil ning 30. juunil 2018 suurenesid need 348 miljardi euron võrreldes keskmiselt 279,7 miljardi euroga neljandal arvestusperioodil.

(kajastades teatavaid suviseid hooajalisi kõikumisi), ning valitsemissektori hoiused, mis kasvasid keskmiselt 11,9 miljardit eurot, 239,4 miljardi euroni.

Autonoomsete tegurite päevane volatiilsus oli üldjoontes samasugune nagu eelmisel vaatlusperioodil. Autonoomsete tegurite päevased kõikumised tulenesid peamiselt valitsemissektori hoiustest ja eurodes nomineeritud netovaradest; seejuures suuremat volatiilsust täheldati 2018. aasta juunis lõppenud kvartali lõpu paiku ja teistel vaatlusaluse perioodi kuulõpupäevadel.

Tabel A.

Eurosüsteemi likviidsuskeskkond

Kohustused – likviidsusvajadus (keskmine; miljardites eurodes)

	3. mai – 31. juuli 2018		31. jaanuar – 2. mai 2018		Neljas arvestus- periood		Kolmas arvestus- periood	
Autonoomsed likviidsustegurid	2123,9	(+43,8)	2080,1	2167,4	(+81,5)	2085,9	(-16,9)	
Ringluses olevad pangatähed	1176,5	(+22,5)	1154,1	1183,6	(+13,2)	1170,4	(+11,3)	
Valitsemissektori hoiused	239,4	(+11,9)	227,5	263,8	(+45,7)	218,0	(-29,5)	
Muud autonoomsed tegurid	708,0	(+9,4)	698,6	720,0	(+22,5)	697,5	(+1,3)	
Arvelduskontod	1331,9	(+27,3)	1304,6	1306,7	(-47,3)	1353,9	(+58,6)	
Rahapoliitika instrumendid	780,1	(-20,4)	800,5	776,5	(-6,7)	783,2	(-9,2)	
Kohustuslik reserv ¹	124,2	(+0,0)	124,2	124,7	(+0,9)	123,8	(-0,7)	
Hoiustamise püsivõimalus	655,9	(-20,4)	676,4	651,8	(-7,7)	659,5	(-8,5)	
Likviidsust vähendavad peenhäälestusoperatsioonid	0,0	(+0,0)	0,0	0,0	(+0,0)	0,0	(+0,0)	

Varad – likviidsuse pakkumine (keskmine; miljardites eurodes)

	3. mai – 31. juuli 2018	31. jaanuar – 2. mai 2018	Neljas arvestus- periood	Kolmas arvestus- periood
Autonoomsed likviidsustegurid	821,0 (-20,6)	841,7	821,5 (+0,8)	820,6 (-7,5)
Netovälisvarad	629,8 (+1,0)	628,9	635,1 (+9,9)	625,2 (-1,9)
Netovarad eurodes	191,2 (-21,6)	212,8	186,3 (-9,1)	195,4 (-5,6)
Rahapoliitika instrumendid	3291,1 (+71,3)	3219,8	3305,2 (+26,1)	3279,1 (+40,7)
Avaturuoperatsioonid	3291,0 (+71,3)	3219,7	3305,1 (+26,1)	3279,0 (+40,7)
Pakkumisoperatsioonid	753,2 (-8,6)	761,7	746,4 (-12,6)	759,1 (-2,4)
Põhilised refinantseerimisoperatsioonid	1,9 (+0,2)	1,7	2,1 (+0,3)	1,8 (-0,1)
Kolmekuulised pikemaajalised refinantseerimisoperatsioonid	7,4 (-0,3)	7,7	7,2 (-0,2)	7,5 (-0,2)
Esimese seeria suunatud pikemaajalised refinantseerimisoperatsioonid	11,1 (-1,9)	13,0	9,5 (-2,9)	12,4 (-0,3)
Teise seeria suunatud pikemaajalised refinantseerimisoperatsioonid	732,8 (-6,5)	739,3	727,6 (-9,7)	737,3 (-1,8)
Otsetehingute portfelliid	2537,8 (+79,8)	2458,0	2558,7 (+38,8)	2519,9 (+43,1)
Kaetud võlakirjade esimene ostukava	4,7 (-1,1)	5,8	4,5 (-0,4)	4,9 (-0,7)
Kaetud võlakirjade teine ostukava	4,2 (-0,3)	4,5	4,1 (-0,2)	4,3 (-0,1)
Kaetud võlakirjade kolmas ostukava	254,6 (+5,7)	248,8	255,4 (+1,6)	253,8 (+3,3)
Väärtpapierituruprogramm	83,5 (-1,5)	85,0	82,3 (-2,1)	84,5 (-0,5)
Varaga tagatud väärtpapierite ostukava	27,5 (+1,7)	25,8	27,7 (+0,3)	27,4 (+1,1)
Avaliku sektori väärtpapierite ostukava	2004,1 (+61,8)	1942,3	2021,6 (+32,4)	1989,2 (+33,6)
Ettevõtlussektori varaostukava	159,2 (+13,5)	145,7	163,1 (+7,2)	155,9 (+6,5)
Laenamise püsivõimalus	0,1 (+0,0)	0,1	0,1 (-0,0)	0,1 (-0,0)

Likviidsusega seotud muu teave (keskmine; miljardites eurodes)

	3. mai – 31. juuli 2018	31. jaanuar – 2. mai 2018	Neljas arvestus- periood	Kolmas arvestus- periood
Kogu likviidsusvajadus	1427,5 (+64,5)	1363,0	1471,0 (+81,6)	1389,4 (-10,1)
Autonoomsed tegurid²	1303,3 (+64,4)	1238,8	1346,3 (+80,6)	1265,6 (-9,4)
Ülelikviidsus	1863,5 (+6,8)	1856,7	1833,7 (-55,9)	1889,6 (+50,8)

Intressimäära muutused (keskmine; protsentides)

	3. mai – 31. juuli 2018	31. jaanuar – 2. mai 2018	Neljas arvestus- periood	Kolmas arvestus- periood
Põhilised refinantseerimisoperatsioonid	0,00 (+0,00)	0,00	0,00 (+0,00)	0,00 (+0,00)
Laenamise püsivõimalus	0,25 (+0,00)	0,25	0,25 (+0,00)	0,25 (+0,00)
Hoiustamise püsivõimalus	-0,40 (+0,00)	-0,40	-0,40 (+0,00)	-0,40 (+0,00)
EONIA	-0,363 (+0,001)	-0,364	-0,364 (-0,002)	-0,362 (+0,002)

Allikas: EKP.

Märkused. Kõik tabelis esitatud näitajad on ümardatud lähima 0,1 miljardi euroni.

1 Kohustuslik reserv on memokirje, mida eurosüsteemi bilanss ei kajasta ja mis tuleks kogukohustuste arvutamisel seega välja jätta.

2 Autonoomsete tegurite koguväärtus sisaldab ka arveidamiselt olevaid kirjeid.

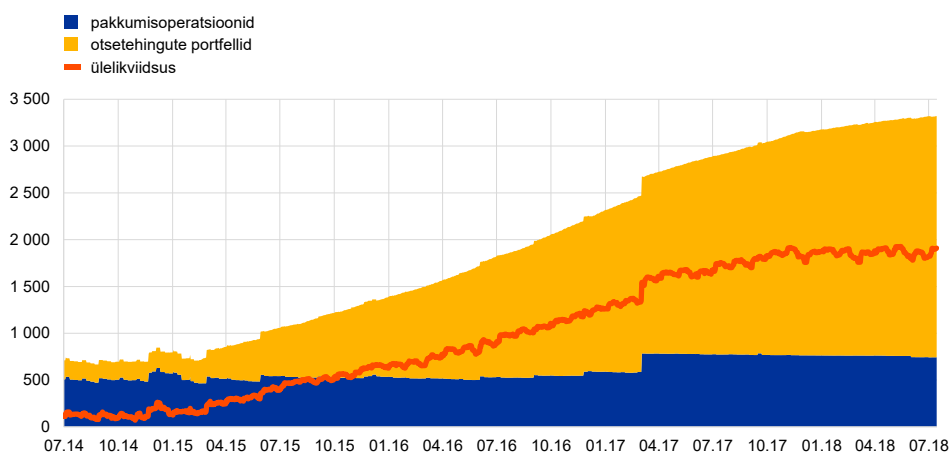
Rahapoliitiliste instrumentidega pakutud likviidsus

Keskmine avaturuoperatsioonide – nii pakkumisoperatsioonide kui ka varaostukava ostude – kaudu pakutud likviidsus suurenes 71,3 miljardit eurot ja ulatus 3291,1 miljardi euroni (vt joonis A). See kasv oli täielikult seostatav varaostukava netoostudega, samal ajal kui pakkumisoperatsioonides nõudlus veidi vähenes.

Joonis A.

Avaturuoperatsioonide muutused ja ülelikviidsus

(miljardites eurodes)

Allikas: EKP.

Keskmine pakkumisoperatsioonide kaudu pakutud likviidsus vähenes vaatlusperioodil pisut, st 8,6 miljardit eurot, ja oli 753,2 miljardit eurot. Selle languse tingis eelkõige suunatud pikemaajaliste refinantseerimisoperatsioonide väiksem keskmine jääk, mis kahanes 8,4 miljardit eurot. Pikemaajaliste refinantseerimisoperatsioonide vahendite saldo vähenemine oli seotud vabatahtlike tagasimaksete arveldamisega esimese seeria pikemaajaliste refinantseerimisoperatsioonide erinevate operatsioonide ja teise seeria pikemaajaliste refinantseerimisoperatsioonide esimese operatsiooni käigus 2018. aasta juunis kogumahas 14,5 miljardit eurot. Põhiliste refinantseerimisoperatsioonide kaudu pakutav keskmine likviidsus suurenes 0,2 miljardit eurot, 1,9 miljardi euroni ja kolmekuuliste pikemaajaliste refinantseerimisoperatsioonide kaudu pakutud keskmine likviidsus vähenes 0,3 miljardit eurot, 7,4 miljardi euroni.

Eurosüsteemi rahapoliitiliste portfelli kaudu pakutav likviidsus kasvas 79,8 miljardit eurot ja küündis varaostukava raames jätkuvalt tehtud netoostude mõjul keskmiselt 2537,8 miljardi euroni. Avaliku sektori väärtpaberite ostukava, kolmanda kaetud võlakirjade ostukava, varaga tagatud väärtpaberite ostukava ja ettevõtlussektori varaostukava toel pakutud likviidsus suurenes keskmiselt vastavalt 61,8 miljardit, 5,7 miljardit, 1,7 miljardit ja 13,5 miljardit eurot. Likviidsus vähenes väärtpaberituruprogrammi ja eelmise kahe kaetud võlakirjade ostukava alusel hoitavate võlakirjade lunastamise käigus kokku 2,9 miljardit eurot.

Ülelikviidsus

Ülalkirjeldatud muutuste tõttu püsis vaatlusperioodi keskmine ülelikviidsus peaaegu sama mis eelmisel vaatlusperioodil ja suurenes väga vähe, s.o 6,8 miljardit eurot, küündides 1863,5 miljardi euroni (vt joonis A). Likviidsuse suurenemise varaostukava ostude kaudu tasakaalustas peaaegu täielikult autonoomsete netotegurite kasv, eelkõige neljandal arvestusperioodil. Ehkki ülelikviidsus suurenes kolmandal arvestusperioodil 50,8 miljardit eurot ja autonoomsed netotegurid vähenesid 9,4 miljardit eurot, muutusid need suundumused neljandal arvestusperioodil vastupidiseks: ülelikviidsus vähenes 55,9 miljardit eurot ja autonoomsed netotegurid suurenesid 80,6 miljardit eurot.

Kui vaadelda ülelikviidsusega seotud varade jaotumist arvelduskontode ja hoiustamise püsivõimaluse vahel, siis suurenes arvelduskontodel hoitavate vahendite keskmine maht 27,3 miljardit eurot, 1331,9 miljardi euroni. Samal ajal vähenes hoiustamise püsivõimaluse keskmine kasutusmaht veel 20,4 miljardit eurot ja jõudis 655,9 miljardi euroni.

Intressimäära muutused

Tagamata ja tagatud rahaturu üleööintressimäärad jäid EKP hoiustamise püsivõimaluse intressimäära lähedale või tagatud segmentides teatud tagatiste korvide puhul sellest veidi allapoole. Tagamata intressimäärade turul oli euroala pankadevahelise üleööturu keskmine intressimäär (EONIA) keskmiselt –0,363% võrreldes keskmiselt –0,364%ga eelmisel vaatlusperioodil. EONIA kõikus nii, et selle madalaim näitaja oli nelipühade teisele pühale eelnenud nädalavahetusel (21. mai 2018) –0,371% ja kõrgeim 2018. aasta juuni viimasel päeval –0,353%. Võrreldes eelmise vaatlusperioodiga püsisid GC Poolingu turu¹⁶ keskmised repotehingute üleööintressimäärad tagatud intressimäärade turul nii tagatiste standard- kui ka laiendatud korvi puhul stabiilsed. Tagatiste standardkorvi puhul oli repotehingute keskmine üleööintressimäär –0,441% ja laiendatud korvi puhul –0,394%.

2018. aasta juunis oli peamiste euroala riikide antud tagatistega seotud repotehingute intressimäärade kvartali lõpu langus väiksem kui 2017. aasta teise kvartali lõpus ning seda tajuti üldiselt ebaolulisena. Näiteks alanesis 2017. aasta juuni lõpus GC üleööturu repotehingute intressimäärad Prantsusmaa tagatiste puhul 29 baaspunkti, –0,75%ni, samal ajal kui Saksamaa tagatiste puhul kukkusid need 41 baaspunkti, –0,90%ni. 2018. aasta juuni lõpus kahanesid nimetatud repotehingute intressimäärad üksnes 2 ja 5 baaspunkti, vastavalt –0,48%ni ja –0,53%ni. See näitab, et turuosalisel on võtnud kasutusele tõhusamad tagatiste haldamise tavad. Lisaks viitab see muutus sellele, et eurosüsteemi avaliku sektori varaostukava raames pakutav väärtpaberite laenamise püsivõimalus toetas edaspidigi repoturgude sujuvat toimimist.

¹⁶ GC Poolingu turg võimaldab tagasiostulepingutega kaubelda Eurexi platvormil tagatiste standardkorvide suhtes.

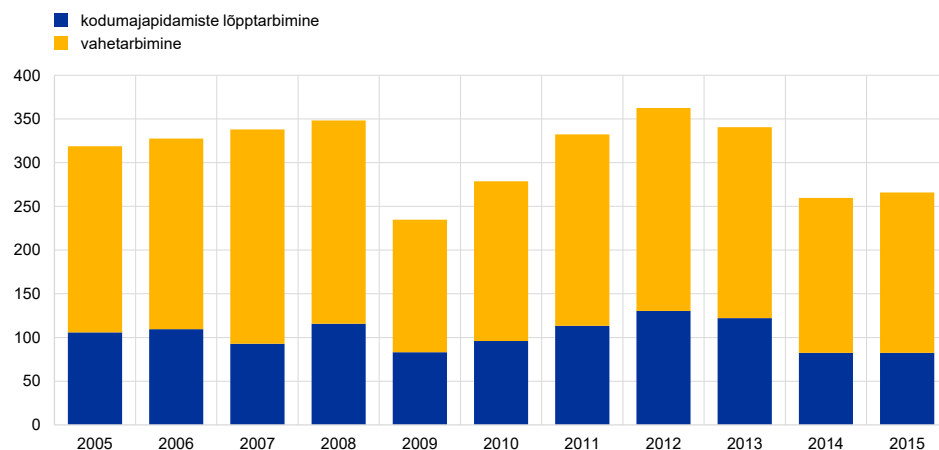
Koostanud Nikola Bokan, Maarten Dossche ja Luca Rossi

Naftahind mõjutab eratarbimist otseselt ja kaudselt. Otseselt mõjutab naftahinna tõus kodumajapidamiste ostujõudu naftapõhiste energiatoodete (nt bensiin, kütteeõli) kõrgema hinna kaudu. Euroala majanduses läheb ligikaudu kolmandik nafta kogukasutusest lõpptarbimisse, st naftatoodete tarbijate kasutusse (vt joonis A). Ülejäänud kaks kolmandikku moodustab kütustest saadavate energiaga mitteseotud kaupade tootmiseks kasutatav nafta. Naftahinna tõus tähendab, et tootmiskulud asjaomastes sektorites kasvavad. Kui neid kulusid ei saa kanda üle nende kaupade lõpphindadesse, mõjutab see kaudselt kodumajapidamiste ostujõudu, sest selle tagajärjeks on kas madalam palk või väiksem kasum nendes sektorites.¹⁷ Naftatootvates arenenud majandusega riikides (nt Kanada, Norra, Ühendkuningriik ja USA) on naftatootmissektori palga ja kasumiga seotud kaudne mõju isegi olulisem.

Joonis A.

Euroala naftatarbimine

(miljardites eurodes)

Allikad: Eurostat ja EKP arvutused.

Märkused. Hinnad hõlmavad koksist ja rafineeritud petrooleumist saadud tooteid. Tegemist on jooksvate hindade ja baashindadega.

Kaubandustingimused on naftahinna kõikumisega väga tugevas

korrelatsioonis. Ekspordi ja impordi suhteliste hindade või kaubandustingimuste muutused mõjutavad tavaliselt ka eratarbimist. Kaubandustingimusi saab tõlgendada imporditud kaupade kogusena, mida riigis on võimalik eksporditud kaupade ühiku kohta soetada. Joonisel B on näha euroala kaubandustingimuste väga tugevat korrelatsiooni naftahinnaga.¹⁸ Kui naftahind tõuseb, siis kaubandustingimused halvenevad ja kodumajapidamiste ostujõud väheneb. Naftahinna ja

¹⁷ Sedavõrd, kuidas kütustest saadavate energiaga mitteseotud kaupade tootjad oma hindu naftahinna muutuste järgi kohandavad, mõjutab see naftahinnal põhinevate energiatoodete tarbimise kaudu otseselt ka kodumajapidamiste ostujõudu.

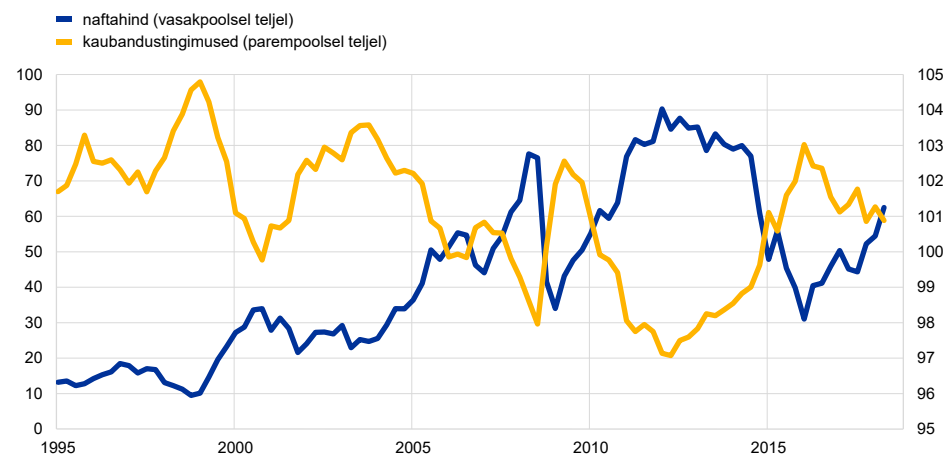
¹⁸ Põhimõtteliselt võivad kaubandustingimusi mõjutada ka teised tegurid (nt nominaalne vahetuskurss ning naftaga mitteseotud kaupade ja teenuste hind). Empiiriliselst on euroala kaubandustingimuste varieerumine siiski valdavalt tingitud naftahinnast.

kaubandustingimuste vaheline tugev korrelatsioon on kogu maailmas üldlevinud.¹⁹ Nafta netoimportijate puhul on korrelatsioon üldjuhul negatiivne ja netoeksportijate puhul positiivne. Suhe võib aja jooksul muutuda sõltuvalt sellest, kui suure osa moodustab tarbimises nafta, või mil määral muutub kütustest saadavate energiaga mitteseotud kaupade tootmine või naftatootmine. Seos naftahinna ja tarbimise vahel on seega olemuselt ebastabiilne.

Joonis B.

Naftahind ja kaubandustingimused

(eurot barreli kohta; 2010 = 100)

Allikad: Eurostat ja EKP arvutused.

Märkus. Kaubandustingimused arvutatakse ekspordideflaatori suhtena impordideflaatorisse.

Naftahinna muutuste mõju reaalsele kasutatavale tulule saab hinnata SKP deflaatorite ja tarbimise vahe abil.

Joonisel C on kujutatud kodumajapidamiste reaalse kasutatava tulu jagunemine, st kodumajapidamiste sissetulek pärast makse ja maksusoodustusi, kohandatuna hinnamuutustega. Naftaga seotud muutuste mõju kaubandustingimustele määratletakse SKP deflaatorite ja tarbimise diferentsiaali alusel; euroala puhul on naftahinna ja diferentsiaali korrelatsioon negatiivne. See näitaja on teoreetiliselt põhjendatud ja hõlmab nii otseseid kui ka kaudseid mõjukanaleid, mille kaudu naftahind mõjutab kodumajapidamiste reaalset kasutatavat tulu.²⁰ Isegi kui need mõjukanalid muutuvad, näitab see meetod ikkagi, et suhe naftahinnast tingitud ostujõu ja eratarbimise muutuste vahel on stabiilne. See muutub oluliseks siis, kui muutub nafta osakaal tarbimises ning kui kütustest saadavate energiaga mitteseotud kaupade tootmises tehakse uuendusi, näiteks suurema energiatõhususe või põlevkiviõli uue tootmistehnoloogia tõttu.²¹

¹⁹ Vt D. Backus ja M. Crucini, „Oil prices and the terms of trade“, *Journal of International Economics*, 50. kd, nr 1, lk 185–213.

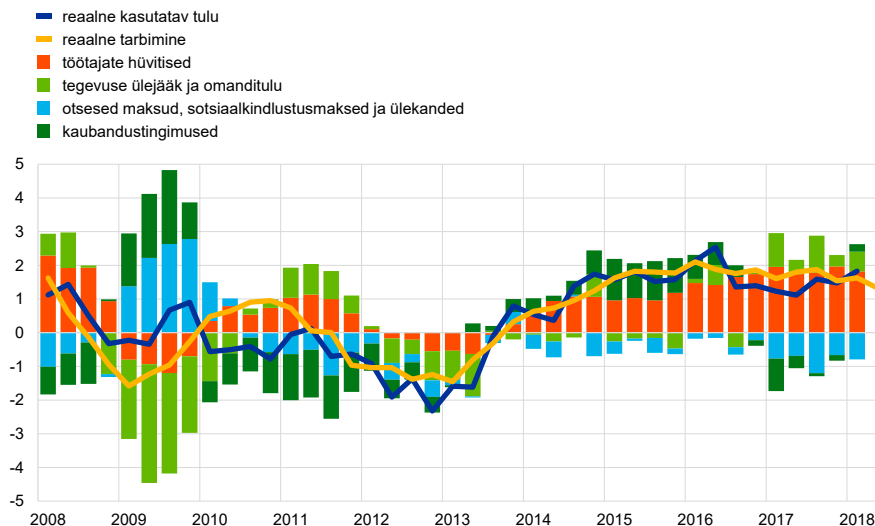
²⁰ Vt O. Blanchard ja J. Galí, „The Macroeconomic Effects of Oil Price Shocks: Why Are the 2000s so Different from the 1970s?“, J. Galí ja M. Gertler (toim.), *International Dimensions of Monetary Policy*, University of Chicago Press, 2010, lk 373–421.

²¹ Vt M. Fosco ja T. Klitgaard, „Recycling Oil Revenue“, *Liberty Street Economics*, föderaalreservi New Yorgi pank (Federal Reserve Bank of New York), 14. mai 2018.

Joonis C.

Kodumajapidamiste kasutatav tulu ja tarbimine

(aastamuutus protsentides; protsendipunktid)

Allikad: Eurostat ja EKP arvutused.

Märkused. Kõik tulukomponendid on SKP deflaatoriga ümber arvatud. Kaubandustingimuste mõju lähend on SKP ja tarbimise diferentsiaal. Tarbimine ja kasutatav kogutulu on tarbimise deflaatoriga ümber arvatud.

Eelduste kohaselt ei pidurda hiljutine naftahinna tõus eratarbimise

suurenemist. Ehkki naftahinna langus 2014. ja 2015. aastal hoogustas kindlasti eratarbimist, on reaalse kasutatava tulu üldist kasvu alates 2013. aastast suuresti põhjustanud tööjõutulu (vt joonis C). 2017. aasta keskpaigast kuni 2018. aasta keskpaigani tõusis naftahind 50 USA dollarilt ligikaudu 75 dollarini barreli kohta. Kui naftahind jääb praegusele tasemele, ei pärsi hinnatõus tõenäoliselt eriti reaalse kasutatava tulu ja eratarbimise kasvu. Pealegi on naftahind endiselt kõvasti allpool 2011.–2014. aasta taset. Tööturutingimuste paranedes peaks eratarbimise kasv ka edaspidi tempokalt jätkuma.²²

²² Vt EKP majandusülevaate 5/2018 artikkel „Private consumption and its drivers in the current economic expansion“.

4 Finantssektori toetusmeetmete mõju eelarvele: missugune on olukord kümme aastat pärast finantskriisi?

Koostanud João Domingues Semeano ja Marien Ferdinandusse

Selles infokastis vaadeldakse lähemalt kümne aasta jooksul pärast finantskriisi algust finantssektoris võetud toetusmeetmete mõju eelarvele.

Nüüd, kus euroala majandus jõuab peagi viiendasse kasvuaastasse, näib olevat sobiv hetk teha kokkuvõtte kriisiga seotud eelarvekuludest ja sellest, kuivõrd on majanduse taastumine aidanud neid korvata. Selleks võetakse tähelepanu keskmesse meetmete mõju eelarvepuudujäägile ja võlale ning riigitagatistele, mida anti pankadele ja teistele finantsasutustele.²³ Pärast kriisi on astunud samme, et tõhustada finantssektori järelevalvet, maksejõuetute finantsasutuste nõuetekohast kriisilahendust, riigi rahanduse jätkusuutlikkust ja riikide vastupanuvõimet. Selleks on loodud näiteks ühtne järelevalvemehhanism, ühtne kriisilahenduskord ja Euroopa Eelarvenõukogu.

Finantssektori toetusmeetmed võivad mõjutada eelarvepuudujääki ja võlga eri moel. Kui finantssektori toetusmeetmeid ei rahastata sularahavarudest,

suurendavad need valitsemissektori koguvõlga. See, kas need mõjutavad ka eelarvetasakaalu, sõltub sellest, kas selle tegevusega kaasneb valitsusele selge kahju.²⁴ Kui see on nii, siis liigitatakse meede statistika eesmärgil kapitaliülekandeks, mis tähendab, et see mõjutab eelarvetasakaalu ja võla suhtarvu. Selle tüüpilised näited on finantsvarade soetamine turuhinnast kõrgema hinnaga ja pankade kahjumite katteks tehtavad kapitalisüstid. Kui aga valitsus saab vastu panga aktsiaid või võlaväärtpabereid, mille väärtust peetakse võrdseks tehtud kapitalisüsti omaga, liigitatakse toetusmeede finantstehinguks, mis mõjutab üksnes valitsemissektori koguvõlga. Ka üksuste statistiline ümberliigitamine finantssektorist valitsemissektoris, mis kajastab eelkõige pankade natsionaliseerimist, suurendab valitsemissektori võlga, kuid mitte eelarvepuudujääki.

2008. aasta finantskriisi järel euroala valitsuste poolt finantssektorile antud toetustel oli eelarvele suur ja riigiti väga ebaühtlane mõju, mis on ainult osaliselt taandunud (vt joonis A). Lehman Brothersi pankroti väljakuulutamisega 15. septembril 2008 alguse saanud üleilmse finantskriisi ajal ja järel toetas enamik

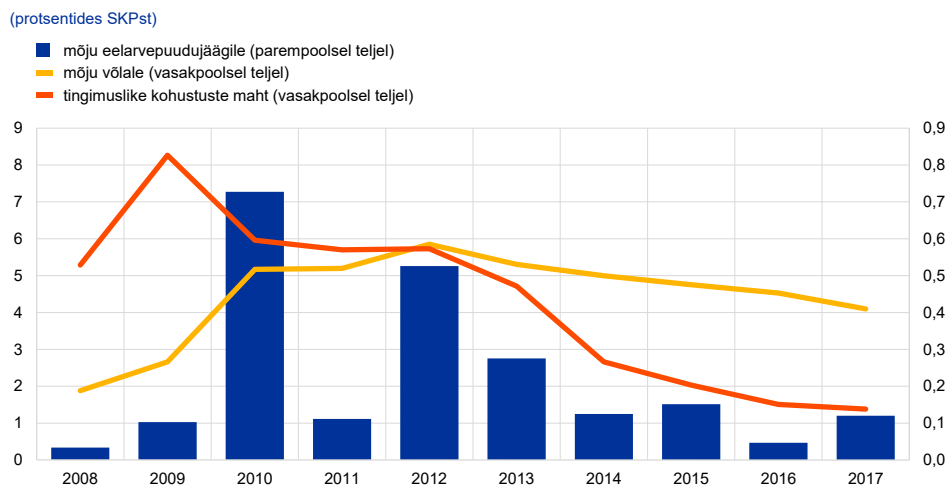
²³ Selles infokastis ei analüüsita finantssektori stabiilsuse ja riigi rahastamistingimuste vahelise negatiivse korrelatsiooni mõju, millel oli oma osa selles, et alates 2010. aastast sattus nii mõnigi euroala riik võlakriisi. Finantsturgude ja riigieelarve vastastikuse negatiivse tagasiside ahela kanaleid ja riske on kirjeldatud EKP 2009. aasta juuli kuubülletääni artiklis „[The impact of government support to the banking sector on euro area public finances](#)” ja EKP 2012. aasta juuli kuubülletääni artiklis „[Monetary and fiscal policy interaction in a monetary union](#)”.

²⁴ Finantssektori toetusmeetmete statistilist liigitust käsitletakse täpsemalt EKP majandusülevaate 6/2015 artiklis „[Finantssektorile antud toetuste mõju eelarvele kriisi ajal](#)” ning EKP 2015. aasta statistikaväljaandes (Statistics Paper Series) nr 7 ilmunud H. Maureri ja P. Grussenmeyeri artiklis „[Financial assistance measures in the euro area from 2008 to 2013: statistical framework and fiscal impact](#)”.

euroala valitsusi üksikuid finantsasutusi, et kindlustada finantsstabiilsus.²⁵ Toetuse suurus ja ajastus oli riigiti vägagi erinev (vt joonised B ja C).

Joonis A.

Finantssektori toetusmeetmete mõju euroala eelarvepuudujäägile ja võlale ning tingimuslike kohustuste maht

Allikas: Eurostat.

Märkused. Positiivsed arvud näitavad puudujäägi suurenemist. Mõjust puudujäägile on maha arvatud finantssektori toetusmeetmetelt teenitud tulu, näiteks finantsasutuste aktsiaelt saadud dividendid ja riigitagatiste eest saadud tasud.

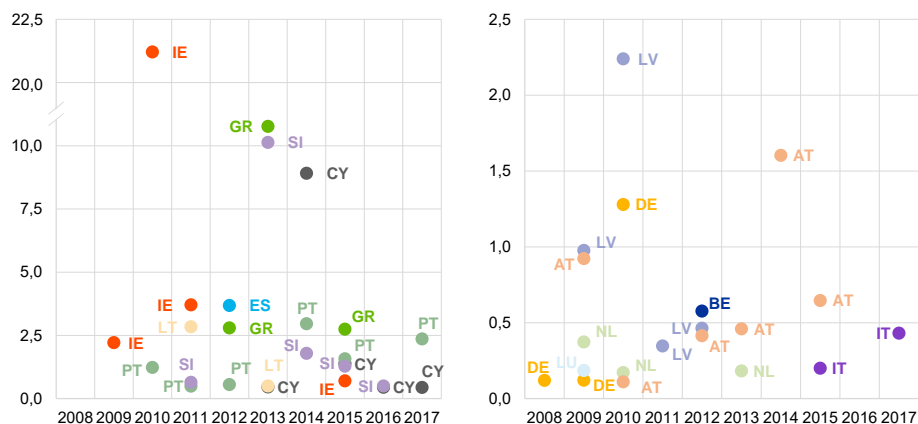
Euroala tasandil oli finantssektori toetusmeetmetel eelarve kogupuudujäägile väga suur mõju 2010. aastal (0,7% SKPst), 2012. aastal (0,5% SKPst) ja 2013. aastal (0,3% SKPst) (vt joonis A). Ainus riik, kus puudujääk finantssektori toetusmeetmete mõjul 2008. aastal tuntavalt suurenes, oli Saksamaa: seal kasvas asjaomane näitaja 2009. aastal kuueni ja jõudis 2012. aastal üheksani (vt joonis B). Ehkki kuni hiljutise ajani on meetmete mõju euroala puudujäägile kahanenud, ei ole see viimasel kümnel aastal olnud kunagi null. 2017. aastal hakkas mõju Itaalias, Portugalis ja Küprosel tehtud kapitaliülekannete tõttu uuesti kasvama. Mitme aasta vaates oli mõju ulatus paljudel juhtudel võrdne tavapärase eelarvetsükli käigus võetud eelarvemeetmete mõjuga või sellest isegi tunduvalt suurem. Kaheksas riigis oli meetmete kumulatiivne mõju ajavahemikul 2008–2017 suurem kui euroalal keskmiselt – Hispaanias, Austrias ja Lätis suurenes eelarvepuudujääk rohkem kui 4% võrra SKPst ja Lirimaal üle 27% võrra SKPst (vt joonis B).

²⁵ Finantskriisi ning võetud eelarve- ja finantsmeetmete kirjelduse kohta vt A. Riet (toim), „Euro area fiscal policies and the crisis”, EKP üldtoimetis nr 109, 2010, ning S. Stolz ja M. Wedow, „Extraordinary measures in extraordinary times: public measures in support of the financial sector in the EU and the United States”, EKP üldtoimetis nr 117, 2010.

Joonis B.

Finantssektori toetusmeetmete netomõju valitsemissektori eelarvepuudujäägile

(protsentides SKPst)

Allikas: Eurostat.

Märkused. Jooniselt puuduvad riigid, kus ei võetud eelarvepuudujääki mõjutavaid toetusmeetmeid (Eesti, Malta, Slovakkia ja Soome) või kus neil meetmetel on vaid väevumärgatav mõju (Prantsusmaal 2012. aastal 0,1% SKPst). Positiivsed arvud näitavad puudujäägi suurenemist. Mõjust puudujäägile on maha arvatud finantssektori toetusmeetmetelt teenitud tulu, näiteks finantsasutuste aktsiatelt saadud dividendid ja riigitagatiste eest saadud tasud. Loetavuse hõlbustamiseks on riigid jaotatud kahte rühma, et kajastada sama arvu juhtumeid kummalgi tahvil: vasakpoolsel tahvil on välja jäetud riigid, mille eelarvepuudujääk on alla 0,4% SKPst, ja parempoolsel tahvil riigid, mille asjaomane näitaja on alla 0,1% SKPst.

Euroala võla ja SKP suhte avaldunud mõju, mis tipnes 2012. aastal peaaegu

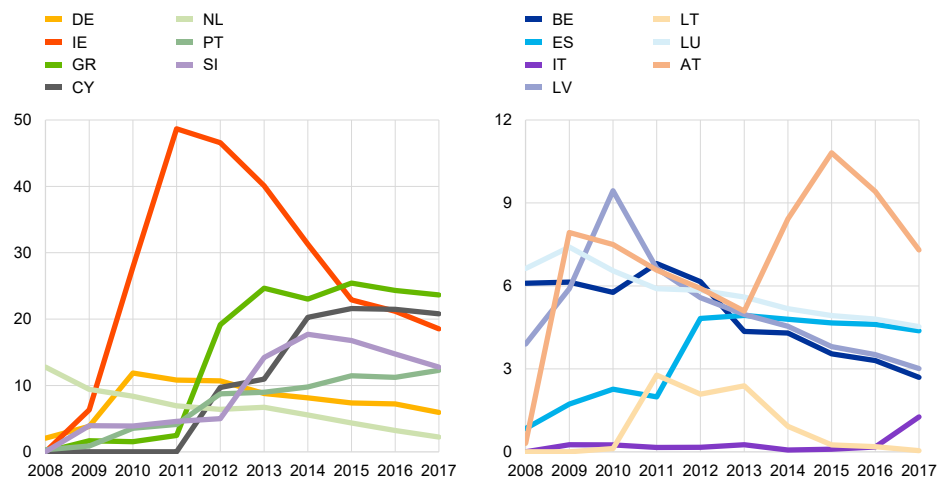
5,9%ga, oli 2017. aastal 4,1%. Toetusmeetmete suurim mõju võla ja SKP suhtele ulatus üle 10% kaheksas euroala riigis (vt joonis C), mille hulka kuulusid Saksamaa, Madalamaad, Austria, Sloveenia ning neli euroala riiki, kus oli vaja rakendada ELi/IMFi kohandamisprogrammi (Iirimaa, Kreeka, Küpros ja Portugal).

Valitsemissektori koguvõlale toetusmeetmete poolt avalduv ajaline mõju on märkimisväärselt ebaühtlane. Enamikus riikides ja euroalal tervikuna on see mõju hakanud osaliselt tasapisi taanduma tänu toetusmeetmetelt teenitud tulule, näiteks finantsasutuste aktsiatelt saadud dividendidele ja riigitagatiste eest saadud tasudele, ning finantsvarade müügile. Riikide hulgas on jagatud toetustest taastumine olnud eriti ilmekas Iirimaa, kus finantssektori toetusmeetmete mõju võla ja SKP suhtele vähenes 2017. aastaks tipptasemega kõrvutades 30% võrra, aga ka Madalmaades (tipptasemega võrreldes 10% võrra), Lätis ja Saksamaal (tipptasemega võrreldes 6% võrra). Samal ajal võis 2017. aastal täheldada toetusmeetmete mõjust tingitud võlakasvu Itaalias, Küprosel ja Portugalil.

Joonis C.

Finantssektori toetusmeetmete mõju valitsemissektori koguvõlale

(protsentides SKPst)

Allikas: Eurostat.

Märkus. Jooniselt puuduvad riigid, kus ei võetud koguvõlga mõjutavaid toetusmeetmeid (Eesti, Malta, Slovakkia ja Soome) või kus neil meetmetel on vaid vaevumärgatav mõju (Prantsusmaal 2008. aastal 0,6% SKPst ja 2012. aastal 0,1% SKPst).

Euroala tingimuslikud kohustused vähenesid 2009. aasta rohkem kui 8%lt

SKPst 2017. aastaks 1,4%ni SKPst.

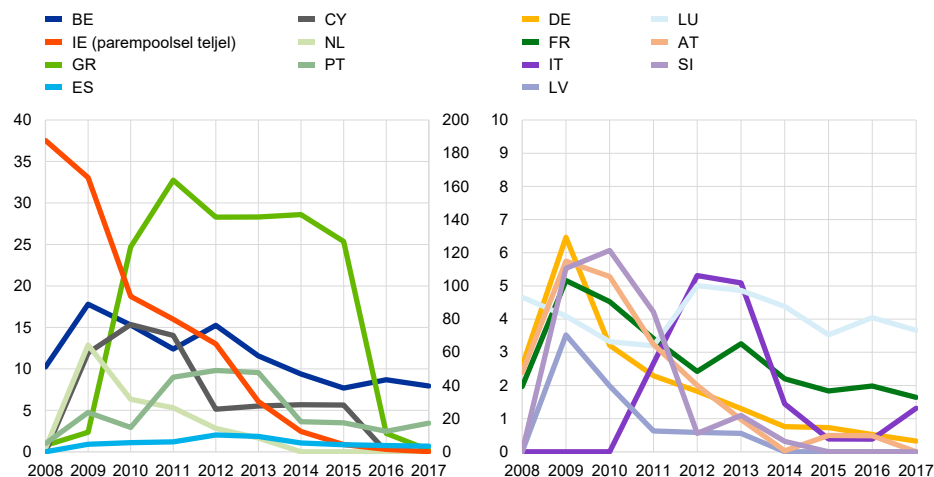
Enamjaolt on paljude euroala valitsuste poolt üksikutele finantsasutustele finantskriisi haripunktis antud otsesed tagatised – või üksikjuhtudel varahaldusvahendite rahastamine – järk-järgult lõpetatud (vt joonis D). Enamasti näitab see soodsat arengut, sest tänu finantsstabiilsuse taastumisele ei ole olnud vaja aeguvaid tagatise uuendada. Siiski on mõni tagatis ka realiseeritud ja tagatise saanud üksused on liigitatud valitsemissektorisse, mistõttu on tagatise vähenemisel tulnud valitsemissektori võlga ja/või puudujääki samavõrra suurendada. Näiteks osana Portugali panga Novo Banco osalisest erastamisest 2017. aasta oktoobris on realiseeritud üks viiendik tagatistest, mille väärtus on 2% SKPst. See suurendas 2018. aasta puudujääki 0,4% võrra SKPst. Kuues euroala riigis, sh Hispaanias, Itaalias ja Prantsusmaal, oli 2017. aastal endiselt täitmata tingimuslikke kohustusi üle 1% SKPst. Peale selle andis Küpros 2018. aasta juulis Cyprus Cooperative Banki (CCB) müügi kontekstis tagatised panga varade kaitse kavale. See kava katab võimalikud ootamatud kahjud, mis võivad tuleneda CCB ostja omandatud varadest, ja moodustab ligikaudu 13% SKPst.²⁶

²⁶ Need tagatised lisanduvad riigi toetusele võlakirjaemissiooni ja rahapaigutuste kujul, mille väärtus on ligikaudu 18% SKPst ja mille statistiline liigitus on veel kindlaks määramata.

Joonis D.

Tingimuslike kohustuste maht

(protsentides SKPst)

Allikas: Eurostat.

Märkused. Jooniselt puuduvad riigid, millel ei ole finantssektori toetamisega seotud tingimuslike kohustusi (Eesti, Malta, Slovakkia ja Leedu) või kus need kohustused on minimaalsed (Soomes 2008. aastal 0,1% SKPst). Tingimuslike kohustuste all mõeldakse pangandussektorile antud valitsuse tagatisi. Valitsuse antud kehtivad tagatised ei hõlma jaehoiuseid katvaid tagatisi (v.a liirima puhul ajavahemikul 30. septembrist 2008 kuni 29. septembrini 2010) ega erakorralisele likviidsusabile antud riigitagatisi.

Finantssektori toetusmeetmete laialdane, suur ja pikaajaline mõju eelarvele näitab, kui tähtis on euroala institutsioonilise raamistiku edasine tugevdamine.

Nagu nenditi 29. juuni 2018. aasta euroala tippkohtumise järeldustes, on pangandusliidu lõpuleviimiseks ja Euroopa stabiilsusmehhanismi tugevdamiseks veel arenguruumi. Et ennetada tulevasi finantskriise ja leevendada nendega seotud mõju eelarvele, tuleb jätkata tööd reformikava kallal ja teha edasisi jõupingutusi riigi rahanduse jätkusuutlikkuse tagamiseks.

Statistika

Sisukord

1. Väliskeskkond	S2
2. Finantsareng	S3
3. Majandusaktiivsus	S8
4. Hinnad ja kulud	S14
5. Rahapakkumine ja laenumaht	S18
6. Eelarve areng	S23

Lisateave

EKP statistikat saab vaadata ja alla laadida EKP statistika andmeaidast:	http://sdw.ecb.europa.eu/
Majandusülevaate statistikaosa andmed asuvad EKP statistika andmeaidas:	http://sdw.ecb.europa.eu/reports.do?node=1000004813
EKP statistika andmeaidast leiab põhjaliku statistikabülletääni:	http://sdw.ecb.europa.eu/reports.do?node=1000004045
Metoodilised määratlused on esitatud statistikabülletääni üldmärkustes:	http://sdw.ecb.europa.eu/reports.do?node=10000023
Arvutuste üksikasjad on esitatud statistikabülletääni tehnilistes märkustes:	http://sdw.ecb.europa.eu/reports.do?node=10000022
Terminite ja lühendite selgitused leiab EKP statistikasõnastikust:	http://www.ecb.europa.eu/home/glossary/html/act2a.en.html

Tabelites kasutatud tingmärgid

- andmed puuduvad /
andmed pole kohaldatavad
- .
- ... null või mittearvestatav
- (t) tinglik

1. Väliskeskond

1.1. Peamised kaubanduspartnerid, SKP ja THI

	SKP ¹ (muutus protsentides võrreldes eelmise perioodiga)						THI (aastamuutus protsentides)						
	G20	USA	Ühend- kuningriik	Jaa- pan	Hiina	Memokirje: euroala	OECD riigid		USA	Ühend- kuningriik (ÜTHI)	Jaa- pan	Hiina	Memokirje: euroala ² (ÜTHI)
							Kokku	V.a toiduained ja energia					
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
2015	3,5	2,9	2,3	1,4	6,9	2,1	0,6	1,7	0,1	0,0	0,8	1,4	0,0
2016	3,2	1,6	1,8	1,0	6,7	1,9	1,1	1,8	1,3	0,7	-0,1	2,0	0,2
2017	3,8	2,2	1,7	1,7	6,8	2,4	2,3	1,8	2,1	2,7	0,5	1,6	1,5
2017 III kv	1,0	0,7	0,4	0,6	1,8	0,7	2,2	1,8	2,0	2,8	0,6	1,6	1,4
IV kv	1,0	0,6	0,4	0,2	1,6	0,7	2,3	1,9	2,1	3,0	0,6	1,8	1,4
2018 I kv	0,9	0,5	0,2	-0,2	1,4	0,4	2,2	1,9	2,2	2,7	1,3	2,2	1,3
II kv	.	1,0	0,4	0,7	1,8	0,4	.	.	2,7	2,4	0,7	1,8	1,7
2018 märts	-	-	-	-	-	-	2,3	2,0	2,4	2,5	1,1	2,1	1,3
apr	-	-	-	-	-	-	2,3	1,9	2,5	2,4	0,6	1,8	1,3
mai	-	-	-	-	-	-	2,6	2,0	2,8	2,4	0,7	1,8	1,9
juuni	-	-	-	-	-	-	.	.	2,9	2,4	0,7	1,9	2,0
juuli	-	-	-	-	-	-	.	.	2,9	.	0,9	2,1	2,1
aug ³	-	-	-	-	-	-	2,0

Allikad: Eurostat (veerg 3, 6, 10, 13); BIS (veerg 9, 11, 12); OECD (veerg 1, 2, 4, 5, 7, 8).

¹ Kvartaliandmed sesoonselt kohandatud; aastaandmed kohandamata.

² Andmed viitavad euroala muutuvale koosseisule.

³ Hinnang, mis põhineb liikmesriikide esialgsel andmel, samuti esmasel teabel energiahindade kohta.

1.2. Peamised kaubanduspartnerid, ostujuhtide indeks ja maailmakaubandus

	Ostujuhtide uuringud (hajuvusindeksid; sesoonselt kohandatud)									Kaupade import ¹		
	Ostujuhtide liitindeks						Üleilmne ostujuhtide indeks ²			Üle- ilmne	Arenenud riigid	Arenuvad riigid
	Üle- ilmne ²	USA	Ühend- kuningriik	Jaa- pan	Hiina	Memokirje: euroala	Töötlev tööstus	Teenused	Uued ekspordi- tellimused			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
2015	53,1	55,8	56,2	51,4	50,4	53,8	51,8	53,7	50,4	1,0	3,6	-0,6
2016	51,6	52,4	53,4	50,5	51,4	53,3	51,8	52,0	50,2	1,1	1,2	1,0
2017	53,3	54,3	54,7	52,5	51,8	56,4	53,9	53,8	52,8	5,3	3,1	6,9
2017 III kv	53,3	54,9	54,1	51,8	51,9	56,0	52,7	53,5	51,9	1,5	1,2	1,7
IV kv	53,4	54,6	55,1	52,6	51,9	57,2	53,5	53,4	52,2	1,4	1,4	1,5
2018 I kv	53,6	54,6	53,4	52,1	53,0	57,0	53,8	53,5	52,3	2,2	0,7	3,2
II kv	53,9	55,9	54,3	52,3	52,5	54,7	53,2	54,2	50,2	-0,6	-1,0	-0,3
2018 märts	52,8	54,2	52,4	51,3	51,8	55,2	52,9	52,8	51,2	2,2	0,7	3,2
apr	53,6	54,9	53,2	53,1	52,3	55,1	53,5	53,6	50,3	0,2	-0,3	0,6
mai	54,1	56,6	54,5	51,7	52,3	54,1	53,1	54,4	50,3	-0,3	-1,0	0,1
juuni	54,1	56,2	55,2	52,1	53,0	54,9	53,0	54,5	50,0	-0,6	-1,0	-0,3
juuli	53,6	55,7	53,5	51,8	52,3	54,3	52,7	53,9	50,0	.	.	.
aug	53,2	54,7	54,2	52,0	52,0	54,5	52,8	53,3	49,9	.	.	.

Allikad: Markit (veerud 1–9); Madalmaade majanduspoliitika analüüsi büroo ja EKP arvutused (veerud 10–12).

¹ Üleilmsed ja arenenud riikide andmed ei hõlma euroala. Aasta- ja kvartaliandmed on muutused protsentides võrreldes eelmise perioodiga; kuuandmed on muutused protsentides võrreldes eelmise kolme kuuga. Kõik andmed on sesoonselt kohandatud.

² V.a euroala.

2. Finantsareng

2.1. Rahaturu intressimäärad (protsenti aastas, perioodi keskmised)

	Euroala ¹					USA	Jaapan
	Üleööhoiused (EONIA) 1	1kuulised hoiused (EURIBOR) 2	3kuulised hoiused (EURIBOR) 3	6kuulised hoiused (EURIBOR) 4	12kuulised hoiused (EURIBOR) 5	3kuulised hoiused (LIBOR) 6	3kuulised hoiused (LIBOR) 7
2015	-0,11	-0,07	-0,02	0,05	0,17	0,32	0,09
2016	-0,32	-0,34	-0,26	-0,17	-0,03	0,74	-0,02
2017	-0,35	-0,37	-0,33	-0,26	-0,15	1,26	-0,02
2018 veebr	-0,36	-0,37	-0,33	-0,27	-0,19	1,87	-0,06
märts	-0,36	-0,37	-0,33	-0,27	-0,19	2,17	-0,05
apr	-0,37	-0,37	-0,33	-0,27	-0,19	2,35	-0,04
mai	-0,36	-0,37	-0,33	-0,27	-0,19	2,34	-0,03
juuni	-0,36	-0,37	-0,32	-0,27	-0,18	2,33	-0,04
juuli	-0,36	-0,37	-0,32	-0,27	-0,18	2,34	-0,04
aug	-0,36	-0,37	-0,32	-0,27	-0,17	2,32	-0,04

Allikas: EKP.

¹ Andmed viitavad euroala muutvale koosseisule, vt üldmärkused.

2.2. Tulukõverad

(perioodi lõpu andmed; aastased intressimäärad protsentides; vahed protsendipunktides)

	Hetkeintressimäärad					Intressimäärade vahed			Forvardtehingute lähiaja intressimäärad			
	Euroala ^{1,2}					Euroala ^{1,2}	USA	Ühendkuningriik	Euroala ^{1,2}			
	3 kuud 1	1 aasta 2	2 aastat 3	5 aastat 4	10 aastat 5	10 aastat – 1 aasta 6	10 aastat – 1 aasta 7	10 aastat – 1 aasta 8	1 aasta 9	2 aastat 10	5 aastat 11	10 aastat 12
2015	-0,45	-0,40	-0,35	0,02	0,77	1,17	1,66	1,68	-0,35	-0,22	0,82	1,98
2016	-0,93	-0,82	-0,80	-0,47	0,26	1,08	1,63	1,17	-0,78	-0,75	0,35	1,35
2017	-0,78	-0,74	-0,64	-0,17	0,52	1,26	0,67	0,83	-0,66	-0,39	0,66	1,56
2018 veebr	-0,66	-0,68	-0,57	0,01	0,71	1,39	0,80	0,81	-0,64	-0,26	0,96	1,65
märts	-0,67	-0,70	-0,61	-0,10	0,55	1,25	0,65	0,61	-0,67	-0,35	0,75	1,47
apr	-0,63	-0,66	-0,57	-0,04	0,63	1,29	0,72	0,73	-0,63	-0,30	0,85	1,56
mai	-0,63	-0,72	-0,69	-0,25	0,40	1,12	0,63	0,73	-0,76	-0,52	0,57	1,34
juuni	-0,62	-0,71	-0,68	-0,26	0,38	1,09	0,54	0,60	-0,75	-0,52	0,53	1,31
juuli	-0,62	-0,65	-0,59	-0,16	0,46	1,11	0,54	0,60	-0,64	-0,39	0,61	1,36
aug	-0,63	-0,67	-0,63	-0,23	0,37	1,04	0,41	0,71	-0,68	-0,46	0,50	1,28

Allikas: EKP.

¹ Andmed viitavad euroala muutvale koosseisule, vt üldmärkused.

² EKP arvutused, mille aluseks on võetud EuroMTSi andmed ja Fitchi reitinguagentuuri teatatud reitingud.

2.3. Aktsiaturgude indeksid

(indeksimäärad punktides; perioodi keskmised)

	Dow Jonesi EURO STOXX indeksid												USA	Jaapan
	Võrdlusindeks		Peamiste tööstusharude indeksid										Standard & Poor's 500	Nikkei 225
	Üldindeks 1	50 2	Põhitoorainete sektor 3	Teenuste sektor 4	Tarbe-kaupade sektor 5	Nafta ja gaasi sektor 6	Finantssektor 7	Tööstussektor 8	Tehnoloogiasektor 9	Kommu-naalteenuste sektor 10	Telekommunikatsiooni-sektor 11	Tervishoiu-sektor 12		
2015	356,2	3 444,1	717,4	261,9	628,2	299,9	189,8	500,6	373,2	278,0	377,7	821,3	2 061,1	19 203,8
2016	321,6	3 003,7	620,7	250,9	600,1	278,9	148,7	496,0	375,8	248,6	326,9	770,9	2 094,7	16 920,5
2017	376,9	3 491,0	757,3	268,6	690,4	307,9	182,3	605,5	468,4	272,7	339,2	876,3	2 449,1	20 209,0
2018 veebr	380,6	3 426,7	783,7	264,7	703,6	306,9	190,1	629,7	488,3	263,2	291,3	792,0	2 705,2	21 991,7
märts	375,9	3 374,3	769,1	258,0	699,7	308,0	183,6	622,9	498,9	268,9	292,0	775,6	2 702,8	21 395,5
apr	383,3	3 457,6	772,6	260,7	724,8	331,3	185,5	627,7	496,3	281,3	302,6	789,1	2 653,6	21 868,8
mai	392,3	3 537,1	806,4	272,3	735,3	351,0	182,5	653,1	527,3	287,9	302,6	819,1	2 701,5	22 590,1
juuni	383,4	3 442,8	797,5	273,1	719,5	346,7	169,0	647,2	543,6	279,9	290,9	828,1	2 754,4	22 562,9
juuli	383,8	3 460,9	793,5	273,8	711,4	353,1	169,4	647,6	536,6	287,9	291,0	838,8	2 793,6	22 309,1
aug	382,5	3 436,8	785,2	273,0	711,6	357,5	167,9	653,3	529,4	282,1	288,7	834,2	2 857,8	22 494,1

Allikas: EKP.

2. Finantsareng

2.4. Kodumajapidamiste laenude ja hoiuste intressimäärad rahaloomeasutustes (uued laenud ja hoiused)^{1, 2} (protsenti aastas; perioodi keskmised, kui ei ole märgitud teisiti)

	Hoiused				Vaba tagasimaksega laenud ja arvelduskrediit	Pikendatud krediitkaardivõlg	Tarbijakrediit			Laenud füüsilisest isikust ettevõtjatele ja juriidilise isiku õigusteta ühendustele	Eluaseme ostmiseks antud laenu				Laenukulude liitnaitaja		
	Üleööhoiused	Kuni kolme kuulise etteteatamistähtajaga lõpetatavad hoiused	Lepingulise tähtajaga hoiused				Intressimäära fikseerimise esialgne periood	Aastapõhine tasumäär protsentides ³	Intressimäära fikseerimise esialgne periood								
			Kuni 2 aastat	Üle 2 aasta					Ujuva intressimääraga ja kuni 1 aasta		Üle 1 aasta	Ujuva intressimääraga ja kuni 1 aasta	1–5 aastat	5–10 aastat		Üle 10 aasta	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16		
2017	aug	0,05	0,44	0,35	0,75	6,23	16,80	5,32	5,89	6,34	2,38	1,75	2,01	1,91	1,94	2,21	1,91
	sept	0,05	0,44	0,35	0,74	6,26	16,80	5,07	5,71	6,20	2,37	1,70	1,93	1,96	1,96	2,20	1,89
	okt	0,05	0,44	0,35	0,75	6,23	16,80	4,94	5,68	6,16	2,43	1,68	1,91	1,93	1,96	2,18	1,88
	nov	0,04	0,44	0,33	0,75	6,21	16,80	4,73	5,69	6,14	2,38	1,67	1,92	1,95	1,94	2,16	1,87
	dets	0,04	0,44	0,34	0,73	6,09	16,84	4,47	5,39	5,80	2,31	1,68	1,86	1,92	1,87	2,15	1,83
2018	jaan	0,04	0,44	0,36	0,69	6,16	16,90	5,02	5,83	6,28	2,30	1,67	1,87	1,91	1,90	2,14	1,84
	veebr	0,04	0,44	0,34	0,69	6,19	16,86	4,72	5,70	6,19	2,37	1,64	1,88	1,93	1,91	2,14	1,84
	märts	0,04	0,45	0,35	0,67	6,14	16,87	4,71	5,57	6,05	2,34	1,63	1,84	1,95	1,91	2,14	1,84
	apr	0,04	0,45	0,34	0,61	6,12	16,84	4,95	5,67	6,15	2,36	1,62	1,85	1,96	1,90	2,13	1,83
	mai	0,04	0,46	0,34	0,57	6,10	16,87	4,83	5,88	6,39	2,39	1,58	1,87	1,97	1,90	2,13	1,83
	juuni	0,03	0,46	0,33	0,63	6,04	16,84	4,47	5,64	6,10	2,31	1,60	1,84	1,97	1,88	2,12	1,82
	juuli ⁽⁴⁾	0,03	0,45	0,33	0,63	6,01	16,80	4,85	5,75	6,22	2,41	1,63	1,85	1,93	1,85	2,12	1,81

Allikas: EKP.

¹ Andmed viitavad euroala muutvale koosseisule.

² Kaasa arvatud kodumajapidamisi teenindavad kasumitaoluseta institutsioonid.

³ Ingl annual percentage rate of charge, APRC.

2.5. Mittefinantsettevõtete laenude ja hoiuste intressimäärad rahaloomeasutustes (uued laenud ja hoiused)^{1, 2} (protsenti aastas; perioodi keskmised, kui ei ole märgitud teisiti)

	Hoiused			Vaba tagasimaksega laenud ja arvelduskrediit	Muud laenu suuruse ja intressimäära fikseerimise esialgse perioodi kaupa									Laenukulude liitnaitaja	
	Üleööhoiused	Lepingulise tähtajaga hoiused			Kuni 0,25 miljonit eurot			0,25–1 miljon eurot			Üle 1 miljoni euro				
		Kuni 2 aastat	Üle 2 aasta		Ujuva intressimääraga ja kuni 3 kuud	3 kuud – 1 aasta	Üle 1 aasta	Ujuva intressimääraga ja kuni 3 kuud	3 kuud – 1 aasta	Üle 1 aasta	Ujuva intressimääraga ja kuni 3 kuud	3 kuud – 1 aasta	Üle 1 aasta		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14		
2017	aug	0,04	0,10	0,36	2,44	2,49	2,71	2,43	1,74	1,79	1,82	1,24	1,44	1,59	1,75
	sept	0,04	0,07	0,44	2,43	2,44	2,73	2,41	1,71	1,69	1,77	1,19	1,47	1,59	1,73
	okt	0,04	0,11	0,40	2,40	2,39	2,69	2,38	1,70	1,66	1,73	1,23	1,35	1,61	1,73
	nov	0,04	0,08	0,30	2,36	2,43	2,61	2,37	1,71	1,62	1,72	1,23	1,33	1,57	1,71
	dets	0,04	0,06	0,32	2,35	2,40	2,46	2,31	1,70	1,67	1,71	1,34	1,28	1,53	1,71
2018	jaan	0,04	0,05	0,39	2,35	2,39	2,52	2,33	1,65	1,61	1,72	1,12	1,37	1,60	1,67
	veebr	0,04	0,09	0,42	2,36	2,37	2,48	2,33	1,66	1,62	1,74	1,18	1,34	1,63	1,70
	märts	0,04	0,08	0,40	2,33	2,42	2,53	2,34	1,67	1,61	1,70	1,26	1,39	1,66	1,73
	apr	0,04	0,06	0,31	2,32	2,36	2,42	2,33	1,68	1,61	1,74	1,23	1,29	1,65	1,70
	mai	0,03	0,08	0,43	2,28	2,31	2,47	2,37	1,65	1,61	1,74	1,07	1,23	1,65	1,62
	juuni	0,04	0,07	0,74	2,29	2,27	2,44	2,31	1,64	1,56	1,70	1,21	1,33	1,70	1,68
	juuli ⁽⁴⁾	0,03	0,09	0,38	2,27	2,16	2,41	2,28	1,67	1,59	1,68	1,14	1,31	1,66	1,64

Allikas: EKP.

¹ Andmed viitavad euroala muutvale koosseisule.

² Vastavalt ESA 2010-le liigitati 2014. aasta detsembris mittefinantsettevõtete kontsernide valdusettevõtted mittefinantsettevõtete sektorist ümber finantsettevõtete sektorisse.

2. Finantsareng

2.6. Euroala residentide emiteeritud võlaväärtpaberid emitendi sektori ja algse tähtaja kaupa (mld eurodes; kuu jooksul tehtud tehingud ja bilansiline jääk perioodi lõpu seisuga; nimiväärtused)

	Bilansiline jääk							Emissiooni kogusumma ¹						
	Kokku	Rahaloomeasutused (sh euro-süsteem)	Mitterahaloomeasutused		Valitsemissektor			Kokku	Rahaloomeasutused (sh euro-süsteem)	Mitterahaloomeasutused		Valitsemissektor		
			Finantsettevõtted (v.a rahaloomeasutused)	Mitt-finantsettevõtted	Keskvalitsus	Muu valitsemissektor	Finantsettevõtted (v.a rahaloomeasutused)			Mitt-finantsettevõtted	Keskvalitsus	Muu valitsemissektor		
													Finantsvahendustevõtted	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	
Lühiajalised														
2015	1 269	517	147	.	62	478	65	347	161	37	.	33	82	34
2016	1 241	518	136	.	59	466	62	349	161	45	.	31	79	33
2017	1 241	519	156	.	70	438	57	368	167	55	.	37	79	31
2018 veebr	1 288	540	159	.	80	444	65	362	172	48	.	34	78	30
märts	1 307	542	161	.	84	453	67	389	168	63	.	41	84	33
apr	1 322	543	167	.	94	450	69	396	181	50	.	43	73	49
mai	1 311	539	163	.	99	445	66	384	182	39	.	44	79	41
juuni	1 293	523	163	.	90	457	59	382	157	65	.	43	82	36
juuli	1 307	528	168	.	97	453	60	428	197	63	.	48	79	42
Pikaajalised														
2015	15 250	3 786	3 285	.	1 060	6 481	637	216	68	46	.	13	80	9
2016	15 397	3 695	3 233	.	1 186	6 643	641	219	62	53	.	18	78	8
2017	15 352	3 560	3 141	.	1 190	6 819	642	248	66	75	.	17	83	7
2018 veebr	15 387	3 566	3 157	.	1 172	6 864	629	207	57	44	.	12	88	7
märts	15 437	3 580	3 146	.	1 183	6 904	624	287	68	91	.	24	96	7
apr	15 440	3 578	3 161	.	1 192	6 886	624	232	61	67	.	14	85	4
mai	15 526	3 586	3 192	.	1 201	6 927	621	202	49	53	.	17	80	3
juuni	15 532	3 574	3 190	.	1 204	6 944	620	222	64	64	.	14	72	7
juuli	15 552	3 566	3 199	.	1 210	6 957	620	228	55	62	.	17	87	8

Allikas: EKP.

¹ Võrdluse huvides viitavad aastaandmed keskmisele kuunäitajale aasta jooksul.

2.7. Võlaväärtpaberite ja noteeritud aktsiate kasvumäärad ja bilansiline jääk (mld eurodes; muutused protsentides)

	Võlaväärtpaberid							Noteeritud aktsiad			
	Kokku	Rahaloomeasutused (sh euro-süsteem)	Mitterahaloomeasutused		Valitsemissektor		Kokku	Rahaloomeasutused	Finantsettevõtted (v.a rahaloomeasutused)	Mitt-finantsettevõtted	
			Finantsettevõtted, v.a rahaloomeasutused	Mitt-finantsettevõtted	Keskvalitsus	Muu valitsemissektor					
											Finantsvahendustevõtted
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	
Bilansiline jääk											
2015	16 518,8	4 303,1	3 432,4	.	1 122,0	6 958,9	702,4	6 814,4	584,3	985,3	5 244,9
2016	16 638,7	4 212,9	3 368,7	.	1 245,5	7 108,1	703,5	7 089,5	537,6	1 097,8	5 454,1
2017	16 592,7	4 079,4	3 296,1	.	1 260,1	7 257,3	699,8	7 954,8	612,5	1 263,0	6 079,3
2018 veebr	16 675,3	4 106,4	3 316,0	.	1 252,1	7 307,4	693,4	7 920,3	638,6	1 293,1	5 988,6
märts	16 744,0	4 122,2	3 307,4	.	1 267,9	7 356,1	690,5	7 814,0	599,0	1 253,4	5 961,7
apr	16 762,3	4 121,0	3 327,9	.	1 285,5	7 335,1	692,8	8 143,3	620,8	1 351,3	6 171,2
mai	16 837,8	4 125,4	3 354,6	.	1 299,4	7 371,5	686,8	8 028,1	531,2	1 301,5	6 195,3
juuni	16 824,6	4 096,7	3 352,6	.	1 294,1	7 401,4	679,8	7 959,7	543,5	1 278,8	6 137,5
juuli	16 859,0	4 094,0	3 367,2	.	1 306,5	7 410,3	680,8	8 168,5	576,1	1 304,6	6 287,9
Kasvumäär											
2015	0,3	-7,0	5,7	.	4,9	1,8	0,6	1,1	4,2	1,6	0,6
2016	0,3	-3,0	-1,6	.	7,6	2,2	-0,1	0,5	1,2	0,9	0,4
2017	1,3	-0,5	0,1	.	6,3	2,2	0,5	1,1	6,1	2,8	0,3
2018 veebr	1,4	-1,0	1,3	.	5,6	2,3	-0,8	0,9	3,1	2,8	0,4
märts	1,6	-0,1	2,2	.	6,0	2,0	-2,7	1,0	1,5	3,6	0,4
apr	1,6	0,5	1,2	.	6,0	2,0	-0,8	1,3	1,5	5,4	0,5
mai	1,1	-0,1	0,3	.	6,1	1,5	-1,9	1,4	1,6	5,3	0,5
juuni	1,1	-0,6	1,2	.	6,0	1,7	-4,0	1,3	1,6	4,9	0,5
juuli	1,1	-0,9	0,4	.	5,1	2,3	-2,5	1,2	0,4	4,7	0,6

Allikas: EKP.

2. Finantsareng

2.8. Efektiivsed vahetuskursid¹

(perioodi keskmised; indeks 1999 I kv = 100)

	EER 19						EER 38		
	Nominaalne	Reaalne; tarbijahinna- indeksi alusel	Reaalne; tootja- hinnaindeksi alusel	Reaalne; SKP deflaatoriga kohandatud	Reaalne; tööt- leva tööstuse tööjõu ühikukulu alusel ²	Reaalne; kogumajanduse tööjõu ühikukulu alusel	Nominaalne	Reaalne; tarbija- hinnaindeksi alusel	
	1	2	3	4	5	6	7	8	
2015	91,7	87,6	88,6	82,8	81,3	88,2	105,7	87,0	
2016	94,4	89,5	90,9	84,9	80,5	89,3	109,7	88,9	
2017	96,6	91,4	92,0	85,8	80,6	90,0	112,0	90,0	
2017 III kv	98,6	93,2	93,8	87,6	81,4	91,5	114,5	91,8	
IV kv	98,6	93,2	93,5	87,4	81,0	91,3	115,0	92,0	
2018 I kv	99,6	94,0	94,4	88,0	81,7	91,7	117,0	93,4	
II kv	98,4	93,1	93,2	.	.	.	117,0	93,4	
2018 märts	99,7	94,2	94,5	-	-	-	117,7	93,9	
apr	99,5	93,9	94,2	-	-	-	117,9	94,0	
mai	98,1	92,8	92,8	-	-	-	116,6	93,1	
juuni	97,9	92,6	92,5	-	-	-	116,7	93,0	
juuli	99,2	93,8	93,6	-	-	-	118,2	94,2	
aug	99,0	93,6	93,2	-	-	-	119,0	94,8	
			<i>protsentuaalne muutus võrreldes eelmise kuuga</i>						
2018 aug	-0,2	-0,3	-0,4	-	-	-	0,7	0,6	
			<i>protsentuaalne muutus võrreldes eelmise aastaga</i>						
2018 aug	-0,1	0,0	-1,1	-	-	-	3,5	2,7	

Allikas: EKP.

¹ Kaubanduspartnerite rühmade määratlus ja muu teave on esitatud statistikabülletääni üldmärkustes.

² Töötleva tööstuse tööjõu ühikukuluga kohandatud aegread on olemas ainult 18 kaubanduspartnerist koosneva rühma kohta.

2.9. Kahepoolsed vahetuskursid

(perioodi keskmised; omavääringute ühikud euro kohta)

	Hiina jüaan	Horvaatia kuna	Tšehhi kroon	Taani kroon	Ungari forint	Jaapani jeen	Poola zlott	Inglise nael	Rumeenia leu	Rootsi kroon	Šveitsi frank	USA dollar
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
2015	6,973	7,614	27,279	7,459	309,996	134,314	4,184	0,726	4,4454	9,353	1,068	1,110
2016	7,352	7,533	27,034	7,445	311,438	120,197	4,363	0,819	4,4904	9,469	1,090	1,107
2017	7,629	7,464	26,326	7,439	309,193	126,711	4,257	0,877	4,5688	9,635	1,112	1,130
2017 III kv	7,834	7,426	26,085	7,438	306,418	130,349	4,258	0,898	4,5822	9,557	1,131	1,175
IV kv	7,789	7,533	25,650	7,443	311,597	132,897	4,232	0,887	4,6189	9,793	1,162	1,177
2018 I kv	7,815	7,438	25,402	7,447	311,027	133,166	4,179	0,883	4,6553	9,971	1,165	1,229
II kv	7,602	7,398	25,599	7,448	317,199	130,045	4,262	0,876	4,6532	10,330	1,174	1,191
2018 märts	7,798	7,438	25,429	7,449	312,194	130,858	4,209	0,883	4,6613	10,161	1,168	1,234
apr	7,735	7,421	25,365	7,448	311,721	132,158	4,194	0,872	4,6578	10,372	1,189	1,228
mai	7,529	7,391	25,640	7,448	316,930	129,572	4,285	0,877	4,6404	10,342	1,178	1,181
juuni	7,551	7,382	25,778	7,449	322,697	128,529	4,304	0,879	4,6623	10,279	1,156	1,168
juuli	7,850	7,397	25,850	7,452	324,597	130,232	4,324	0,887	4,6504	10,308	1,162	1,169
aug	7,909	7,426	25,681	7,456	323,021	128,200	4,286	0,897	4,6439	10,467	1,141	1,155
			<i>protsentuaalne muutus võrreldes eelmise kuuga</i>									
2018 aug	0,7	0,4	-0,7	0,0	-0,5	-1,6	-0,9	1,1	-0,1	1,5	-1,8	-1,2
			<i>protsentuaalne muutus võrreldes eelmise aastaga</i>									
2018 aug	0,4	0,3	-1,6	0,2	6,1	-1,2	0,4	-1,6	1,4	9,6	0,1	-2,2

Allikas: EKP.

2. Finantsareng

2.10. Euroala maksebilanss, finantskonto

(mln eurodes, kui ei ole märgitud teisiti; bilansiline jääk perioodi lõpu seisuga; tehingud perioodi jooksul)

	Kokku ¹			Otseinvesteeringud		Portfelliinvesteeringud		Neto- tuletis- instru- mendid	Muud investeeringud		Reservvara	Memokirje: koguvälisvõlg
	Varad	Kohus- tused	Saldo	Varad	Kohus- tused	Varad	Kohus- tused		Varad	Kohus- tused		
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Bilansiline jääk (rahvusvaheline investeerimispositsioon)												
2017 II kv	24 750,0	25 174,2	-424,2	10 943,9	8 779,9	8 121,0	10 632,4	-46,0	5 048,5	5 761,9	682,7	13 843,7
III kv	24 511,8	24 961,5	-449,7	10 603,3	8 508,3	8 268,7	10 664,8	-57,1	5 022,0	5 788,3	674,8	13 742,3
IV kv	24 655,4	24 897,1	-241,7	10 518,9	8 485,9	8 516,7	10 611,7	-51,7	5 001,8	5 799,5	669,7	13 566,5
2018 I kv	24 600,8	25 193,6	-592,8	10 392,4	8 520,4	8 491,5	10 660,8	-85,6	5 129,1	6 012,4	673,4	13 810,7
<i>bilansiline jääk protsendina SKPst</i>												
2018 I kv	218,0	223,2	-5,3	92,1	75,5	75,2	94,5	-0,8	45,5	53,3	6,0	122,4
Tehingud												
2017 III kv	69,2	-57,7	126,9	-153,1	-146,3	187,4	53,1	-10,3	44,6	35,6	0,5	-
IV kv	85,2	-67,8	153,0	36,3	-1,9	90,9	23,4	10,7	-54,6	-89,3	1,9	-
2018 I kv	474,8	322,4	152,5	95,2	-38,7	193,5	141,7	-4,2	178,8	219,4	11,6	-
II kv	134,4	117,6	16,9	-10,0	22,6	10,6	-67,9	17,0	110,2	162,9	6,6	-
2018 jaan	347,0	330,3	16,7	42,6	1,4	102,5	84,1	0,2	199,3	244,8	2,3	-
veebr	137,6	101,7	35,8	33,6	0,9	44,6	-3,7	-0,6	60,1	104,5	-0,1	-
märts	-9,7	-109,6	99,9	18,9	-41,1	46,4	61,3	-3,8	-80,6	-129,8	9,4	-
apr	94,4	100,2	-5,8	20,4	-13,0	18,0	-9,4	1,7	58,0	122,5	-3,6	-
mai	130,1	141,6	-11,5	9,2	27,1	-4,2	-31,3	7,0	115,6	145,9	2,3	-
juuni	-90,0	-124,2	34,2	-39,6	8,5	-3,2	-27,2	8,3	-63,3	-105,5	7,9	-
<i>12 kuu kumulatiivsed tehingud</i>												
2018 juuni	763,7	314,5	449,2	-31,6	-164,3	482,4	150,1	13,3	279,0	328,7	20,5	-
<i>12 kuu kumulatiivsed tehingud protsendina SKPst</i>												
2018 juuni	6,7	2,8	3,9	-0,3	-1,4	4,2	1,3	0,1	2,5	2,9	0,2	-

Allikas: EKP.

¹ Netotuletisinstrumentid kuuluvad koguvarade alla.

3. Majandusaktiivsus

3.1. SKP ja kulukomponendid

(kvartaliandmed on sesoonselt kohandatud; aastaandmed on kohandamata)

	SKP											
	Kokku	Sisenõudlus								Väliskaubandusbilanss ¹		
		Kokku	Era- tarbimine	Valitsemis- sektori tarbimine	Kapitali kogumahutus põhivarasse				Varude muutus ²	Kokku	Eksport ¹	Import ¹
	Ehitus kokku				Seadmed kokku	Intellektuaal- omanditooted						
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
<i>Jooksehinnaid (mld eurodes)</i>												
2015	10 532,4	10 057,5	5 742,9	2 172,7	2 109,1	1 015,3	639,3	448,6	32,8	474,9	4 864,5	4 389,5
2016	10 809,4	10 332,9	5 877,1	2 222,8	2 205,2	1 055,2	676,1	468,4	27,8	476,4	4 935,7	4 459,3
2017	11 188,4	10 668,0	6 058,7	2 277,2	2 294,5	1 120,0	713,3	455,7	37,7	520,4	5 288,1	4 767,7
2017 III kv	2 814,2	2 676,2	1 518,1	571,1	574,9	282,0	180,1	111,4	12,2	138,0	1 324,0	1 186,0
IV kv	2 841,1	2 701,2	1 531,5	575,5	587,0	287,5	184,6	113,5	7,2	139,8	1 358,6	1 218,7
2018 I kv	2 861,5	2 721,8	1 544,0	577,8	591,0	292,1	183,6	113,9	9,0	139,7	1 355,1	1 215,4
II kv	2 883,8	2 753,5	1 553,0	584,1	600,7	296,1	188,3	114,8	15,8	130,3	1 369,4	1 239,1
<i>protsent SKPst</i>												
2017	100,0	95,3	54,2	20,4	20,5	10,0	6,4	4,1	0,3	4,7	-	-
<i>Ahelveetodil arvatud maht (eelmise aasta hinnad)</i>												
<i>kvartaalne protsentuaalne muutus</i>												
2017 III kv	0,7	0,3	0,4	0,4	-0,1	1,2	2,2	-6,6	-	-	1,3	0,6
IV kv	0,7	0,2	0,2	0,2	1,4	0,8	2,3	1,5	-	-	2,1	1,3
2018 I kv	0,4	0,6	0,5	0,1	0,3	0,9	-0,5	0,0	-	-	-0,7	-0,3
II kv	0,4	0,6	0,2	0,4	1,2	0,8	2,2	0,7	-	-	0,6	1,1
<i>aastamuutus protsentides</i>												
2015	2,1	2,4	1,8	1,3	4,8	0,5	5,4	15,3	-	-	6,5	7,7
2016	1,9	2,3	2,0	1,9	3,9	2,9	5,6	3,6	-	-	2,9	4,1
2017	2,4	1,7	1,6	1,1	2,5	3,7	5,0	-3,6	-	-	5,2	3,9
2017 III kv	2,8	2,0	1,9	1,3	2,4	4,0	5,8	-6,0	-	-	5,9	4,2
IV kv	2,7	1,3	1,5	1,2	2,6	4,1	6,7	-6,8	-	-	6,5	3,7
2018 I kv	2,4	1,9	1,6	1,1	3,4	3,5	5,6	0,1	-	-	3,8	2,7
II kv	2,1	1,8	1,3	1,1	2,8	3,7	6,4	-4,5	-	-	3,2	2,7
<i>SKP kvartaalse protsentuaalse muutuse komponendid protsendipunktides</i>												
2017 III kv	0,7	0,3	0,2	0,1	0,0	0,1	0,1	-0,3	0,1	0,3	-	-
IV kv	0,7	0,2	0,1	0,0	0,3	0,1	0,2	0,1	-0,2	0,4	-	-
2018 I kv	0,4	0,6	0,3	0,0	0,1	0,1	0,0	0,0	0,2	-0,2	-	-
II kv	0,4	0,6	0,1	0,1	0,3	0,1	0,1	0,0	0,1	-0,2	-	-
<i>SKP protsentuaalse aastamuutuse komponendid protsendipunktides</i>												
2015	2,1	2,3	1,0	0,3	0,9	0,0	0,3	0,6	0,0	-0,2	-	-
2016	1,9	2,2	1,1	0,4	0,8	0,3	0,3	0,2	0,0	-0,4	-	-
2017	2,4	1,6	0,9	0,2	0,5	0,4	0,3	-0,2	0,0	0,8	-	-
2017 III kv	2,8	1,9	1,0	0,3	0,5	0,4	0,4	-0,3	0,1	0,9	-	-
IV kv	2,7	1,3	0,8	0,2	0,5	0,4	0,4	-0,3	-0,3	1,4	-	-
2018 I kv	2,4	1,8	0,9	0,2	0,7	0,3	0,3	0,0	0,0	0,6	-	-
II kv	2,1	1,7	0,7	0,2	0,6	0,4	0,4	-0,2	0,2	0,4	-	-

Allikad: Eurostat ja EKP arvutused.

¹ Eksport ja import hõlmavad kaupu ja teenuseid ning sisaldavad piiriülest euroalasest kaubandust.

² Sh väärisesemete soetamine miinus realiseerimine.

3. Majandusaktiivsus

3.2. Lisandväärtus tegevusala järgi

(kvartaliandmed on sesoonselt kohandatud; aastaandmed on kohandamata)

	Kogulisandväärtus (baashinnad)											Tootemaksud miinus tootmis-sub-siidiumid
	Kokku	Põllumajandus, metsandus ja kalandus	Töötlev tööstus, energia ja kommunaalteenused	Ehitus	Kaubandus, transport, majutus ja toitlustus	Teave ja teabevahetus	Finants- ja kindlustustegevus	Kinnisvara-alane tegevus	Kutsealased teenused, äritegevus, abiteenused	Avalik haldus, haridus, tervishoid ja sotsiaalkaare	Kunst, meelelahutus ja muu teenindus	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Jooksevhinnad (mld eurodes)												
2015	9 459,4	158,3	1 904,0	467,1	1 784,3	432,9	470,1	1 077,0	1 029,6	1 807,2	328,7	1 073,1
2016	9 697,5	156,0	1 958,5	484,2	1 829,8	449,3	462,2	1 100,0	1 070,0	1 853,2	334,4	1 111,9
2017	10 030,3	169,3	2 026,6	509,0	1 909,9	466,7	455,1	1 131,6	1 120,8	1 898,7	342,6	1 158,0
2017 III kv	2 523,8	42,6	511,6	128,3	480,4	117,7	114,1	284,2	282,1	476,7	86,2	290,4
IV kv	2 546,9	42,9	519,0	130,4	484,5	118,5	113,9	285,8	285,2	480,0	86,5	294,2
2018 I kv	2 564,5	42,6	517,7	133,1	488,1	120,2	114,5	288,1	289,4	483,6	87,3	297,0
II kv	2 583,9	42,0	521,0	134,9	492,8	121,1	113,4	289,9	292,4	488,9	87,5	299,9
<i>protsent lisandväärtusest</i>												
2017	100,0	1,7	20,2	5,1	19,0	4,7	4,5	11,3	11,2	18,9	3,4	-
Ahelmeetodil arvutatud maht (eelmise aasta hinnad)												
<i>kvartaalne protsentuaalne muutus</i>												
2017 III kv	0,7	0,1	1,5	0,5	0,5	1,6	-0,2	0,4	0,6	0,4	0,5	0,4
IV kv	0,7	0,2	1,3	1,1	0,7	0,4	0,1	0,3	0,8	0,3	0,1	0,6
2018 I kv	0,4	1,4	-0,7	0,9	0,7	2,0	-0,3	0,5	0,9	0,5	0,4	0,4
II kv	0,4	0,2	0,2	0,6	0,5	0,6	0,2	0,1	0,7	0,3	0,1	0,5
<i>aastamuutus protsentides</i>												
2015	1,9	-1,4	3,9	0,6	2,2	3,4	-0,2	0,6	2,8	0,9	0,7	3,4
2016	1,8	-1,9	3,1	1,3	1,6	3,4	0,2	0,6	2,6	1,5	0,9	2,9
2017	2,4	1,4	2,9	2,9	3,2	4,6	-1,0	1,3	4,0	1,1	1,2	2,5
2017 III kv	2,9	1,3	4,3	3,3	3,7	4,9	-1,0	1,5	4,4	1,2	1,5	2,4
IV kv	2,8	2,2	3,8	4,1	3,5	4,3	-0,5	1,4	4,5	1,1	1,3	2,2
2018 I kv	2,5	1,5	3,1	3,7	2,8	5,4	-0,2	1,5	3,3	1,6	1,5	1,8
II kv	2,1	1,9	2,3	3,1	2,5	4,6	-0,2	1,3	3,0	1,5	1,1	1,9
<i>lisandväärtuse kvartaalse protsentuaalse muutuse komponendid protsendipunktides</i>												
2017 III kv	0,7	0,0	0,3	0,0	0,1	0,1	0,0	0,0	0,1	0,1	0,0	-
IV kv	0,7	0,0	0,3	0,1	0,1	0,0	0,0	0,0	0,1	0,1	0,0	-
2018 I kv	0,4	0,0	-0,2	0,0	0,1	0,1	0,0	0,1	0,1	0,1	0,0	-
II kv	0,4	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	0,1	0,1	0,0	-
<i>lisandväärtuse protsentuaalse aastamuutuse komponendid protsendipunktides</i>												
2015	1,9	0,0	0,8	0,0	0,4	0,2	0,0	0,1	0,3	0,2	0,0	-
2016	1,8	0,0	0,6	0,1	0,3	0,2	0,0	0,1	0,3	0,3	0,0	-
2017	2,4	0,0	0,6	0,1	0,6	0,2	0,0	0,1	0,4	0,2	0,0	-
2017 III kv	2,9	0,0	0,9	0,2	0,7	0,2	0,0	0,2	0,5	0,2	0,1	-
IV kv	2,8	0,0	0,8	0,2	0,7	0,2	0,0	0,2	0,5	0,2	0,0	-
2018 I kv	2,5	0,0	0,6	0,2	0,5	0,3	0,0	0,2	0,4	0,3	0,1	-
II kv	2,1	0,0	0,5	0,2	0,5	0,2	0,0	0,1	0,3	0,3	0,0	-

Allikad: Eurostat ja EKP arvutused.

3. Majandusaktiivsus

3.3. Tööhõive¹

(kvartaliandmed on sesoonselt kohandatud; aastaandmed on kohandamata)

	Kokku	Tööhõivevorm		Majandustegevus									
		Töötajad	Füüsilisest isikust ettevõtjad	Põllumajandus, metsandus ja kalandus	Töötlev tööstus, energia ja kommunaalteenused	Ehitus	Kaubandus, transport, majutus ja toitlustus	Teave ja teabevahetus	Finants- ja kindlustustegevus	Kinnisvaraalaane tegevus	Kutsealased teenused, äritegevus, abiteenused	Avalik haldus, haridus, tervishoid ja sotsiaalkaotuskanne	Kunst, meelelahutus ja muu teenindus
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Hõivatud isikud													
<i>protsent hõivatute koguarvust</i>													
2015	100,0	85,2	14,8	3,3	14,9	6,0	24,9	2,7	2,6	1,0	13,3	24,3	7,0
2016	100,0	85,4	14,6	3,3	14,8	5,9	24,9	2,8	2,6	1,0	13,5	24,3	7,0
2017	100,0	85,7	14,3	3,2	14,7	5,9	24,9	2,8	2,5	1,0	13,7	24,2	7,0
<i>aastamuutus protsentides</i>													
2015	1,0	1,3	-0,3	-1,1	0,1	0,1	1,4	1,5	-0,4	1,1	2,8	1,1	0,6
2016	1,4	1,6	-0,2	-0,1	0,8	-0,2	1,6	2,9	0,0	2,0	2,8	1,4	0,8
2017	1,6	2,0	-0,5	-0,3	1,2	1,8	1,7	3,1	-1,2	1,3	3,1	1,3	1,4
2017 III kv	1,7	2,1	-0,5	-1,2	1,4	2,0	1,8	2,9	-1,3	1,2	3,1	1,3	2,1
IV kv	1,6	2,0	-0,5	-1,0	1,4	2,6	1,5	3,1	-1,6	1,7	3,4	1,3	1,1
2018 I kv	1,5	1,9	-0,7	-0,7	1,5	2,1	1,5	2,7	-1,0	2,0	3,2	1,3	0,6
II kv	1,5	1,8	-0,5	-0,4	1,5	2,4	1,2	2,5	-0,8	1,8	3,1	1,2	0,6
Töötatud tunnid													
<i>protsent töötatud tundide koguarvust</i>													
2015	100,0	80,3	19,7	4,4	15,4	6,7	25,7	2,9	2,7	1,0	13,0	21,9	6,2
2016	100,0	80,6	19,4	4,3	15,4	6,6	25,8	2,9	2,7	1,0	13,2	21,9	6,2
2017	100,0	81,0	19,0	4,2	15,3	6,7	25,8	3,0	2,6	1,0	13,4	21,8	6,2
<i>aastane muutus protsentides</i>													
2015	1,2	1,4	0,1	-0,4	0,5	0,6	1,1	2,7	-0,2	1,4	2,9	1,2	1,1
2016	1,5	1,8	0,1	-0,2	0,9	0,1	1,7	2,5	0,7	2,4	3,0	1,4	1,0
2017	1,3	1,9	-0,9	-1,1	1,2	1,9	1,4	3,0	-1,5	1,6	3,0	1,1	0,8
2017 III kv	1,8	2,3	-0,5	-1,1	1,8	2,2	2,0	3,0	-1,2	1,1	3,4	1,2	1,6
IV kv	1,8	2,4	-0,7	-0,7	2,1	3,6	1,5	3,0	-1,8	3,0	3,6	1,3	0,5
2018 I kv	1,4	2,0	-1,0	-0,9	1,7	2,1	1,2	2,4	-1,1	2,5	3,2	1,2	0,2
II kv	1,7	2,3	-0,7	-0,1	1,9	2,5	1,2	2,9	-0,4	1,4	3,6	1,5	1,1
Töötatud tundide arv hõivatu kohta													
<i>aastamuutus protsentides</i>													
2015	0,1	0,2	0,4	0,7	0,4	0,5	-0,3	1,1	0,1	0,2	0,2	0,0	0,5
2016	0,1	0,2	0,2	-0,1	0,1	0,3	0,1	-0,3	0,7	0,4	0,2	0,0	0,2
2017	-0,3	-0,1	-0,4	-0,8	0,0	0,0	-0,4	-0,2	-0,3	0,3	-0,1	-0,3	-0,6
2017 III kv	0,1	0,2	0,0	0,0	0,4	0,2	0,1	0,1	0,1	-0,1	0,3	-0,1	-0,5
IV kv	0,1	0,4	-0,2	0,3	0,6	1,0	0,0	-0,1	-0,2	1,3	0,2	0,0	-0,6
2018 I kv	-0,1	0,1	-0,3	-0,3	0,2	0,0	-0,2	-0,3	-0,1	0,5	0,0	-0,1	-0,4
II kv	0,3	0,5	-0,3	0,4	0,4	0,1	0,0	0,4	0,4	-0,4	0,5	0,3	0,5

Allikad: Eurostat ja EKP arvutused.

¹ Tööhõive andmed põhinevad ESA 2010-l.

3. Majandusaktiivsus

3.4. Töäjõud, tööpuudus ja vabad töökohad

(sesoonselt kohandatud, kui ei ole märgitud teisiti)

	Töäjõud, miljonites ¹	Vaeghõive, protsentides töäjõust ¹	Tööpuudus											Vabade töökohade määr ²
			Kokku		Pikaajaline tööpuudus, protsentides töäjõust ¹	Vanuse alusel				Soo alusel				
			Miljonites	Prot-sentides töäjõust		Täiskasvanud		Noored		Mehed		Naised		
						Miljonites	Prot-sentides töäjõust	Miljonites	Prot-sentides töäjõust	Miljonites	Prot-sentides töäjõust	Miljonites	Prot-sentides töäjõust	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	
Protsent kogusummast 2016. aastal			100,0		81,7		18,3		52,2		47,8			
2015	160,717	4,6	17,469	10,9	5,6	14,304	9,8	3,165	22,3	9,262	10,7	8,207	11,1	1,5
2016	162,012	4,3	16,254	10,0	5,0	13,289	9,0	2,964	20,9	8,483	9,7	7,771	10,4	1,7
2017	162,636	4,1	14,763	9,1	4,4	12,094	8,1	2,669	18,8	7,636	8,7	7,127	9,5	1,9
2017 III kv	163,319	4,0	14,602	9,0	4,2	11,962	8,0	2,640	18,5	7,568	8,6	7,034	9,3	1,9
IV kv	163,108	3,9	14,205	8,7	4,2	11,645	7,8	2,560	17,9	7,326	8,4	6,879	9,1	2,0
2018 I kv	162,582	4,0	13,957	8,6	4,2	11,461	7,7	2,496	17,5	7,205	8,2	6,753	9,0	2,1
II kv	.	.	13,519	8,3	.	11,107	7,5	2,412	16,9	6,973	7,9	6,546	8,7	2,1
2018 veebr	-	-	13,956	8,6	-	11,443	7,7	2,513	17,6	7,223	8,2	6,733	8,9	-
märts	-	-	13,814	8,5	-	11,355	7,6	2,459	17,2	7,124	8,1	6,691	8,9	-
apr	-	-	13,661	8,4	-	11,216	7,5	2,445	17,1	7,056	8,0	6,605	8,7	-
mai	-	-	13,442	8,2	-	11,046	7,4	2,396	16,8	6,930	7,9	6,512	8,6	-
juuni	-	-	13,454	8,2	-	11,060	7,4	2,394	16,8	6,933	7,9	6,521	8,6	-
juuli	-	-	13,381	8,2	-	11,017	7,4	2,365	16,6	6,916	7,9	6,466	8,5	-

Allikad: Eurostat ja EKP arvutused.

¹ Sesoonselt kohandamata.

² Vabade töökohade määr võrdub vabade töökohade arvu ning hõivatud töökohade arvu ja vabade töökohade arvu summa jagatisega ning seda väljendatakse protsentides.

3.5. Lühiajaline ettevõtlusstatistika

	Tööstustoodang						Ehitus-sektori toodang	EKP näitaja tööstuse uute tellimuste kohta	Jaemüük				Uute sõidautode registreerimine
	Kokku (v.a ehitus)	Tööstuse põhirühmad							Kokku	Toiduained, joogid, tubakatooted	Muud kaubad (v.a toiduained)	Kütus	
		Töötlev tööstus	Vahe-kaubad	Kapitali-kaubad	Tarbe-kaubad	Energia							
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
Protsent kogusummast 2015. aastal	100,0	88,7	32,1	34,5	21,8	11,6	100,0	100,0	100,0	40,4	52,5	7,1	100,0
aastane protsentuaalne muutus													
2015	2,6	2,9	1,4	7,0	2,2	0,7	-0,6	3,4	2,9	1,6	4,0	2,7	8,8
2016	1,6	1,8	1,8	1,9	1,7	0,5	3,1	0,5	1,6	1,0	2,1	1,4	7,2
2017	3,0	3,2	3,7	3,9	1,4	1,3	2,9	7,9	2,3	1,4	3,3	0,9	5,6
2017 III kv	4,1	4,4	4,7	6,0	1,7	1,4	2,8	8,8	2,6	1,3	4,2	0,4	5,5
IV kv	4,1	4,8	5,4	6,1	2,2	-0,5	2,8	9,5	2,1	0,9	3,1	0,1	6,3
2018 I kv	3,2	3,5	3,1	4,4	2,5	0,9	2,6	6,5	1,6	1,5	1,9	0,1	5,3
II kv	2,2	2,7	1,7	4,2	2,1	-2,3	2,5	4,1	1,6	1,1	2,2	0,6	3,2
2018 veebr	2,7	2,3	2,6	2,0	2,0	5,1	0,0	5,7	1,8	1,9	1,9	0,7	4,8
märts	3,2	2,4	1,7	3,0	2,3	8,9	0,9	4,5	1,7	2,5	1,0	0,7	4,8
apr	1,7	2,0	0,8	4,1	1,0	-1,6	1,4	4,1	1,6	-0,4	3,5	0,6	2,7
mai	2,6	3,1	2,5	4,0	3,0	-2,0	2,0	4,4	1,7	2,0	1,8	0,2	2,8
juuni	2,3	2,9	1,7	4,5	2,1	-3,4	2,6	3,6	1,5	1,8	1,3	1,0	3,9
juuli	-0,1	0,2	-0,1	1,4	-0,7	-2,1	.	.	1,1	1,4	0,9	1,3	.
protsentuaalne muutus võrreldes eelmise kuuga (sesoonselt kohandatud)													
2018 veebr	-0,8	-1,9	-0,8	-3,5	-1,1	7,0	-0,7	-0,6	0,3	1,1	-0,3	0,9	-0,7
märts	0,4	0,5	-0,2	-0,7	1,5	0,8	-0,2	-0,7	0,6	0,8	0,0	-0,1	-0,1
apr	-0,8	-0,2	-0,7	2,3	-1,6	-5,9	1,4	-0,5	-0,2	-1,4	1,7	-0,2	-1,9
mai	1,4	1,5	1,7	0,7	2,8	0,3	0,3	1,7	0,3	1,3	-0,8	0,7	2,2
juuni	-0,8	-0,8	-0,5	-1,9	-1,1	-0,2	0,2	-1,3	0,3	0,5	-0,2	0,8	-0,6
juuli	-0,8	-0,7	-0,8	0,8	-1,3	0,7	.	.	-0,2	-0,6	0,4	-0,7	.

Allikad: Eurostat, EKP arvutused, EKP eksperimentaalstatistika (veerg 8) ja Euroopa Autotootjate Ühendus (veerg 13).

3. Majandusaktiivsus

3.6. Arvamusküsitlused (sesoonselt kohandatud)

	Euroopa Komisjoni ettevõtlus- ja tarbijauuringud (protsentide saldo, kui ei ole märgitud teisiti)							Ostujuhtide uuringud (hajuvusindeksid)				
	Majanduses valitseva meeleolu näitaja (pikaajaline keskmine = 100)	Töötlev tööstus		Tarbijate kindlustun- de näitaja	Ehitus- sektori kindlustun- de näitaja	Jae- müügi- sektori kindlustun- de näitaja	Teenindussektor		Töötleva tööstuse ostujuhtide indeks	Töötleva tööstuse toodang	Teenindus- sektori äritegevus	Too- dangu liitindeks
		Tööstus- sektori kindlustun- de näitaja	Tootmis- võimsuse rakendus- aste prot- sentides				Teenin- dussektori kindlustun- de näitaja	Tootmis- võimsuse rakendus- aste prot- sentides				
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1999-2014	99,8	-5,8	80,7	-12,7	-14,5	-9,5	6,9	-	51,1	52,4	52,9	52,7
2015	103,8	-2,8	81,3	-6,2	-22,4	1,0	8,7	88,5	52,2	53,4	54,0	53,8
2016	104,2	-2,6	81,8	-7,7	-16,4	0,3	10,6	89,0	52,5	53,6	53,1	53,3
2017	110,8	5,0	83,3	-2,5	-4,0	2,1	14,1	89,9	57,4	58,5	55,6	56,4
2017 III kv	111,8	6,1	83,7	-1,5	-2,2	1,9	14,5	90,1	57,4	58,0	55,3	56,0
IV kv	114,3	8,9	84,2	-0,2	1,7	3,9	16,1	90,1	59,7	60,7	56,0	57,2
2018 I kv	114,0	8,5	84,4	0,5	4,7	2,8	16,3	90,3	58,2	58,9	56,4	57,0
II kv	112,5	7,0	84,2	0,0	5,8	0,3	14,5	90,4	55,6	55,1	54,5	54,7
2018 märts	112,8	7,0	-	0,1	5,2	0,8	16,0	-	56,6	55,9	54,9	55,2
apr	112,7	7,3	84,3	0,3	4,6	-0,7	14,7	90,2	56,2	56,2	54,7	55,1
mai	112,5	6,9	-	0,2	7,1	0,7	14,4	-	55,5	54,8	53,8	54,1
juuni	112,3	6,9	-	-0,6	5,6	0,7	14,4	-	54,9	54,2	55,2	54,9
juuli	112,1	5,8	84,1	-0,5	5,4	0,3	15,3	90,6	55,1	54,4	54,2	54,3
aug	111,6	5,5	-	-1,9	6,4	1,7	14,7	-	54,6	54,7	54,4	54,5

Allikad: Euroopa Komisjoni majandus- ja rahandusküsimuste peadirektoraat (veerud 1–8) ja Markit (veerud 9–12).

3.7. Kodumajapidamiste ja mittefinantsettevõtete koondkontod (jooksehinna, kui ei ole märgitud teisiti; sesoonselt kohandamata)

	Kodumajapidamised							Mittefinantsettevõtted					
	Säästu- määr (bruto) ¹	Võla suht- arv	Reaalne kasutatav kogutulu	Finants- investeeri- gud	Mittefinants- investeeri- gud (bruto)	Neto- väärtus ²	Elu- aseme- vara	Kasumi- osa ³	Säästu- määr (neto)	Võla suhtarv ⁴	Finants- investeeri- gud	Mittefinants- investeeri- gud (bruto)	Finant- seeri- mine
	Kohandatud kasutatava kogu- tulu protsent		Aastane muutus protsentides					Netolisandväärtu- se protsent	Protsent SKPst	Aastane muutus protsentides			
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
2015	12,5	94,1	1,6	2,0	1,4	3,0	1,8	33,9	7,2	136,0	4,6	9,3	2,5
2016	12,2	94,2	1,9	2,0	6,0	3,4	2,7	33,0	8,0	136,7	3,8	1,6	2,0
2017	12,0	94,0	1,3	2,0	6,7	5,0	5,5	33,9	7,7	133,8	3,6	7,0	2,0
2017 II kv	12,0	94,1	1,1	2,0	5,0	4,4	3,8	33,5	7,3	135,3	4,2	10,0	2,4
III kv	11,9	94,0	1,6	2,0	6,5	4,7	4,7	33,7	7,4	134,0	4,2	3,7	2,4
IV kv	12,0	94,0	1,5	2,0	6,5	5,0	5,5	33,9	7,7	133,8	3,6	3,6	2,0
2018 I kv	12,0	93,7	1,9	1,9	5,7	4,6	5,8	33,9	7,8	133,7	2,8	1,6	1,4

Allikad: EKP ja Eurostat.

¹ Andmed põhinevad nii säästude kui ka kasutatava kogutulu nelja kvartali kumuleeritud summadel (kohandatud kodumajapidamiste netovara muutusega pensionifondide reservis).

² Finantsvarad (ilma finantskohustusteta) ja mittefinantsvarad. Mittefinantsvarad koosnevad peamiselt eluasemevarast (elamud ja maa). Need hõlmavad ka kodumajapidamiste sektorisse liigitatud juriidilise isiku õiguse üksteise mittefinantsvarasid.

³ Kasumiosa arvutamisel kasutatakse ettevõtlustulu, mis on laias laastus samaväärne ettevõtete raamatupidamises kajastatava jooksva kasumiga.

⁴ Põhineb laenude, võlaväärtpaberite, kaubanduskrediidi ja pensioniskeemi kohustuste bilansilisel jäägil.

3. Majandusaktiivsus

3.8. Euroala maksebilanss, jooksev- ja kapitalikontod

(mld eurodes; sesoonselt kohandatud, kui ei ole märgitud teisiti; tehingud)

	Jooksevkonto											Kapitalikonto ¹	
	Kokku			Kaubad		Teenused		Esmane tulu		Teisene tulu		Kreedit	Deebet
	Kreedit	Deebet	Neto-summa	Kreedit	Deebet	Kreedit	Deebet	Kreedit	Deebet	Kreedit	Deebet		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
2017 III kv	988,9	873,2	115,7	575,6	482,9	214,5	186,3	171,9	138,5	26,9	65,4	7,1	8,4
IV kv	996,3	893,9	102,4	590,1	496,3	218,0	190,2	160,1	144,8	28,0	62,5	12,1	10,4
2018 I kv	985,5	874,4	111,1	579,7	489,2	213,5	186,1	164,0	139,5	28,3	59,6	9,1	6,4
II kv	987,1	909,9	77,2	578,4	511,6	215,5	187,9	166,6	148,9	26,6	61,5	7,3	6,1
2018 jaan	328,1	291,9	36,3	197,1	166,5	71,1	61,6	50,8	44,7	9,2	19,1	3,0	1,9
veebr	327,1	288,3	38,8	190,7	161,2	70,6	61,6	56,9	48,3	8,9	17,2	2,2	1,6
märts	330,2	294,2	36,0	191,9	161,5	71,8	62,9	56,3	46,4	10,2	23,3	3,9	2,9
apr	328,7	299,4	29,3	189,9	168,2	72,1	62,4	57,6	48,8	9,1	20,0	2,1	2,0
mai	329,1	304,7	24,4	192,2	170,4	72,3	63,4	55,5	52,1	9,0	18,9	2,3	2,1
juuni	329,3	305,7	23,5	196,2	173,0	71,1	62,2	53,5	48,0	8,5	22,6	2,9	1,9
<i>12 kuu kumulatiivsed tehingud</i>													
2018 juuni	3 957,7	3 551,4	406,3	2 323,7	1 980,0	861,5	750,6	662,5	571,8	109,9	249,0	35,6	31,2
<i>12 kuu kumulatiivsed tehingud protsendina SKPst</i>													
2018 juuni	34,7	31,2	3,6	20,4	17,4	7,6	6,6	5,8	5,0	1,0	2,2	0,3	0,3

¹ Kapitalikonto ei ole sesoonselt kohandatud.

3.9. Euroala väliskaubandus¹, maksumus ja maht tootegruppide kaupa²

(sesoonselt kohandatud, kui ei ole märgitud teisiti)

	Kokku (sesoonselt kohandamata)		Eksport (FOB)				Import (CIF)						
	Eksport	Import	Kokku			Memokirje: töötlev tööstus	Kokku			Memokirjed:			
			Vahekaubad	Kapitali-kaubad	Tarbe-kaubad		Vahekaubad	Kapitali-kaubad	Tarbe-kaubad	Töötlev tööstus	Nafta		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
<i>Maksumus (mld eurodes; veergude 1 ja 2 aastane protsentuaalne muutus)</i>													
2017 III kv	6,0	8,0	546,8	257,0	114,6	164,1	459,7	485,9	272,9	81,0	123,1	355,1	48,5
IV kv	6,1	7,7	561,7	268,2	116,0	167,0	471,3	501,2	285,2	81,4	125,5	360,7	58,7
2018 I kv	2,1	1,9	560,7	269,7	113,5	168,1	469,5	503,6	291,1	81,1	123,4	356,8	65,0
II kv	4,2	5,7	566,0	.	.	.	472,6	514,6	.	.	.	361,0	.
2018 jaan	9,1	6,2	190,3	92,8	38,2	56,6	158,8	170,9	98,7	27,7	41,7	120,7	23,1
veebr	1,8	1,7	183,9	88,6	37,4	54,7	153,9	165,8	96,3	26,1	40,2	117,4	21,5
märts	-3,2	-2,0	186,5	88,3	38,0	56,8	156,8	166,9	96,0	27,3	41,4	118,7	20,3
apr	8,2	8,5	187,4	88,7	39,2	55,4	156,6	169,7	98,6	26,0	42,5	119,6	21,1
mai	-0,9	0,6	187,8	89,9	38,0	55,0	157,4	170,9	99,3	26,5	41,9	121,7	21,4
juuni	5,7	8,5	190,8	.	.	.	158,5	174,0	.	.	.	119,7	.
<i>Mahuindeksid (2000 = 100; veergude 1 ja 2 aastane protsentuaalne muutus)</i>													
2017 III kv	3,7	3,4	123,7	121,8	124,8	127,9	124,0	114,2	113,9	115,8	114,1	117,9	100,2
IV kv	4,4	4,1	126,3	125,8	125,8	130,2	126,8	114,8	114,7	113,3	115,7	118,5	105,9
2018 I kv	2,3	1,9	125,7	125,4	123,1	131,6	126,2	114,2	114,7	112,3	114,8	117,0	110,3
II kv
2017 dets	-0,3	0,0	128,8	127,6	130,2	132,6	129,9	114,0	115,1	106,9	114,3	117,4	111,2
2018 jaan	8,6	5,1	127,5	129,0	123,5	132,6	127,7	114,6	115,4	112,4	114,7	117,2	114,1
veebr	2,2	2,4	124,1	124,0	122,1	128,3	124,3	113,5	114,4	110,6	112,8	116,3	110,4
märts	-2,5	-1,5	125,7	123,2	123,6	133,8	126,5	114,4	114,4	114,0	116,9	117,5	106,3
apr	8,2	7,4	125,8	123,2	127,2	130,1	125,9	114,7	115,8	106,4	118,8	117,2	104,6
mai	-1,3	-2,0	125,3	124,3	123,3	127,5	126,1	115,3	115,1	111,6	117,9	120,2	99,6

Allikad: EKP ja Eurostat.

¹ EKP maksebilansi kaupade (tabel 3.8) ja Eurostati kaubavahetuse (tabel 3.9) andmete erinevused tulenevad eelkõige erinevatest määratlustest.

² Kaubagrupid vastavalt üldiste majanduskategooriate liigitusele.

4. Hinnad ja kulud

4.1. Ühtlustatud tarbijahinnaindeks¹

(aastane muutus protsentides, kui ei ole märgitud teisiti)

	Kokku					Kokku (sesoonselt kohandatud; muutus protsentides võrreldes eelmise perioodiga) ²						Memokirje: reguleeritud hinnad	
	Indeks: 2015 = 100	Kokku		Kaubad	Teenused	Kokku	Töödeldud toiduained	Töötlemata toiduained	Tööstuskaubad, v.a energia	Energia (sesoonselt kohandamata)	Teenused	ÜTHI kokku, v.a reguleeritud hinnad	Reguleeritud hinnad
		Kokku (v.a toiduained ja energia)											
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
Protsent kogusummast 2018. aastal	100,0	100,0	70,7	55,6	44,4	100,0	12,1	7,5	26,3	9,7	44,4	86,6	13,4
2015	100,0	0,0	0,8	-0,8	1,2	-	-	-	-	-	-	-0,1	1,0
2016	100,2	0,2	0,9	-0,4	1,1	-	-	-	-	-	-	0,2	0,3
2017	101,8	1,5	1,0	1,7	1,4	-	-	-	-	-	-	1,6	1,0
2017 III kv	101,8	1,4	1,2	1,4	1,5	0,2	0,7	0,3	0,1	-0,9	0,3	1,5	1,1
IV kv	102,4	1,4	0,9	1,6	1,2	0,5	0,5	1,1	0,1	2,6	0,1	1,5	1,2
2018 I kv	102,3	1,3	1,0	1,2	1,3	0,5	0,7	0,1	0,1	1,9	0,5	1,2	1,9
II kv	103,7	1,7	0,9	2,0	1,3	0,5	0,8	0,7	0,0	1,9	0,5	1,7	1,6
2018 märts	103,0	1,3	1,0	1,2	1,5	0,1	0,7	0,1	-0,1	-0,8	0,3	1,2	2,0
apr	103,3	1,3	0,8	1,4	1,0	0,1	0,3	0,2	0,0	0,8	0,0	1,2	1,6
mai	103,8	1,9	1,1	2,1	1,6	0,4	0,0	0,7	0,0	2,2	0,3	1,9	1,6
juuni	104,0	2,0	0,9	2,5	1,3	0,2	0,2	0,1	0,1	0,9	0,0	2,0	1,6
juuli	103,6	2,1	1,1	2,8	1,4	0,2	0,1	0,0	0,1	0,7	0,2	2,1	2,4
aug ³	103,8	2,0	1,0	.	1,3	0,1	0,2	0,4	0,0	0,4	0,0	.	.

	Kaubad						Teenused					
	Toiduained (sh alkohoolsed joogid ja tubakatooted)			Tööstuskaubad			Elamumajandus	Transport	Side	Vaba aja ja isikliku tegevusega seotud teenused	Muud teenused	
	Kokku	Töödeldud toiduained	Töötlemata toiduained	Kokku	Tööstuskaubad, v.a energia	Energia						Üür
14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	
Protsent kogusummast 2018. aastal	19,6	12,1	7,5	36,0	26,3	9,7	10,6	6,4	7,3	3,2	15,3	8,1
2015	1,0	0,6	1,6	-1,8	0,3	-6,8	1,2	1,1	1,3	-0,8	1,5	1,2
2016	0,9	0,6	1,4	-1,1	0,4	-5,1	1,1	1,1	0,8	0,0	1,4	1,2
2017	1,8	1,6	2,2	1,6	0,4	4,9	1,3	1,2	2,1	-1,5	2,1	0,7
2017 III kv	1,6	2,0	0,9	1,3	0,5	3,4	1,3	1,2	2,3	-1,8	2,4	0,8
IV kv	2,2	2,1	2,3	1,3	0,4	3,5	1,2	1,2	1,7	-1,7	2,0	0,4
2018 I kv	1,7	2,6	0,3	0,9	0,5	2,1	1,3	1,3	1,7	-1,0	1,8	1,2
II kv	2,6	2,7	2,3	1,7	0,3	5,5	1,2	1,2	1,3	-0,7	1,8	1,3
2018 märts	2,1	2,9	0,8	0,7	0,2	2,0	1,3	1,3	1,9	-0,9	2,1	1,2
apr	2,4	3,0	1,5	0,9	0,3	2,6	1,3	1,3	0,8	-0,7	1,2	1,2
mai	2,5	2,6	2,4	1,8	0,3	6,1	1,3	1,3	1,7	-0,6	2,5	1,3
juuni	2,7	2,6	2,9	2,4	0,4	8,0	1,1	1,0	1,5	-0,8	1,7	1,3
juuli	2,5	2,4	2,6	2,9	0,5	9,5	1,1	1,1	1,3	-0,6	2,1	1,4
aug ³	2,5	2,4	2,5	.	0,3	9,2

Allikad: Eurostat ja EKP arvutused

¹ Andmed viitavad euroala muutuvale koosseisule.

² 2016. aasta mais hakkas EKP avaldama täiustatud sesoonselt kohandatud euroala ÜTHI aegridu. Muutusi sesoonse kohandamise lähenemises on lähemalt kirjeldatud EKP majandusülevaate 3/2016 infokastis 1 (<https://www.ecb.europa.eu/pub/pdf/ecbu/eb201603.en.pdf>).

³ Hinnang, mis põhineb liikmesriikide esialgsel andmel, samuti esmasel teabel energiahindade kohta.

4. Hinnad ja kulud

4.2. Tööstustoodangu, ehituse ja kinnisvara hinnad

(aastane muutus protsentides, kui ei ole märgitud teisiti)

	Tööstustoodangu tootjahinnad (v.a ehitus) ¹										Ehitus	Elamu- kinnisvara hinnad ²	Ärikinnis- vara hindade eksperi- mentaalne näitaja ²
	Kokku (indeks: 2015 = 100)	Kokku		Tööstus, v.a ehitus ja energia						Energia			
		Töötlev tööstus	Kokku	Vahe- kaubad	Kapitali- kaubad	Tarbekaubad							
						Kokku	Toiduained, joogid, tubaka- tooted	Muud kaubad (v.a toidu- ained)					
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
Protsent kogusummast 2015. aastal	100,0	100,0	77,3	72,1	28,9	20,7	22,5	16,5	5,9	27,9			
2015	100,0	-2,6	-2,3	-0,5	-1,2	0,7	-0,6	-0,9	0,2	-8,7	0,4	1,7	2,3
2016	97,8	-2,2	-1,4	-0,5	-1,6	0,4	0,0	0,0	0,0	-6,9	0,6	3,4	5,0
2017	100,8	3,1	3,0	2,1	3,2	0,9	1,9	2,7	0,2	5,9	2,1	3,7	5,1
2017 III kv	100,5	2,4	2,7	2,1	3,0	1,0	2,2	3,1	0,2	3,3	1,9	3,7	5,7
IV kv	101,7	2,5	2,5	2,0	3,2	0,9	1,6	2,0	0,3	3,8	2,4	3,9	6,6
2018 I kv	102,5	1,8	1,7	1,6	2,4	1,0	0,9	1,1	0,5	2,2	2,3	4,3	.
II kv	103,2	2,8	2,7	1,4	2,5	1,0	0,4	0,2	0,5	6,9	.	.	.
2018 veebr	102,5	1,7	1,4	1,6	2,4	1,0	0,8	1,0	0,5	1,9	-	-	-
märts	102,5	2,0	1,7	1,4	2,2	1,0	0,9	1,2	0,5	3,6	-	-	-
apr	102,5	1,9	1,8	1,3	2,1	1,0	0,5	0,4	0,4	3,5	-	-	-
mai	103,3	3,0	2,9	1,4	2,4	1,0	0,4	0,1	0,5	7,7	-	-	-
juuni	103,7	3,6	3,4	1,6	3,0	1,1	0,2	0,0	0,5	9,5	-	-	-
juuli	104,1	4,0	3,4	1,7	3,2	1,1	0,1	-0,3	0,6	10,7	-	-	-

Allikad: Eurostat, EKP arvutused ning MSCI andmetel ja riikide allikatel põhinevad EKP arvutused (veerg 13).

¹ Üksnes siseturu müük.

² Eksperimentaalsed andmed, mis põhinevad ühtlustamata allikatel (vt täpsemalt https://www.ecb.europa.eu/stats/ecb_statistics/governance_and_quality_framework/html/experimental-data.en.html).

4.3. Toormehinnad ja sisemajanduse koguprodukti deflaatorid

(aastane muutus protsentides, kui ei ole märgitud teisiti)

	SKP deflaatorid								Naftahind (eurot barrel)	Toorme (v.a energia) hinnad (eurodes)					
	Kokku (se- soonselt kohanda- tud; indeks 2010 = 100)	Kokku	Sisenõudlus				Ekspord ¹	Import ¹		Impordiga kaalutud ²			Kasutusega kaalutud ²		
			Kokku	Era- tarbi- mine	Valit- semis- sektori tarbi- mine	Kapitali kogumahu- tus põhivarasse				Kokku	Toidu- ained	Muud kaubad (v.a toidu- ained)	Kokku	Toidu- ained	Muud kaubad (v.a toidu- ained)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	
Protsent kogusummast									100,0	45,4	54,6	100,0	50,4	49,6	
2015	106,0	1,4	0,4	0,3	0,5	0,8	0,4	-1,9	47,1	0,0	4,2	-4,5	2,9	7,0	-2,7
2016	106,8	0,7	0,4	0,3	0,4	0,7	-1,4	-2,4	39,9	-3,7	-4,0	-3,3	-7,4	-10,4	-3,0
2017	107,9	1,1	1,5	1,5	1,3	1,5	1,8	2,9	48,1	5,9	-3,5	16,4	5,5	-3,2	17,5
2017 III kv	108,2	1,3	1,6	1,4	1,3	1,5	1,4	2,0	44,0	2,0	-7,4	12,3	2,7	-5,7	13,5
IV kv	108,5	1,3	1,6	1,4	1,5	1,6	1,2	1,8	52,2	-2,5	-9,5	4,6	0,0	-5,2	6,3
2018 I kv	108,8	1,5	1,4	1,2	1,4	1,7	0,4	0,3	54,6	-8,9	-14,5	-3,6	-7,6	-12,6	-1,9
II kv	109,3	1,4	1,6	1,5	1,8	1,9	1,1	1,6	62,6	1,6	-6,5	9,6	1,2	-7,1	10,9
2018 märts	-	-	-	-	-	-	-	-	53,9	-9,3	-12,8	-6,0	-8,8	-12,3	-4,8
apr	-	-	-	-	-	-	-	-	58,4	-4,9	-10,2	0,1	-5,2	-11,1	1,5
mai	-	-	-	-	-	-	-	-	64,9	3,9	-4,8	12,6	3,2	-5,8	13,8
juuni	-	-	-	-	-	-	-	-	64,4	6,2	-4,6	17,0	5,8	-4,2	18,0
juuli	-	-	-	-	-	-	-	-	63,7	1,6	-6,3	9,7	2,5	-4,4	11,2
aug	-	-	-	-	-	-	-	-	63,3	2,6	-1,8	6,5	4,8	1,9	8,1

Allikad: Eurostat, EKP arvutused ja Thomson Reuters (veerg 9).

¹ Ekspordi ja impordi deflaatorid viitavad kaupadele ja teenustele ning sisaldavad piirilest kaubavahetust euroalal.

² Impordiga kaalutud: kaalutud aastate 2009–2011 keskmise impordi struktuuriga; kasutusega kaalutud: kaalutud aastate 2009–2011 keskmise sisenõudluse struktuuriga.

4. Hinnad ja kulud

4.4. Hindadega seotud arvamusküsitlused (sesoonselt kohandatud)

	Euroopa Komisjoni ettevõtlus- ja tarbijauuringud (protsentuaalsed erinevused)					Ostujuhtide uuringud (hajuvusindeksid)				
	Müügihinna ootused (järgmiseks kolmeks kuuks)				Tarbijahindade suundumused viimase 12 kuu jooksul	Sisendihinnad		Müügihinnad		
	Töötlev tööstus	Jaekaubandus	Teenused	Ehitus		Töötlev tööstus	Teenused	Töötlev tööstus	Teenused	
1	2	3	4	5	6	7	8	9		
1999-2014	4,4	-	-	-3,1	33,5	57,2	56,5	-	49,8	
2015	-3,1	3,1	2,3	-13,2	-0,2	48,9	53,5	49,6	49,0	
2016	-1,0	2,2	4,1	-7,2	0,2	49,8	53,9	49,3	49,6	
2017	8,7	5,0	6,7	2,6	12,3	64,6	56,3	55,1	51,6	
2017 III kv	8,1	4,3	6,6	3,4	10,4	60,4	55,7	54,4	51,4	
IV kv	10,9	7,1	8,2	8,2	13,8	67,9	56,9	56,3	52,1	
2018 I kv	12,5	6,7	8,9	10,9	17,4	68,4	57,2	57,9	52,9	
II kv	9,8	6,7	9,0	12,2	18,5	65,6	57,6	56,5	52,3	
2018 märts	11,9	6,4	8,3	11,8	16,5	65,8	56,3	57,3	52,1	
apr	9,9	6,1	9,0	9,8	16,3	63,9	56,5	57,5	51,8	
mai	9,3	7,3	9,0	14,3	18,0	65,3	57,6	56,4	52,0	
juuni	10,1	6,8	9,0	12,5	21,1	67,6	58,6	55,7	53,2	
juuli	9,6	6,8	9,0	12,3	20,7	66,6	57,9	55,6	53,0	
aug	10,3	7,8	9,2	13,0	19,6	65,3	58,1	55,1	52,7	

Allikad: Euroopa Komisjoni majanduse ja rahapoliitika peadirektoraat ja Markit.

4.5. Tööjõukulu indeksid

(aastane muutus protsentides, kui ei ole märgitud teisiti)

	Kokku (indeks: 2012 = 100)	Kokku	Komponentide järgi		Tegevuse järgi		Memokirje: kollektiivlepinguga määratud palga näitaja ¹
			Palk	Tööandja poolt tasutud sotsiaal- kindlustusmaksed	Ettevõtlussektor	Peamiselt muud sektorid kui ettevõtlussektor	
	1	2	3	4	5	6	7
Protsent kogusummast 2012. aastal	100,0	100,0	74,6	25,4	69,3	30,7	
2015	104,3	1,6	2,0	0,7	1,6	1,6	1,5
2016	105,8	1,5	1,5	1,6	1,4	1,6	1,4
2017	107,5	1,6	1,7	1,2	1,7	1,4	1,5
2017 III kv	104,2	1,6	1,6	1,4	1,8	1,0	1,5
IV kv	114,0	1,4	1,5	0,8	1,6	0,9	1,5
2018 I kv	102,5	2,0	1,8	2,6	2,4	1,1	1,7
II kv	2,2

Allikad: Eurostat ja EKP arvutused.

¹ Eksperimentaalsed andmed, mis põhinevad ühtlustamata allikatel (vt täpsemalt https://www.ecb.europa.eu/stats/ecb_statistics/governance_and_quality_framework/html/experimental-data.en.html).

4. Hinnad ja kulud

4.6. Tööjõu ühikukulu, hüvitis tööjõusisendi kohta ja tööviljakus

(aastane muutus protsentides, kui ei ole märgitud teisiti; kvartaliandmed on sesoonselt kohandatud; aastaandmed on kohandamata)

	Kokku (indeks: 2010 = 100)	Kokku	Majandustegevus									
			Põlluma- jandus, metsan- dus ja kalandus	Töötlev töö- sus, energia ja kommunaal- teenused	Ehitus	Kau- bandus, transport, majutus ja toitlustus	Teave ja teabe- vahetus	Finants- ja kindlustus- tegevus	Kinnisvara- alane tegevus	Kutse- alased teenused, äritege- vus, abi- teenused	Avalik hal- dus, haridus, tervishoid ja sotsiaal- hoolekanne	Kunst, meele- lahutus ja muu teenindus
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Tööjõu ühikukulu												
2015	104,7	0,5	1,5	-1,6	0,8	0,6	0,9	0,7	2,6	1,6	1,3	1,8
2016	105,4	0,7	2,3	-1,1	0,0	1,4	-0,3	2,0	3,8	0,9	1,2	1,8
2017	106,2	0,8	-0,1	-0,2	0,1	0,0	0,2	0,3	4,4	2,2	1,5	1,6
2017 III kv	106,2	0,4	-0,4	-1,4	-0,5	0,0	0,3	0,1	4,2	2,2	1,3	1,5
IV kv	106,6	0,7	-0,9	-0,5	0,1	-0,3	0,7	-0,4	4,6	2,2	1,7	1,5
2018 I kv	107,0	1,0	0,6	0,0	-0,5	0,7	-0,1	1,0	4,0	2,2	1,6	1,2
II kv	107,8	1,7	0,3	1,5	0,8	1,0	0,7	1,1	3,8	2,9	2,0	1,8
Hüvitis töötaja kohta												
2015	108,1	1,5	1,3	2,1	1,3	1,4	2,7	0,9	2,1	1,6	1,2	1,9
2016	109,4	1,2	0,4	1,1	1,5	1,3	0,2	2,2	2,4	0,7	1,3	1,9
2017	111,1	1,5	1,5	1,5	1,1	1,5	1,6	0,6	4,3	3,2	1,3	1,4
2017 III kv	111,4	1,6	2,0	1,4	0,8	1,8	2,3	0,3	4,4	3,4	1,2	0,8
IV kv	112,1	1,8	2,3	1,9	1,6	1,7	1,9	0,7	4,3	3,2	1,5	1,7
2018 I kv	112,6	1,9	2,8	1,6	1,1	2,0	2,6	1,9	3,5	2,4	1,9	2,2
II kv	113,4	2,3	2,6	2,3	1,4	2,2	2,8	1,7	3,3	2,8	2,3	2,4
Tööviljakus hõivatu kohta												
2015	103,3	1,0	-0,3	3,7	0,5	0,8	1,8	0,2	-0,6	0,1	-0,2	0,1
2016	103,8	0,5	-1,8	2,3	1,5	-0,1	0,5	0,2	-1,4	-0,2	0,1	0,1
2017	104,6	0,8	1,7	1,7	1,1	1,5	1,4	0,3	-0,1	0,9	-0,2	-0,3
2017 III kv	104,9	1,1	2,5	2,9	1,3	1,8	1,9	0,3	0,2	1,3	-0,1	-0,6
IV kv	105,2	1,1	3,2	2,4	1,5	2,0	1,1	1,1	-0,2	1,0	-0,2	0,2
2018 I kv	105,2	0,9	2,2	1,5	1,6	1,3	2,7	0,8	-0,5	0,2	0,3	0,9
II kv	105,2	0,6	2,4	0,7	0,6	1,2	2,1	0,6	-0,5	-0,1	0,3	0,6
Hüvitis töötatud tunni kohta												
2015	109,8	1,3	1,4	1,7	0,7	1,5	1,5	0,8	1,5	1,2	1,2	1,6
2016	111,0	1,0	0,0	1,0	1,5	1,0	0,5	1,6	2,2	0,3	1,4	1,7
2017	112,8	1,6	1,2	1,5	0,9	1,7	1,5	0,8	3,6	3,0	1,6	1,7
2017 III kv	112,6	1,3	0,3	0,9	0,0	1,6	1,9	0,1	3,6	2,9	1,3	1,1
IV kv	113,4	1,4	1,2	1,1	0,7	1,4	1,7	0,6	2,2	2,8	1,4	1,9
2018 I kv	113,9	1,8	2,6	1,3	0,6	2,0	2,8	2,1	2,5	2,2	1,9	2,1
II kv	114,4	1,8	0,5	1,8	0,9	1,9	2,2	1,3	3,0	2,3	2,0	1,1
Tööviljakus tunnis												
2015	105,2	0,9	-1,0	3,3	0,0	1,1	0,7	0,1	-0,8	-0,1	-0,2	-0,4
2016	105,7	0,4	-1,7	2,2	1,2	-0,2	0,9	-0,5	-1,8	-0,4	0,1	-0,1
2017	106,7	1,0	2,5	1,7	1,0	1,9	1,6	0,6	-0,4	1,0	0,1	0,4
2017 III kv	106,6	1,0	2,4	2,4	1,1	1,7	1,9	0,1	0,3	1,0	0,0	-0,1
IV kv	107,1	0,9	2,9	1,8	0,5	2,0	1,2	1,3	-1,5	0,8	-0,2	0,8
2018 I kv	107,2	1,0	2,4	1,4	1,5	1,5	3,0	1,0	-1,0	0,2	0,4	1,3
II kv	106,9	0,4	2,0	0,3	0,5	1,2	1,7	0,2	-0,1	-0,6	0,0	0,0

Allikad: Eurostat ja EKP arvutused.

5. Rahapakkumine ja laenumaht

5.1. Rahaagregaadid¹

(mln eurodes, aastased kasvumäärad; sesoonselt kohandatud; bilansiline jääk ja kasvumäärad perioodi lõpu seisuga; tehinguid perioodil)

	M3											12
	M1			M2				M3 – M2				
	Ringluses olev sularaha	Üleööhoiused	3	Hoiused lepingulise tähtajaga kuni kaks aastat	M2 – M1		6	7	Repo-tehingud	Rahaturufondide osakud	Võlaväärt-paberid tähtajaga kuni kaks aastat	
					Kuni kolme-kuulise etteteatamis-tähtajaga lõpetatavad hoiused	5						
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11		
Bilansiline jääk												
2015	1 037,7	5 575,8	6 613,5	1 444,1	2 159,7	3 603,8	10 217,2	74,5	485,1	75,6	635,2	10 852,4
2016	1 075,5	6 083,9	7 159,4	1 329,8	2 221,2	3 551,0	10 710,4	70,4	523,2	91,7	685,2	11 395,7
2017	1 112,0	6 635,7	7 747,7	1 194,4	2 261,2	3 455,6	11 203,3	75,7	509,4	75,8	660,8	11 864,1
2017 III kv	1 104,8	6 531,0	7 635,8	1 224,1	2 251,4	3 475,4	11 111,3	66,6	530,5	77,4	674,6	11 785,8
IV kv	1 112,0	6 635,7	7 747,7	1 194,4	2 261,2	3 455,6	11 203,3	75,7	509,4	75,8	660,8	11 864,1
2018 I kv	1 113,4	6 746,1	7 859,5	1 171,5	2 258,5	3 430,0	11 289,5	71,6	505,7	74,6	651,9	11 941,4
II kv	1 133,3	6 906,2	8 039,5	1 183,4	2 269,8	3 453,2	11 492,7	73,9	506,7	69,2	649,8	12 142,5
2018 veebr	1 115,6	6 720,6	7 836,1	1 178,4	2 258,0	3 436,4	11 272,5	72,8	502,5	63,0	638,3	11 910,8
märts	1 113,4	6 746,1	7 859,5	1 171,5	2 258,5	3 430,0	11 289,5	71,6	505,7	74,6	651,9	11 941,4
apr	1 122,2	6 759,0	7 881,2	1 158,9	2 263,4	3 422,3	11 303,5	77,4	510,6	75,3	663,3	11 966,7
mai	1 128,3	6 850,3	7 978,6	1 163,1	2 265,3	3 428,4	11 407,0	71,3	504,4	65,1	640,8	12 047,8
juuni	1 133,3	6 906,2	8 039,5	1 183,4	2 269,8	3 453,2	11 492,7	73,9	506,7	69,2	649,8	12 142,5
juuli ⁽⁴⁾	1 136,5	6 913,5	8 050,0	1 158,2	2 277,5	3 435,7	11 485,7	67,0	511,4	65,6	644,0	12 129,7
Tehingud												
2015	66,5	566,9	633,3	-134,5	12,3	-122,2	511,2	-47,4	49,7	-27,2	-24,9	486,2
2016	37,9	541,7	579,6	-105,4	16,0	-89,3	490,3	-4,2	38,0	16,9	50,7	541,0
2017	36,6	588,3	624,9	-112,3	36,3	-76,0	548,9	6,7	-13,7	-19,1	-26,0	522,8
2017 III kv	9,4	157,0	166,4	-32,9	10,8	-22,1	144,3	-1,1	16,8	3,1	18,9	163,1
IV kv	7,2	109,0	116,2	-21,6	9,9	-11,7	104,5	9,4	-21,4	-5,9	-17,9	86,7
2018 I kv	1,4	107,2	108,6	-21,2	5,9	-15,3	93,3	-3,9	-3,6	-0,2	-7,6	85,7
II kv	19,9	149,5	169,4	8,6	10,6	19,2	188,6	-0,9	1,3	-7,2	-6,8	181,8
2018 veebr	1,1	30,1	31,2	-21,1	1,1	-20,1	11,1	-2,1	-12,1	0,6	-13,6	-2,5
märts	-2,2	27,2	25,1	-6,3	0,6	-5,7	19,3	-1,2	3,4	12,3	14,6	33,9
apr	8,8	9,6	18,4	-13,3	4,9	-8,4	10,0	3,0	4,8	0,2	8,0	18,0
mai	6,2	84,8	90,9	1,4	1,5	2,9	93,8	-6,6	-6,1	-11,1	-23,8	70,0
juuni	5,0	55,2	60,2	20,6	4,1	24,7	84,8	2,7	2,6	3,8	9,0	93,9
juuli ⁽⁴⁾	2,1	8,2	10,3	-24,2	7,7	-16,5	-6,2	-6,8	4,5	-3,3	-5,7	-11,9
Kasvumäärad												
2015	6,8	11,3	10,6	-8,5	0,6	-3,3	5,3	-38,9	11,4	-25,4	-3,8	4,7
2016	3,7	9,7	8,8	-7,3	0,7	-2,5	4,8	-5,7	7,8	22,2	8,0	5,0
2017	3,4	9,7	8,7	-8,5	1,6	-2,1	5,1	9,7	-2,6	-20,9	-3,8	4,6
2017 III kv	3,6	11,0	9,9	-10,4	1,4	-3,2	5,4	-13,2	5,6	-10,8	1,3	5,2
IV kv	3,4	9,7	8,7	-8,5	1,6	-2,1	5,1	9,7	-2,6	-20,9	-3,8	4,6
2018 I kv	2,4	8,5	7,6	-8,7	1,7	-2,1	4,4	-1,6	-4,8	-23,3	-7,0	3,7
II kv	3,5	8,2	7,5	-5,3	1,7	-0,9	4,8	5,2	-1,3	-13,0	-2,0	4,5
2018 veebr	2,8	9,4	8,4	-9,3	1,8	-2,3	4,9	7,7	-2,3	-32,4	-5,4	4,3
märts	2,4	8,5	7,6	-8,7	1,7	-2,1	4,4	-1,6	-4,8	-23,3	-7,0	3,7
apr	2,8	7,8	7,0	-8,4	1,8	-1,9	4,2	5,3	-1,7	-5,4	-1,4	3,8
mai	3,2	8,3	7,5	-7,6	1,7	-1,7	4,6	-3,6	-2,9	-20,9	-5,1	4,0
juuni	3,5	8,2	7,5	-5,3	1,7	-0,9	4,8	5,2	-1,3	-13,0	-2,0	4,5
juuli ⁽⁴⁾	3,6	7,5	6,9	-6,5	1,9	-1,1	4,4	-2,1	-1,3	-16,1	-3,1	4,0

Allikas: EKP.

¹ Andmed viitavad euroala muutuvale koosseisule.

5. Rahapakkumine ja laenumaht

5.2. Hoiused M3s¹

(mld eurodes, aastased kasvumäärad; sesoonselt kohandatud; bilansiline jääk ja kasvumäärad perioodi lõpu seisuga; tehinguid perioodil)

	Mittefinantsettevõtted ²					Kodumajapidamised ³					Finantsettevõtted (v.a rahaloomeasutused, kindlustusseltsid ja pensionifondid) ²	Kindlustusseltsid ja pensionifondid	Muu valitsemis-sektor ⁴		
	Kokku	Üleööhoiused	Lepingulise tähtajaga kuni kaks aastat	Kuni kolme kuulise ette-teatamis-tähtajaga lõpetatavad hoiused	Repo-tehingud	Kokku	Üleööhoiused	Lepingulise tähtajaga kuni kaks aastat	Kuni kolme kuulise ette-teatamis-tähtajaga lõpetatavad hoiused	Repo-tehingud				11	12
Bilansiline jääk															
2015	1 953,2	1 503,9	323,6	117,4	8,3	5 750,7	3 060,7	695,0	1 992,3	2,7	957,9	226,6	365,5		
2016	2 082,5	1 617,4	296,5	160,3	8,4	6 052,3	3 400,9	644,8	2 004,7	1,9	989,1	198,2	383,2		
2017	2 244,0	1 787,8	287,1	159,7	9,5	6 300,9	3 696,7	561,5	2 042,0	0,6	1 009,9	202,2	409,9		
2017 III kv	2 219,9	1 770,4	286,0	158,3	5,3	6 255,9	3 633,7	583,6	2 036,6	2,0	977,1	201,0	419,2		
IV kv	2 244,0	1 787,8	287,1	159,7	9,5	6 300,9	3 696,7	561,5	2 042,0	0,6	1 009,9	202,2	409,9		
2018 I kv	2 258,6	1 820,7	273,3	157,1	7,6	6 375,2	3 788,4	542,8	2 042,5	1,5	991,1	209,5	413,2		
II kv	2 298,7	1 856,8	278,6	156,4	6,9	6 462,8	3 870,2	535,9	2 055,7	1,0	1 025,1	220,7	425,9		
2018 veebr	2 267,3	1 813,5	287,0	157,9	8,9	6 359,5	3 767,5	548,7	2 041,5	1,8	981,3	207,9	413,8		
märts	2 258,6	1 820,7	273,3	157,1	7,6	6 375,2	3 788,4	542,8	2 042,5	1,5	991,1	209,5	413,2		
apr	2 270,1	1 837,6	269,5	155,4	7,7	6 406,2	3 815,3	539,4	2 049,7	1,8	953,2	211,5	417,7		
mai	2 296,2	1 863,5	269,9	156,2	6,7	6 432,8	3 843,0	536,6	2 051,9	1,3	985,2	217,7	418,1		
juuni	2 298,7	1 856,8	278,6	156,4	6,9	6 462,8	3 870,2	535,9	2 055,7	1,0	1 025,1	220,7	425,9		
juuli ⁽⁴⁾	2 295,5	1 861,9	270,1	156,1	7,4	6 490,9	3 893,5	533,1	2 062,5	1,8	990,3	216,7	422,7		
Tehingud															
2015	85,1	124,3	-32,9	4,9	-11,2	194,7	303,8	-109,8	1,2	-0,4	88,3	-0,5	29,6		
2016	128,2	151,8	-24,0	0,2	0,2	299,8	333,3	-46,3	13,7	-0,8	30,9	-29,6	18,8		
2017	178,2	180,4	-3,2	-0,2	1,1	253,9	303,7	-81,9	33,4	-1,3	54,1	5,9	26,9		
2017 III kv	34,8	41,7	-6,0	0,3	-1,1	65,9	75,1	-16,8	8,0	-0,3	12,2	4,8	16,1		
IV kv	23,2	16,4	1,2	1,4	4,2	47,6	65,2	-21,8	5,5	-1,3	42,6	2,2	-8,9		
2018 I kv	17,4	34,9	-12,9	-2,7	-1,9	76,6	84,8	-18,4	9,4	0,9	-16,8	7,6	3,2		
II kv	32,6	31,6	2,6	-0,8	-0,7	85,3	80,9	-7,8	12,6	-0,5	26,8	10,8	12,3		
2018 veebr	-18,4	-11,4	-5,5	0,3	-1,7	28,9	35,0	-7,6	1,4	0,1	-7,5	3,9	1,0		
märts	-7,7	7,8	-13,5	-0,8	-1,3	16,2	21,1	-5,8	1,1	-0,3	10,4	2,1	-0,6		
apr	9,5	15,5	-4,4	-1,7	0,1	30,2	26,5	-3,8	7,1	0,3	-41,7	1,8	4,4		
mai	21,4	23,4	-1,8	0,8	-1,0	25,0	27,3	-3,6	1,9	-0,5	28,5	5,9	0,2		
juuni	1,7	-7,3	8,7	0,1	0,2	30,1	27,1	-0,4	3,6	-0,3	39,9	3,1	7,7		
juuli ⁽⁴⁾	-2,1	5,9	-8,2	-0,3	0,5	28,4	23,5	-2,6	6,8	0,7	-34,4	-3,9	-3,2		
Kasvumäärad															
2015	4,6	9,0	-9,2	4,4	-57,6	3,5	11,0	-13,6	0,1	-13,2	10,2	-0,2	8,8		
2016	6,7	10,1	-7,5	0,2	2,1	5,2	10,9	-6,7	0,6	-29,9	3,1	-13,0	5,2		
2017	8,6	11,2	-1,1	-0,1	13,8	4,2	8,9	-12,7	1,7	-65,9	5,6	3,0	7,0		
2017 III kv	8,1	12,2	-7,4	-1,8	-42,3	4,6	9,9	-12,5	1,6	-25,3	5,7	-2,0	8,9		
IV kv	8,6	11,2	-1,1	-0,1	13,8	4,2	8,9	-12,7	1,7	-65,9	5,6	3,0	7,0		
2018 I kv	5,3	8,1	-7,6	-0,2	17,9	4,0	8,3	-12,5	1,6	-42,2	5,4	10,4	5,4		
II kv	4,9	7,2	-5,2	-1,2	6,8	4,5	8,6	-10,8	1,8	-54,2	6,7	13,0	5,6		
2018 veebr	6,7	9,0	-2,9	0,1	31,1	4,2	8,7	-12,5	1,7	-33,3	7,0	6,0	5,7		
märts	5,3	8,1	-7,6	-0,2	17,9	4,0	8,3	-12,5	1,6	-42,2	5,4	10,4	5,4		
apr	5,5	8,3	-7,6	-0,6	13,4	4,2	8,4	-12,0	1,8	-40,6	1,6	7,2	5,0		
mai	5,7	8,7	-8,2	-0,9	7,1	4,2	8,5	-11,7	1,7	-48,3	3,7	11,6	4,5		
juuni	4,9	7,2	-5,2	-1,2	6,8	4,5	8,6	-10,8	1,8	-54,2	6,7	13,0	5,6		
juuli ⁽⁴⁾	4,4	6,8	-7,1	-1,0	20,6	4,7	8,7	-10,4	2,0	-13,9	1,9	11,8	3,2		

Allikas: EKP.

¹ Andmed viitavad euroala muutvale koosseisule.

² Vastavalt ESA 2010-le liigitati 2014. aasta detsembris mittefinantsettevõtete kontsernide valdusettevõtted mittefinantsettevõtete sektorist ümber finantsettevõtete sektorisse.

Need ettevõtted on hõlmatud rahaloomeasutuste bilansistatistikas koos muude finantsettevõtete kui rahaloomeasutused ning kindlustusseltsid ja pensionifondid.

³ Kaasa arvatud kodumajapidamisi teenindavad kasumitaotluseta institutsioonid.

⁴ Tähebtab valitsemissektorit, v.a keskvalitsust.

5. Rahapakkumine ja laenumaht

5.3. Laenud euroala residentidele¹

(mild eurodes, aastased kasvumäärad; sesoonselt kohandatud; bilansiine jääk ja kasvumäärad perioodi lõpu seisuga; tehinguid perioodil)

	Laenud valitsemissektorile			Laenud muudele euroala residentidele								Võla- väärt- paberid	Omandi- väärt- paberid ja investee- rimisfondide (v.a raha- turufondide) osakud
	Kokku	Laenud	Võla- väärt- paberid	Kokku	Laenud					Võla- väärt- paberid			
					Kokku	Mitte- finants- ette- võtetele ³	Kodumaja- pidamistele ⁴	Finantsette- võtetele (v.a rahaloome- asutused, kindlustusseltsid ja pensioni- fondid) ³	Kindlustus- seltsidele ja pensionifondidele				
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12		
Bilansiine jääk													
2015	3 901,4	1 113,6	2 785,4	12 599,6	10 509,4	10 804,8	4 285,9	5 310,8	789,0	123,8	1 307,8	782,4	
2016	4 393,8	1 083,6	3 297,1	12 877,2	10 707,8	10 978,8	4 310,1	5 449,0	836,0	112,7	1 385,4	784,0	
2017	4 631,3	1 032,7	3 584,7	13 112,9	10 871,3	11 168,3	4 324,9	5 598,1	839,6	108,7	1 440,1	801,5	
2017 III kv	4 548,3	1 050,5	3 483,6	13 048,9	10 816,0	11 103,5	4 302,2	5 556,2	845,6	111,9	1 439,0	794,0	
IV kv	4 631,3	1 032,7	3 584,7	13 112,9	10 871,3	11 168,3	4 324,9	5 598,1	839,6	108,7	1 440,1	801,5	
2018 I kv	4 600,7	1 021,7	3 565,2	13 196,1	10 945,8	11 232,8	4 344,9	5 631,8	857,1	112,0	1 466,4	783,9	
II kv	4 599,8	1 017,9	3 567,6	13 280,1	10 995,9	11 332,4	4 354,8	5 659,7	861,1	120,3	1 497,2	787,0	
2018 veebr	4 598,6	1 023,6	3 560,7	13 188,5	10 936,3	11 224,7	4 349,3	5 615,1	858,1	113,8	1 459,5	792,8	
märts	4 600,7	1 021,7	3 565,2	13 196,1	10 945,8	11 232,8	4 344,9	5 631,8	857,1	112,0	1 466,4	783,9	
apr	4 594,5	1 021,6	3 559,0	13 252,6	10 964,5	11 256,1	4 358,6	5 644,5	843,4	117,9	1 484,3	803,8	
mai	4 576,9	1 023,3	3 539,3	13 302,0	11 010,0	11 302,0	4 384,5	5 650,5	854,4	120,6	1 490,5	801,5	
juuni	4 599,8	1 017,9	3 567,6	13 280,1	10 995,9	11 332,4	4 354,8	5 659,7	861,1	120,3	1 497,2	787,0	
juuli ⁽⁶⁾	4 618,4	1 010,4	3 593,8	13 333,9	11 024,8	11 351,2	4 382,6	5 676,9	844,8	120,6	1 520,0	789,0	
Tehingud													
2015	295,0	-21,3	316,0	83,8	56,7	76,4	-16,6	101,2	-22,2	-5,7	25,6	1,5	
2016	487,4	-34,5	521,8	317,6	233,9	257,9	82,4	119,7	42,9	-11,1	79,7	4,0	
2017	290,6	-43,1	333,1	361,2	272,1	315,5	82,4	173,0	20,4	-3,7	64,2	24,8	
2017 III kv	88,7	-10,8	99,6	74,2	75,9	86,8	21,4	40,6	14,5	-0,7	2,3	-4,0	
IV kv	90,1	-15,8	105,8	87,6	74,9	92,3	33,6	48,3	-3,8	-3,2	5,9	6,8	
2018 I kv	-39,9	-10,2	-29,7	115,6	101,9	97,6	39,7	39,2	19,7	3,4	28,9	-15,2	
II kv	35,5	-4,3	39,5	89,0	55,4	108,5	14,2	36,0	-2,9	8,1	31,2	2,4	
2018 veebr	3,1	-7,5	10,5	2,1	0,7	-3,3	-4,0	10,4	-7,0	1,3	6,6	-5,1	
märts	-12,8	-2,0	-10,4	29,4	30,2	31,6	11,9	20,8	-0,8	-1,7	7,5	-8,3	
apr	-4,0	-0,1	-3,9	46,2	13,9	17,9	13,6	12,2	-17,7	5,8	17,6	14,7	
mai	25,9	1,3	24,3	56,3	48,5	51,9	26,7	11,2	8,1	2,6	6,2	1,5	
juuni	13,6	-5,5	19,1	-13,5	-7,0	38,6	-26,1	12,6	6,8	-0,2	7,3	-13,8	
juuli ⁽⁶⁾	26,6	-6,1	32,7	57,5	35,2	25,0	30,4	19,1	-14,5	0,2	22,8	-0,5	
Kasvumäärad													
2015	8,2	-1,9	12,8	0,7	0,5	0,7	-0,4	1,9	-2,7	-4,4	2,0	0,2	
2016	12,4	-3,1	18,7	2,5	2,2	2,4	1,9	2,3	5,5	-8,9	6,1	0,5	
2017	6,7	-4,0	10,2	2,8	2,6	2,9	1,9	3,2	2,5	-3,3	4,6	3,2	
2017 III kv	8,3	-4,0	12,7	2,8	2,4	2,7	1,5	3,0	3,5	2,0	5,7	2,6	
IV kv	6,7	-4,0	10,2	2,8	2,6	2,9	1,9	3,2	2,5	-3,3	4,6	3,2	
2018 I kv	3,9	-4,0	6,4	2,6	2,6	3,0	2,2	3,0	2,3	-0,4	4,0	-0,1	
II kv	3,9	-3,9	6,4	2,8	2,9	3,5	2,5	3,0	3,3	6,8	4,8	-1,3	
2018 veebr	5,2	-4,1	8,2	2,8	2,7	3,1	2,0	2,9	4,5	2,0	5,0	1,1	
märts	3,9	-4,0	6,4	2,6	2,6	3,0	2,2	3,0	2,3	-0,4	4,0	-0,1	
apr	3,2	-4,0	5,5	2,9	2,7	3,1	2,4	3,0	2,7	3,7	5,2	1,9	
mai	3,4	-3,6	5,6	3,2	3,1	3,3	2,8	3,1	3,8	8,1	4,6	2,0	
juuni	3,9	-3,9	6,4	2,8	2,9	3,5	2,5	3,0	3,3	6,8	4,8	-1,3	
juuli ⁽⁶⁾	3,7	-3,9	6,1	3,0	3,0	3,4	3,0	3,3	1,2	5,6	5,0	-1,0	

Allikas: EKP.

¹ Andmed viitavad euroala muutuvale koosseisule.

² Laenud, mida on kohandatud müügi ja väärt-paberistamisega, millega lõpetati nende kajastamine rahaloomeasutuste statistilises bilansis, ning rahaloomeasutuste pakutavate tingliku likviidsuse koondamise teenustest tulenevate positsioonidega.

³ Vastavalt ESA 2010-le liigitati 2014. aasta detsembris mittefinantsettevõtete kontsernide valdusettevõtte mittefinantsettevõtete sektorist ümber finantsettevõtete sektorisse. Need ettevõtteid on hõlmatud rahaloomeasutuste bilansistatistikas koos muude finantsettevõtete kui rahaloomeasutused ning kindlustusseltsid ja pensionifondid.

⁴ Kaasa arvatud kodumajapidamisi teenindavad kasumitaotluseta institutsioonid.

5. Rahapakkumine ja laenumaht

5.4. Rahaloomeasutuste laenud euroala mittefinantsettevõtetele ja kodumajapidamistele¹

(mld eurodes, aastased kasvumäärad; sesoonselt kohandatud; bilansiline jääk ja kasvumäärad perioodi lõpu seisuga; tehinguid perioodil)

	Mittefinantsettevõtted ²					Kodumajapidamised ³				
	Kokku		Kuni 1 aasta	1–5 aastat	Üle 5 aasta	Kokku		Tarbimis-laenu	Eluaseme-laenu	Muud laenu
		Kohandatud laenu ⁴					Kohandatud laenu ⁴			
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Bilansiline jääk										
2015	4 285,9	4 268,5	1 041,5	760,8	2 483,6	5 310,8	5 643,8	595,9	3 949,4	765,5
2016	4 310,1	4 309,7	1 001,9	796,5	2 511,7	5 449,0	5 728,9	615,9	4 083,2	749,9
2017	4 324,9	4 364,5	977,1	820,3	2 527,4	5 598,1	5 865,8	653,1	4 215,6	729,3
2017 III kv	4 302,2	4 323,5	977,5	811,7	2 513,0	5 556,2	5 830,5	644,9	4 178,9	732,5
IV kv	4 324,9	4 364,5	977,1	820,3	2 527,4	5 598,1	5 865,8	653,1	4 215,6	729,3
2018 I kv	4 344,9	4 380,1	1 001,5	819,8	2 523,5	5 631,8	5 905,2	663,0	4 242,3	726,5
II kv	4 354,8	4 421,9	986,4	827,9	2 540,5	5 659,7	5 941,3	670,1	4 273,8	715,8
2018 veebr	4 349,3	4 381,6	988,9	824,3	2 536,1	5 615,1	5 892,3	662,2	4 225,3	727,6
märts	4 344,9	4 380,1	1 001,5	819,8	2 523,5	5 631,8	5 905,2	663,0	4 242,3	726,5
apr	4 358,6	4 393,3	1 004,9	821,5	2 532,2	5 644,5	5 919,2	668,3	4 250,1	726,2
mai	4 384,5	4 415,4	1 012,6	823,9	2 548,0	5 650,5	5 927,8	670,1	4 257,6	722,8
juuni	4 354,8	4 421,9	986,4	827,9	2 540,5	5 659,7	5 941,3	670,1	4 273,8	715,8
juuli ⁽⁴⁾	4 382,6	4 442,5	998,0	832,8	2 551,9	5 676,9	5 955,7	675,1	4 286,6	715,2
Tehingud										
2015	-16,6	20,7	-62,4	31,8	14,0	101,2	79,3	22,7	80,2	-1,8
2016	82,4	99,6	-15,8	44,0	54,3	119,7	113,8	23,5	105,4	-9,3
2017	82,4	132,9	0,7	37,1	44,6	173,0	165,8	44,0	134,2	-5,1
2017 III kv	21,4	33,3	-5,9	16,9	10,4	40,6	36,0	10,9	33,3	-3,6
IV kv	33,6	56,6	3,4	10,8	19,5	48,3	45,8	11,7	36,8	-0,1
2018 I kv	39,7	38,2	30,1	4,9	4,8	39,2	45,9	11,7	26,7	0,8
II kv	14,2	47,8	-15,3	11,4	18,1	36,0	44,4	11,1	30,8	-5,9
2018 veebr	-4,0	-3,6	-8,5	-1,9	6,4	10,4	12,3	3,2	7,4	-0,1
märts	11,9	16,8	17,1	-0,4	-4,8	20,8	17,2	2,4	17,9	0,5
apr	13,6	13,0	3,4	1,5	8,7	12,2	13,6	4,5	7,9	-0,2
mai	26,7	25,3	6,0	5,3	15,5	11,2	14,4	5,4	6,2	-0,4
juuni	-26,1	9,5	-24,7	4,7	-6,1	12,6	16,4	1,3	16,6	-5,3
juuli ⁽⁴⁾	30,4	22,4	13,0	5,6	11,8	19,1	16,9	5,7	12,5	0,9
Kasvumäärad										
2015	-0,4	0,5	-5,6	4,4	0,6	1,9	1,4	4,0	2,1	-0,2
2016	1,9	2,3	-1,6	5,8	2,2	2,3	2,0	4,0	2,7	-1,2
2017	1,9	3,1	0,1	4,7	1,8	3,2	2,9	7,2	3,3	-0,7
2017 III kv	1,5	2,5	-1,2	4,3	1,7	3,0	2,7	6,9	3,2	-1,1
IV kv	1,9	3,1	0,1	4,7	1,8	3,2	2,9	7,2	3,3	-0,7
2018 I kv	2,2	3,3	2,6	4,4	1,4	3,0	2,9	7,2	3,0	-0,5
II kv	2,5	4,1	1,2	5,5	2,1	3,0	3,0	7,2	3,1	-1,2
2018 veebr	2,0	3,2	0,4	5,1	1,7	2,9	2,9	7,5	2,9	-0,7
märts	2,2	3,3	2,6	4,4	1,4	3,0	2,9	7,2	3,0	-0,5
apr	2,4	3,3	3,3	4,1	1,5	3,0	2,9	7,5	2,9	-0,4
mai	2,8	3,7	3,5	4,7	1,9	3,1	2,9	7,2	3,0	-0,5
juuni	2,5	4,1	1,2	5,5	2,1	3,0	3,0	7,2	3,1	-1,2
juuli ⁽⁴⁾	3,0	4,1	2,6	5,5	2,3	3,3	3,0	7,3	3,4	-0,7

Allikas: EKP.

¹ Andmed viitavad euroala muutuvale koosseisule.

² Vastavalt ESA 2010-le liigitati 2014. aasta detsembris mittefinantsettevõtete konsernide valdusettevõtted mittefinantsettevõtete sektorist ümber finantsettevõtete sektorisse. Need ettevõtted on hõlmatud rahaloomeasutuste bilansistatistikas koos muude finantsettevõtete kui rahaloomeasutused ning kindlustusseltsid ja pensionifondid.

³ Kaasa arvatud kodumajapidamisi teenindavad kasumitaotluseta institutsioonid.

⁴ Laenu, mida on kohandatud müügi ja väärtpaberistamisega, millega lõpetati nende kajastamine rahaloomeasutuste statistilises bilansis, ning rahaloomeasutuste pakutavate tingliku likviidsuse koondamise teenustest tulenevate positsioonidega.

5. Rahapakkumine ja laenumaht

5.5. M3 muud vastaskirjed (v.a laenud) euroala residentide puhul¹

(mild eurodes ja aastased kasvumäärad; sesoonselt kohandatud; bilansiline jääk ja kasvumäärad perioodi lõpu seisuga; tehinguid perioodil)

	Rahaloomeasutuste kohustused						Rahaloomeasutuste varad			
	Kesk- valitsuse varad ²	Pikemaajalised finantskohustused muude euroala residentide ees					Netovälisvarad	Muud		
		Kokku	Hoiused lepingulise tähtajaga üle kahe aasta	Üle kolme- kuulise ette- teatamisega lõpetatavad hoiused	Võlaväärt- paberid tähtajaga üle kahe aasta	Kapital ja reservid		Kokku	Repotehingud kesksete osalejatega ³	Pöörd- repotehingud kesksetele osalejatele ³
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
Bilansiline jääk										
2015	284,7	6 999,2	2 119,4	80,0	2 255,8	2 543,9	1 350,6	284,7	205,9	135,6
2016	314,2	6 956,7	2 090,9	70,9	2 146,5	2 648,4	1 133,3	262,2	205,9	121,6
2017	356,5	6 768,8	1 968,8	59,7	2 016,1	2 724,2	934,2	311,0	143,8	93,4
2017 III kv	365,3	6 730,6	2 007,3	61,5	2 015,9	2 645,8	1 022,3	262,2	140,6	85,4
IV kv	356,5	6 768,8	1 968,8	59,7	2 016,1	2 724,2	934,2	311,0	143,8	93,4
2018 I kv	339,7	6 748,3	1 952,1	59,4	2 020,0	2 716,7	911,2	321,3	136,2	87,0
II kv	318,2	6 698,6	1 949,9	58,5	2 020,1	2 670,1	862,1	417,3	174,3	184,9
2018 veebr	347,1	6 741,1	1 958,3	59,8	2 016,0	2 707,0	840,5	371,4	124,3	81,8
märts	339,7	6 748,3	1 952,1	59,4	2 020,0	2 716,7	911,2	321,3	136,2	87,0
apr	349,7	6 768,0	1 956,2	59,3	2 019,9	2 732,6	880,5	356,8	147,1	153,6
mai	329,3	6 750,2	1 950,8	58,9	2 029,8	2 710,7	858,3	390,1	177,5	187,9
juuni	318,2	6 698,6	1 949,9	58,5	2 020,1	2 670,1	862,1	417,3	174,3	184,9
juuli ⁽⁴⁾	352,8	6 691,1	1 954,6	57,8	2 011,5	2 667,2	848,7	372,6	184,2	193,9
Tehingud										
2015	8,9	-216,5	-106,3	-13,5	-210,9	114,2	-87,5	-12,7	21,4	-4,0
2016	26,7	-122,7	-69,6	-9,1	-118,4	74,4	-274,9	-85,3	12,8	-12,0
2017	46,1	-83,1	-84,7	-8,7	-70,6	80,8	-91,8	-74,1	-60,9	-27,6
2017 III kv	65,0	-23,6	-25,4	-2,9	-30,5	35,2	30,9	10,7	-13,6	-24,3
IV kv	-8,9	-35,4	-17,8	-1,8	-10,6	-5,1	-76,0	-59,2	3,2	7,9
2018 I kv	-16,7	11,7	-16,3	-1,3	12,4	17,0	62,2	-57,1	-7,6	-6,4
II kv	-21,5	-46,2	-5,4	-0,9	-25,8	-14,1	-67,3	56,9	16,4	19,7
2018 veebr	30,6	-23,2	-3,7	-0,4	-16,3	-2,9	10,0	-10,3	-8,6	-2,4
märts	-7,4	19,3	-5,8	-0,4	8,7	16,7	79,8	-50,5	11,9	5,2
apr	10,1	6,9	3,3	-0,2	-9,2	13,0	-38,1	30,8	-10,8	-11,6
mai	-20,4	-38,8	-7,7	-0,4	-6,8	-24,0	-51,7	-19,8	30,3	34,4
juuni	-11,1	-14,3	-1,0	-0,4	-9,8	-3,1	22,5	45,9	-3,2	-3,1
juuli ⁽⁴⁾	34,4	11,3	5,2	-0,7	-4,7	11,6	0,2	-50,4	9,8	9,0
Kasvumäärad										
2015	3,5	-3,0	-4,8	-14,4	-8,6	4,6	-	-	11,6	-2,9
2016	9,4	-1,7	-3,3	-11,5	-5,3	2,8	-	-	6,3	-9,0
2017	14,5	-1,2	-4,1	-12,4	-3,4	3,1	-	-	-29,7	-22,7
2017 III kv	22,1	-1,0	-4,1	-12,5	-3,8	4,2	-	-	-31,3	-33,4
IV kv	14,5	-1,2	-4,1	-12,4	-3,4	3,1	-	-	-29,7	-22,7
2018 I kv	11,8	-0,9	-4,1	-12,5	-1,5	2,5	-	-	-25,6	-22,2
II kv	5,7	-1,4	-3,2	-10,8	-2,7	1,3	-	-	-3,6	-17,3
2018 veebr	17,0	-1,3	-3,7	-12,6	-2,7	2,0	-	-	-27,4	-21,6
märts	11,8	-0,9	-4,1	-12,5	-1,5	2,5	-	-	-25,6	-22,2
apr	7,3	-0,6	-3,6	-12,8	-1,6	2,8	-	-	-28,5	-27,3
mai	5,9	-1,3	-3,6	-10,3	-2,4	1,6	-	-	-6,8	-11,5
juuni	5,7	-1,4	-3,2	-10,8	-2,7	1,3	-	-	-3,6	-17,3
juuli ⁽⁴⁾	10,2	-1,1	-2,5	-10,4	-2,9	1,5	-	-	22,5	24,6

Allikas: EKP.

¹ Andmed viitavad euroala muutuvale koosseisule.

² Hõlmab keskvalitsuse hoiuseid rahaloomeasutuste sektoris ja rahaloomeasutuste sektori emiteeritud väärtpabereid.

³ Seseonse mõjuga kohandamata.

6. Eelarve areng

6.1. Puudujääk/ülejäak

(protsendina SKPst; vood ühe aasta jooksul)

	Puudujääk (-) / ülejäak (+)					Memokirje: esmane puudujääk (-) / ülejäak (+)
	Kokku	Keskvalitsus	Liikmesriigi valitsus	Kohalik omavalitsus	Sotsiaalkindlustusfondid	
	1	2	3	4	5	6
2014	-2,5	-2,1	-0,2	0,0	-0,1	0,1
2015	-2,0	-1,9	-0,2	0,2	-0,1	0,3
2016	-1,5	-1,7	-0,1	0,2	0,0	0,6
2017	-0,9	-1,3	0,1	0,2	0,1	1,1
2017 II kv	-1,2	0,9
III kv	-1,0	1,0
IV kv	-0,9	1,1
2018 I kv	-0,7	1,2

Allikad: aastaandmed – EKP; kvartaliandmed – Eurostat.

6.2. Tulud ja kulud

(protsendina SKPst; vood ühe aasta jooksul)

	Tulud						Kulud						Kapitali- kulutused
	Kokku	Jooksvad tulud				Kapitali- tulud	Kokku	Jooksvad kulud				Kapitali- kulutused	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
2014	46,7	46,2	12,5	13,1	15,4	0,5	49,2	45,3	10,3	5,3	2,6	23,0	4,0
2015	46,3	45,7	12,6	13,0	15,2	0,5	48,3	44,4	10,0	5,2	2,3	22,7	3,9
2016	46,1	45,7	12,6	13,0	15,3	0,5	47,6	44,0	10,0	5,2	2,1	22,8	3,5
2017	46,2	45,8	12,9	13,0	15,3	0,4	47,1	43,3	9,9	5,1	2,0	22,5	3,7
2017 II kv	46,3	45,8	12,7	13,0	15,3	0,5	47,5	43,8	9,9	5,2	2,1	22,7	3,7
III kv	46,2	45,8	12,8	13,0	15,3	0,4	47,2	43,5	9,9	5,1	2,0	22,6	3,7
IV kv	46,2	45,8	12,8	13,0	15,3	0,4	47,1	43,3	9,8	5,1	2,0	22,5	3,7
2018 I kv	46,2	45,8	12,9	13,0	15,2	0,4	46,9	43,2	9,8	5,1	1,9	22,5	3,7

Allikad: aastaandmed – EKP; kvartaliandmed – Eurostat.

6.3. Valitsemissektori võla suhe SKPsse

(protsendina SKPst; bilansiline jääk perioodi lõpus)

	Kokku	Finantsinstrument			Võlausaldaja			Esialgne tähtaeg		Järelejäänud tähtaeg		Vääring Euro või osaleva riigi vääring	Muud vääringud	
		Sularaha ja hoiused	Laenud	Võla- väärt- paberid	Residendid võla- usaldajad	Mitte- resi- dendist võla- usaldajad	Raha- loome- asu- tused	Kuni 1 aasta	Üle 1 aasta	Kuni 1 aasta	1–5 aastat			Üle 5 aasta
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
2014	91,9	2,7	17,1	72,0	44,0	25,6	47,9	10,0	81,9	18,8	31,9	41,2	89,8	2,1
2015	89,9	2,8	16,2	71,0	44,1	27,1	45,8	9,3	80,6	17,6	31,2	41,1	87,9	2,0
2016	89,0	2,7	15,5	70,8	46,1	30,4	42,9	9,0	80,0	17,2	29,9	41,9	87,0	2,0
2017	86,7	2,6	14,3	69,8	46,7	31,8	40,1	8,3	78,5	16,0	28,8	41,9	84,9	1,8
2017 II kv	89,1	2,7	14,9	71,4
III kv	88,1	2,8	14,7	70,7
IV kv	86,7	2,6	14,4	69,8
2018 I kv	86,8	2,6	14,1	70,1

Allikad: aastaandmed – EKP; kvartaliandmed – Eurostat.

6. Eelarve areng

6.4. Valitsemissektori võla ja SKP suhte aastane muutus ja selle põhjused¹

(protsendina SKPst; vood ühe aasta jooksul)

	Võla ja SKP suhte muutus ²	Esmase puudujääk (-) / ülejääk (+)	Eelarvepositsiooniväline võlamuutus								Intressi ja majanduskasvu vahe	Memokirje: laenuvajadus
			Kokku	Tehingud peamiste finantsvaradega				Ümberhindamis- mõju ja muud mahu muutused	Muud			
				Kokku	Sularaha ja hoiused	Laenud	Võlaväärt- paberid			Aktisia- ja inves- teerimisfondide osakud		
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
2014	0,3	-0,1	-0,2	-0,5	0,2	-0,5	-0,3	0,0	0,1	0,2	0,6	2,2
2015	-1,9	-0,3	-0,8	-0,5	0,2	-0,2	-0,3	-0,1	0,0	-0,3	-0,8	1,3
2016	-1,0	-0,6	-0,2	0,3	0,3	-0,1	0,0	0,1	-0,3	-0,2	-0,1	1,6
2017	-2,3	-1,1	-0,1	0,4	0,4	0,1	-0,2	0,1	-0,1	-0,5	-1,0	0,8
2017 II kv	-1,7	-0,9	-0,6	-0,4	-0,2	-0,1	-0,1	0,0	-0,2	0,0	-0,3	0,8
III kv	-1,6	-1,0	0,1	0,7	0,8	-0,1	-0,1	0,1	-0,1	-0,5	-0,7	1,2
IV kv	-2,3	-1,1	-0,2	0,4	0,4	0,1	-0,2	0,1	-0,1	-0,5	-1,0	0,8
2018 I kv	-2,5	-1,2	-0,1	0,5	0,5	0,0	-0,1	0,2	-0,1	-0,5	-1,2	0,7

Allikad: aastaandmed – EKP; kvartaliandmed – Eurostat.

¹ Finantskriisiga seotud valitsemissektori laenud on konsolideeritud, v.a kvartaliandmed eelarvepositsioonivälise võlamuutuse kohta.

² Arvutatud valitsemissektori võla ja SKP suhte erinevusena vaatlusperioodi lõpus ja aasta varem.

6.5. Riigivõlakirjad¹

(võla teenindamine protsendina SKPst; vood võla teenindamise perioodil; keskmine nominaaltulutus aastas)

	Võla teenindamine eeloleva aasta jooksul ²					Keskmine järelejäänud tähtaeg aastates ³	Keskmine nominaaltulutus ⁴						
	Kokku	Põhisumma	Intress		Kokku		Bilansiline jääk				Tehingud		
			Tähtaeg kuni 3 kuud	Tähtaeg kuni 3 kuud			Ujuva intressimäär	Nullkupon- giga	Fikseeritud intressimäär	Tähtaeg kuni 1 aasta	Emiteeri- mine	Tagasi- ostmine	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
2015	14,7	12,8	4,3	1,9	0,5	6,6	2,9	1,4	0,1	3,3	3,0	0,4	1,2
2016	14,1	12,4	4,6	1,7	0,4	6,9	2,6	1,2	-0,1	3,0	2,9	0,2	1,2
2017	12,9	11,2	4,2	1,7	0,4	7,1	2,4	1,1	-0,2	2,8	2,3	0,3	1,1
2017 II kv	13,8	12,1	4,3	1,7	0,4	7,0	2,5	1,2	-0,2	2,9	2,6	0,2	1,2
III kv	13,0	11,3	3,8	1,7	0,4	7,1	2,5	1,1	-0,2	2,9	2,5	0,2	1,1
IV kv	12,9	11,2	4,2	1,7	0,4	7,1	2,4	1,1	-0,2	2,8	2,3	0,3	1,1
2018 I kv	13,0	11,4	4,2	1,6	0,4	7,2	2,4	1,1	-0,2	2,8	2,5	0,4	1,1
2018 veebr	12,7	11,1	4,1	1,6	0,4	7,2	2,4	1,1	-0,2	2,8	2,4	0,4	1,2
märts	13,0	11,4	4,2	1,6	0,4	7,2	2,4	1,1	-0,2	2,8	2,5	0,4	1,1
apr	12,9	11,3	4,0	1,6	0,4	7,3	2,4	1,1	-0,2	2,8	2,5	0,4	1,1
mai	12,9	11,3	3,7	1,6	0,4	7,3	2,4	1,1	-0,2	2,8	2,5	0,4	1,0
juuni	12,9	11,3	3,6	1,6	0,4	7,3	2,4	1,1	-0,2	2,8	2,5	0,4	0,9
juuli	12,8	11,3	3,7	1,6	0,4	7,3	2,3	1,1	-0,2	2,7	2,5	0,4	1,0

Allikas: EKP

¹ Nimiväärtuses, ei ole valitsemissektori siseselt konsolideeritud.

² V.a tulevased maksed võlaväärtpaberitel, mis ei kuulu veel tasumisele, ning ennetähtaegsed tagasiostud.

³ Järelejäänud tähtaeg perioodi lõpus.

⁴ Bilansiline jääk perioodi lõpus; 12 kuu keskmine tehingute maht.

6. Eelarve areng

6.6. Eelarve areng euroala riikides

(protsendina SKPst; vood ühe aasta jooksul ja bilansiline jääk perioodi lõpus)

	Belgia 1	Saksamaa 2	Eesti 3	Iirimaa 4	Kreeka 5	Hispaania 6	Prantsusmaa 7	Itaalia 8	Küpros 9	
Valitsemissektori eelarve puudujääk (-) / ülejääk (+)										
2014	-3,1	0,5	0,7	-3,6	-3,6	-6,0	-3,9	-3,0	-9,0	
2015	-2,5	0,8	0,1	-1,9	-5,7	-5,3	-3,6	-2,6	-1,3	
2016	-2,5	1,0	-0,3	-0,5	0,6	-4,5	-3,4	-2,5	0,3	
2017	-1,0	1,3	-0,3	-0,3	0,8	-3,1	-2,6	-2,3	1,8	
2017 II kv	-1,6	1,0	-0,7	-0,5	1,1	-3,6	-3,1	-2,5	0,8	
III kv	-1,3	1,3	-0,7	-0,6	1,1	-3,2	-2,9	-2,4	1,8	
IV kv	-1,0	1,2	-0,3	-0,4	0,8	-3,1	-2,6	-2,3	1,8	
2018 I kv	-1,0	1,4	-0,6	-0,4	1,1	-3,0	-2,6	-2,2	2,4	
Valitsemissektori võlg										
2014	107,0	74,7	10,7	104,5	178,9	100,4	94,9	131,8	107,5	
2015	106,1	71,0	10,0	76,9	176,8	99,4	95,6	131,5	107,5	
2016	105,9	68,2	9,4	72,8	180,8	99,0	96,6	132,0	106,6	
2017	103,1	64,1	9,0	68,0	178,6	98,3	97,0	131,8	97,5	
2017 II kv	106,3	66,1	8,9	75,5	176,1	99,5	99,3	134,9	105,6	
III kv	107,2	65,2	8,9	72,9	177,4	98,5	98,3	134,2	102,5	
IV kv	103,4	64,1	9,0	68,4	178,6	98,3	96,8	131,8	97,5	
2018 I kv	106,3	62,9	8,7	69,3	180,4	98,8	97,7	133,4	94,7	
	Läti 10	Leedu 11	Luksemburg 12	Malta 13	Madalmaad 14	Austria 15	Portugal 16	Sloveenia 17	Slovakkia 18	Soome 19
Valitsemissektori eelarve puudujääk (-) / ülejääk (+)										
2014	-1,5	-0,6	1,3	-1,8	-2,3	-2,7	-7,2	-5,5	-2,7	-3,2
2015	-1,4	-0,2	1,4	-1,1	-2,1	-1,0	-4,4	-2,9	-2,7	-2,8
2016	0,1	0,3	1,6	1,0	0,4	-1,6	-2,0	-1,9	-2,2	-1,8
2017	-0,5	0,5	1,5	3,9	1,1	-0,7	-3,0	0,0	-1,0	-0,6
2017 II kv	0,3	0,7	1,1	2,1	0,8	-1,2	-3,5	-1,0	-1,6	-1,0
III kv	0,1	0,9	1,4	3,3	1,0	-0,9	-2,4	-0,5	-1,6	-1,2
IV kv	-0,5	0,5	1,5	3,9	1,2	-0,7	-3,0	0,0	-1,0	-0,6
2018 I kv	0,2	0,4	1,4	3,3	1,6	-0,5	-0,7	0,4	-1,0	-0,4
Valitsemissektori võlg										
2014	40,9	40,5	22,7	63,8	68,0	84,0	130,6	80,3	53,5	60,2
2015	36,8	42,6	22,0	58,7	64,6	84,6	128,8	82,6	52,3	63,5
2016	40,5	40,1	20,8	56,2	61,8	83,6	129,9	78,6	51,8	63,0
2017	40,1	39,7	23,0	50,8	56,7	78,4	125,7	73,6	50,9	61,4
2017 II kv	39,9	41,7	23,4	55,0	58,9	81,4	131,7	79,8	51,7	61,8
III kv	38,2	39,4	23,4	53,4	57,2	80,2	130,5	78,5	51,3	60,6
IV kv	40,1	39,7	23,0	50,7	57,1	78,3	125,7	73,6	50,9	61,3
2018 I kv	35,8	36,3	22,2	50,4	55,2	77,2	126,4	75,1	50,8	59,8

Allikas: Eurostat.

© Euroopa Keskpank, 2018

Postiaadress 60640 Frankfurt am Main, Saksamaa
Telefon +49 691 3440
Koduleht www.ecb.europa.eu

Kõik õigused on kaitstud. Taasesitus õppe- ja mitteäriilistel eesmärkidel on lubatud, kui viidatakse algallikale.

Käesolev ülevaade on valminud EKP juhatuse vastutusel. Tõlked koostatakse ja avaldatakse liikmesriikide keskpankade poolt.

Käesolevas väljaandes sisalduvad statistilised andmed on esitatud seisuga 12. september 2018.

ISSN 2363-3476 (elektroniline versioon)
ELi kataloogi nr QB-BP-18-006-ET-N